

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΜΣ «Δημόσια Διοίκηση – Δημόσιο Μάνατζμεντ»

MSc “Public Administration – Public Management”

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα:

**«Πληροφοριακό Σύστημα ‘Μητρώο Πολιτών’ και
Ψηφιακός Μετασχηματισμός»**

**“Civil Registration System ‘Citizens’ Registry’ and Digital
Transformation”**

Αναστασία Τσολακίδου (Α.Μ.: ΔΜ2047)

Επιβλέπων Καθηγητής: Βασίλειος Γ. Τζέμος

Αθήνα, Ιούνιος 2022

Τριμελής Επιτροπή

Υπεύθυνη Δήλωση

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Αναστασία Τσολακίδου του Γεωργίου, με αριθμό μητρώου ΔΜ-2047, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Διοίκηση-Δημόσιο Μάνατζμεντ» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι 15/6/2022 και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Αναστασία Τσολακίδου

*Αφιερωμένη στη
μνήμη του πατέρα μου,
στη μητέρα μου και
στον γιο μου Φώτη,
με όλη μου την αγάπη.*

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον διευθυντή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Δημόσια Διοίκηση-Δημόσιο Μάνατζμεντ» και σε όλους τους διδάσκοντες για την υπέροχη διδακτική εμπειρία που μας προσέφεραν, στην Γραμματεία του Προγράμματος για τη συνεχή και άμεση υποστήριξη, καθώς και στους συμφοιτητές μου.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον κ. Βασίλη Τζέμο, τον επιβλέποντα καθηγητή μου, για την συνεχή καθοδήγησή του και την πολύτιμη συμβολή του στην εκπόνηση της εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω την υπηρεσία μου που υποστήριξε τη συμμετοχή μου στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και τους συναδέλφους από όλη την Ελλάδα που συμμετείχαν στην έρευνα που καταρτίστηκε για την ολοκλήρωση της εργασίας.

Πολλές ευχαριστίες στην οικογένειά μου για την πρακτική και ηθική υποστήριξη που μου προσέφεραν.

Συντομογραφίες

Α.Δ.Α.:	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
Ε.Δ.Δ.Α.:	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Ε.Σ.Δ.Α.:	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΣτΕ:	Συμβούλιο της Επικρατείας
Ε.Ε.:	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Σ.Π.Α.:	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
Ε.Δ.Δ.Α.:	Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
Ν.Π.Δ.Δ.:	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ.:	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Α.Π.Δ.Π.Χ.:	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΥΠ.ΕΣ.:	Υπουργείο Εσωτερικών
Κ.Α.Δ.:	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Κ.Ε.Π.:	Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
Γ.Κ.Π.Δ.:	Γενικός Κανονισμός Προσωπικών Δεδομένων
ΜΗ.ΠΟΛ.:	Μητρώο Πολιτών
Ο.Τ.Α.:	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Σ:	Σύνταγμα
Σ.Ε.Ε.:	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
Β.Ψ.Μ.:	Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού
G.D.P.R.:	General Data Protection Regulation
D.E.S.I.:	Digital Economy and Society Index

Πίνακας Περιεχομένων

Υπεύθυνη Δήλωση.....	3
Ευχαριστίες.....	5
Συντομογραφίες.....	6
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή.....	14
1.1. Αντικείμενο της Εργασίας.....	14
1.2. Δημόσια Διοίκηση.....	15
1.3. Γενικές Αρχές του Διοικητικού Δικαίου.....	16
1.3.1. Η αρχή της νομιμότητας – η αρχή της χρηστής διοίκησης.....	16
1.3.2. Η αρχή της αναλογικότητας.....	17
1.4. Δήμος Λυκόβρυσσης-Πεύκης και Διοικητική Εποπτεία.....	18
1.4.1 Δήμος Λυκόβρυσσης-Πεύκης.....	18
1.4.2. Διοικητική Εποπτεία.....	20
Κεφάλαιο 2: Μητρώο Πολιτών και Ψηφιακός Μετασχηματισμός.....	21
2.1. Το Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών».....	21
2.1.1 Υποσύστημα Ληξιαρχείου.....	22
2.1.2 Υποσύστημα Δημοτολογίου.....	25
2.1.3 Υποσύστημα Μητρώου Αρρένων.....	27
2.2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός.....	28
2.2.1 Κεντρική Διοίκηση.....	28
2.2.2 Δήμος Λυκόβρυσσης-Πεύκης.....	33
2.2.3 Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025.....	36
Κεφάλαιο 3: Μητρώο Πολιτών και Ζητήματα Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων»	39
3.1. Αρχείο.....	39
3.2. Εθνική και Ενωσιακή Νομοθεσία.....	40
3.3. Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.....	45
3.4. Προσωπικά Δεδομένα Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Πολιτών.....	47
3.4.1 Ειδικές Κατηγορίες Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.....	47
3.4.2 Προσωπικά Δεδομένα στο Ληξιαρχείο.....	49

3.4.3 Προσωπικά Δεδομένα στο Δημοτολόγιο.....	52
3.4.3 Διασφάλιση της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στο Δήμο Λυκόβρυσης-Πεύκης.....	54
Κεφάλαιο 4. Μελέτη περιπτώσεων προσφυγής στη Διοικητική Δικαιοσύνη.....	56
4.1. Τα Διοικητικά Δικαστήρια.....	56
4.2. Αλλαγή επωνύμου με απόφαση Δημάρχου.....	57
4.2.1 Απόφαση ΣτΕ 530/2018.....	59
4.2.2 Απόφαση ΣτΕ 4167/2009.....	64
Κεφάλαιο 5. Παρουσίαση και Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έρευνας.....	71
5.1 Μεθοδολογία-Σκοπός της Έρευνας.....	71
5.2 Διατύπωση Προβλήματος.....	72
5.3 Ερευνητικό Εργαλείο.....	72
Κεφάλαιο 6. Επίλογος: Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	108
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	111
A. Βιβλίο.....	111
B. Άρθρα.....	111
Γ. Νομοθεσία – Νομολογία.....	112
Δ. Διαδίκτυο.....	113
E. Δημόσια Έγγραφα.....	114
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	115

Ευρετήριο Πινάκω

Πίνακας 1-Φύλο.....	75
Πίνακας 2. Ηλικιακή ομάδα.....	76
Πίνακας 3. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης.....	77
Πίνακας 4. Έτη υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο/Ληξιαρχείο.....	78
Πίνακας 5. Περιφέρεια.....	79
Πίνακας 6. Δυσκολία στη μετάβαση στο Μητρώο Πολιτών.....	81
Πίνακας 7. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξη χρήσης.....	82
Πίνακας 8. Βαθμός Ικανοποίησης από εκπαίδευση στο νέο πληροφοριακό σύστημα....	83

Πίνακας 9. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Εύχρηστο.....	84
Πίνακας 10. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση εργασιακού φόρτου.....	85
Πίνακας 11. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. - Μείωση χρόνου διεκπεραίωσης αιτημάτων.....	86
Πίνακας 12. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. - Είναι χρονοβόρο.....	87
Πίνακας 13. Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου, μετά την οριστικοποίηση ληξιαρχικής πράξης δημιουργεί περισσότερο άγχος.....	88
Πίνακας 14. Οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί στην ταχύτητα διεκπεραίωσης, λόγω άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου - δημοτολογίου.....	89
Πίνακας 15. Η ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές κλπ.) προκαλεί εργασιακό στρες.....	90
Πίνακας 16. Συχνότητα διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ.....	91
Πίνακας 17. Συχνότητα καθυστέρησης επαναφοράς λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ μετά από διακοπή.....	92
Πίνακας 18. Πρόβλεψη συνέχισης εργασίας σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ.....	93
Πίνακας 19. Ευθύνη για μη λειτουργία ΜΗΠΟΛ.....	94
Πίνακας 20. Βαθμός διεκπεραίωσης εργασίας κατά τηλεργασία.....	95
Πίνακας 21. Μείωση προσέλευσης πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου με πλατφόρμα gov.gr.....	96
Πίνακας 22. Βαθμός ανταπόκρισης πολιτών στην έκδοση πιστοποιητικών/ ληξιαρχικών πράξεων από gov.gr.....	97
Πίνακας 23. Ηλικιακή ομάδα πολιτών που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην Υπηρεσία	98
Πίνακας 24. Αιτήσεις πολιτών gov.gr με διαπιστευτήρια taxis.....	99
Πίνακας 25. Αποκάλυψη κωδικών taxis σε τρίτους, είναι επικίνδυνη για προσωπικά δεδομένα.....	100
Πίνακας 26. Τηλεφωνήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα.....	101
Πίνακας 27. Ταυτοποίηση για διαχείριση αιτήματος σε τηλεφωνικό ερώτημα.....	102

Πίνακας 28. Οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά, εφόσον αναζήτησαν πληροφορίες διαδικτυακά.....	103
Πίνακας 29. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη.....	104
Πίνακας 30. Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων.....	105
Πίνακας 31. Ψηφιακή Υπογραφή.....	106
Πίνακας 32. Προσωπικός υπηρεσιακός λογαριασμός ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email).....	107
Πίνακας 33. Διευκόλυνση εργασίας με αντικατάσταση fax από email.....	108
Πίνακας 34. Άγχος λόγω άμεσης δημιουργίας εκκρεμότητας και ηλικία.....	110
Πίνακας 35. Ηλικία και προσωπική υπηρεσιακή ηλεκτρονική αλληλογραφία.....	111
Πίνακας 36. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ και έτη υπηρεσίας.....	112
Πίνακας 37. Έτη υπηρεσίας και βαθμός εκπαίδευσης στο νέο σύστημα.....	114
Πίνακας 38. Βαθμός ικανοποίησης εκπαίδευσης στο νέο πληροφοριακό σύστημα.....	115
Πίνακας 39. Μείωση προσέλευση πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου και Ληξιαρχείου με gov.gr.....	117
Ευρετήριο Διαγραμμάτων	
Διάγραμμα 1-Φύλο.....	75
Διάγραμμα 2. Ηλικιακή ομάδα.....	76
Διάγραμμα 3. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης.....	77
Διάγραμμα 4. Έτη υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο/Ληξιαρχείο.....	78
Διάγραμμα 5. Περιφέρεια.....	80
Διάγραμμα 6. Δυσκολία στη μετάβαση στο Μητρώο Πολιτών.....	81
Διάγραμμα 7. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξη χρήσης.....	82
Διάγραμμα 8. Βαθμός Ικανοποίησης από εκπαίδευση στο νέο πληροφοριακό σύστημα.....	83
Διάγραμμα 9. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Εύχρηστο.....	84
Διάγραμμα 10. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση εργασιακού φόρτου.....	85
Διάγραμμα 11. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση χρόνου διεκπεραίωσης αιτημάτων.....	86
Διάγραμμα 12. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Είναι χρονοβόρο.....	87

Διάγραμμα 13. Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου, μετά την οριστικοποίηση ληξιαρχικής πράξης δημιουργεί περισσότερο άγχος.....	88
Διάγραμμα 14. Οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί στην ταχύτητα διεκπεραίωσης, λόγω άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου - δημοτολογίου.....	89
Διάγραμμα 15. Η ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές κλπ.) προκαλεί εργασιακό στρες.....	90
Διάγραμμα 16. Συχνότητα διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ.....	91
Διάγραμμα 17. Συχνότητα καθυστέρησης επαναφοράς λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ μετά από διακοπή.....	92
Διάγραμμα 18. Πρόβλεψη συνέχισης εργασίας σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ.....	93
Διάγραμμα 19. Ευθύνη για μη λειτουργία ΜΗΠΟΛ.....	94
Διάγραμμα 20. Βαθμός διεκπεραίωσης εργασίας κατά τηλεργασία.....	95
Διάγραμμα 21. Μείωση προσέλευσης πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου με πλατφόρμα gov.gr.....	96
Διάγραμμα 22. Βαθμός ανταπόκρισης πολιτών στην έκδοση πιστοποιητικών/ ληξιαρχικών πράξεων από gov.gr.....	97
Διάγραμμα 23. Ηλικιακή ομάδα πολιτών που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην Υπηρεσία.....	98
Διάγραμμα 24. Αιτήσεις πολιτών gov.gr με διαπιστευτήρια taxis.....	99
Διάγραμμα 25. Αποκάλυψη κωδικών taxis σε τρίτους, είναι επικίνδυνη για προσωπικά δεδομένα.....	100
Διάγραμμα 26. Τηλεφωνήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα.....	101
Διάγραμμα 27. Ταυτοποίηση για διαχείριση αιτήματος σε τηλεφωνικό ερώτημα.....	102
Διάγραμμα 28. Οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά, εφόσον αναζήτησαν πληροφορίες διαδικτυακά.....	103
Διάγραμμα 29. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη.....	104
Διάγραμμα 30. Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ»	105

Διάγραμμα 31. Ψηφιακή Υπογραφή.....	106
Διάγραμμα 32. Προσωπικός υπηρεσιακός λογαριασμός ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email).....	107
Διάγραμμα 33. Διευκόλυνση εργασίας με αντικατάσταση fax από email.....	108
Διάγραμμα 34. Άγχος λόγω άμεσης δημιουργίας εκκρεμότητας και ηλικία.....	110
Διάγραμμα 35. Ηλικία και προσωπική υπηρεσιακή ηλεκτρονική αλληλογραφία.....	111
Διάγραμμα 36. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ και έτη υπηρεσίας.....	113
Διάγραμμα 37. Έτη υπηρεσίας και βαθμός εκπαίδευσης στο νέο σύστημα.....	114
Διάγραμμα 38. Βαθμός ικανοποίησης εκπαίδευσης στο νέο πληροφοριακό σύστημα..	116
Διάγραμμα 39. Μείωση προσέλευση πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου και Ληξιαρχείου με gov.gr.....	118

Περίληψη

Η εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 επέσπευσε τις διαδικασίες καθολικής συμμετοχής στον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας μας. Ήδη εδώ και πολλά χρόνια εξελίσσεται συνεχόμενα το πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς όλο και περισσότεροι φορείς του ελληνικού δημοσίου έχουν ψηφιοποιήσει πλήρως τις υπηρεσίες τους. Κατά την έξαρση όμως του υγειονομικού προβλήματος εκδηλώθηκε άμεση ανταπόκριση στην πλήρη υιοθέτηση και εφαρμογή των ήδη υπάρχοντων τεχνολογιών, αλλά και εξοικείωση με νέες καινοτομίες για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Στον ψηφιακό αυτό μετασχηματισμό καλούνται να συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στη δημόσια διοίκηση, στις επιχειρήσεις και οι απλοί πολίτες. Η πρωτοφανής ανατροπή της καθημερινότητας έδωσε ώθηση σε όλους τους εμπλεκόμενους να προσαρμοστούν στο νέο τρόπο συνδιαλλαγής, και αυτό συνέβη με μεγάλο ποσοστό επιτυχίας.

Το πληροφοριακό σύστημα «ΜΗΤΡΩΟ ΠΟΛΙΤΩΝ» αποτέλεσε σημαντικό πυλώνα της εξέλιξης αυτής, καθώς διασυνδέεται με πολλά πληροφοριακά συστήματα άλλων φορέων και αρχών, όπως είναι τα προξενεία, τα τμήματα ασφαλείας, ο φορέας κοινωνικής ασφάλισης, η εφορία, τα ΚΕΠ, η Ενιαία Ψηφιακή Πύλη Δημόσιας Διοίκησης. Οι νέες ρυθμίσεις λαμβάνουν υπόψη και τα προβλεπόμενα για τα προσωπικά δεδομένα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσω ερωτηματολογίου γίνεται απόπειρα διερεύνησης των πλεονεκτημάτων και πιθανών δυσχερειών κατά την εφαρμογή του ψηφιακού μετασχηματισμού στο δημόσιο τομέα, εξετάζοντας παραμέτρους που αφορούν στο Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών».

Λέξεις κλειδιά: ψηφιακός μετασχηματισμός, Μητρώο Πολιτών, προσωπικά δεδομένα, πανδημία, δημόσια διοίκηση

Abstract

The rage of the pandemic Covid-19 forced the wide participation of all involved parties to the digital transformation of our country. In the past years there has been a continuous development in the field of digital transformation, and most authorities of the public sector have already fully digitalized their services. However, with the outburst of the pandemic, there has been an immediate a reaction by the public sector, which has adopted fully to the new conditions, implementing successfully new technologies to defend the public interest.

Not only the employees of the public sector, but also those working in the private companies and all citizens took part in this massive digital transformation. This unprecedented change in everyday life pushed all parties involved to successfully adjust to the new means of digital interoperability.

The civil registration system “Citizens’ Registry” has been a crucial factor to this technological development, duo to its interaction with many systems of other authorities of the public sector, such as the consulates, police service, social security, tax services, citizen mediation services, the common digital gateway of the public sector. The new legislative actions take into consideration all matters concerning all data protection regulations, according to the guidelines of the European Union.

Through the questionnaire sent, there is an attempt to approach the many advantages and possible obstacles in the process of the rapid implementation of digital transformation, taking into account the side views concerning the civil registration system “Citizens’ Registry”.

Keywords: digital transformation, Citizens’ registry, personal data, pandemic, public administration

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

1.1. Αντικείμενο της Εργασίας

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται η προσέγγιση ζητημάτων που αφορούν στο Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών» (ΜΗΠΟΛ) και πώς αυτό σχετίζεται με και επηρεάζεται από τις ραγδαίες εξελίξεις ψηφιακού μετασχηματισμού στη χώρα μας, με αφορμή και την εκδήλωση της πανδημίας Covid-19. Στο πλαίσιο αυτό των κατεπειγουσών συνθηκών παρουσιάστηκε η ανάγκη για άμεση ανταπόκριση τόσο του δημοσίου φορέα όσο και των πολιτών σε χρήση ψηφιακών εργαλείων. Κατά τη μετάβαση αυτή έπρεπε να ρυθμιστούν νομοθετικά οι νέες διαδικασίες και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύνταγμα και την κείμενη νομοθεσία.

Στο 2^ο Κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στη λειτουργία του ΜΗΠΟΛ και στα υποσυστήματά του, στους τρόπους που διασυνδέεται με άλλα πληροφοριακά συστήματα άλλων αρχών καθώς και στην εντατική προσπάθεια του δημοσίου τομέα για άμεση εφαρμογή καινοτομιών του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Το 3^ο Κεφάλαιο πραγματεύεται το ευαίσθητο ζήτημα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων το οποίο σχετίζεται άμεσα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο 4^ο Κεφάλαιο παρουσιάζονται κάποιες μελέτες περίπτωσης πολιτών που κατέφυγαν στη διοικητική δικαιοσύνη, πάντοτε με αναφορά σε υποθέσεις που άπτονται του πεδίου που αφορά σε δημοτολόγιο και ληξιαρχείο.

Στο 5^ο Κεφάλαιο αναλύεται το ερωτηματολόγιο το οποίο υποβλήθηκε από 106 συναδέλφους που απασχολούνται σε δημοτολόγια και Ληξιαρχεία ανά την επικράτεια. Έγινε προσπάθεια διερεύνησης των πλεονεκτημάτων αλλά και των δυσχερειών που παρουσιάστηκαν τόσο κατά την έναρξη λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ όσο και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όπου χρησιμοποιήθηκαν εκτενέστερα και άλλα μέσα ψηφιακού μετασχηματισμού.

Στο 6^ο Κεφάλαιο που αποτελεί τον επίλογο γίνεται αναφορά σε σημαντικά σημεία των αποτελεσμάτων της έρευνας και επιχειρείται διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων.

1.2. Δημόσια Διοίκηση

*«Δημόσια διοίκηση οργανικά θεωρούμενη ... είναι το σύνολο των διοικητικών οργάνων του κράτους και των ν.π.δ.δ. που εντάσσονται στην εκτελεστική εξουσία. Δημόσια διοίκηση λειτουργικά θεωρούμενη είναι η άσκηση δημόσιας λειτουργίας που δεν συνιστά άσκηση νομοθετικής ή δικαστικής λειτουργίας».*¹ Σκοπός της δημόσιας διοίκησης είναι να ερμηνεύει και να εφαρμόζει αποτελεσματικά τη νομοθεσία και τις αποφάσεις της Κυβέρνησης που χαράσσονται στα πλαίσια της δημόσιας πολιτικής. Η Κυβέρνηση αποσκοπεί στην επίλυση των προβλημάτων που ανακύπτουν και αφορούν σε όλα τα επίπεδα του δημοσίου βίου και, προασπίζοντας το δημόσιο συμφέρον, νομοθετεί. Η δημόσια διοίκηση, που αποτελεί μέρος της εκτελεστικής εξουσίας του Κράτους, εφαρμόζει με τρόπο νόμιμο και αποτελεσματικό, έχοντας ως γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, τις πολιτικές που καθορίζονται από την Κυβέρνηση. Η Κυβέρνηση από κοινού με την δημόσια διοίκηση αποτελούν τα βασικά μέλη της εκτελεστικής λειτουργίας.² Σκοπός της δημόσιας διοίκησης είναι η υλοποίηση του κυβερνητικού έργου. Εφαρμόζοντας την κυβερνητική πολιτική συμμετέχει ταυτόχρονα και στη χάραξη της πολιτικής εκδίδοντας κανονιστικές πράξεις στα πλαίσια της νομοθετικής εξουσιοδότησης (άρθρο 43, παρ. 2 Σ)³. Φορείς της εκτελεστικής λειτουργίας είναι οι δημόσιες υπηρεσίες, ο/η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, οι πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές, οι διοικητικές υπηρεσίες της δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας, όλα τα ν.π.δ.δ. καθώς και τα ν.π.ι.δ. που έχουν δημόσιο

¹ Τζέμος Β., «Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σελ. 35

² Μακρυδημήτρης Α./Πραβίτα Μ.-Η., «Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 3 «Κυβέρνηση και δημόσια διοίκηση αποτελούν τα δύο βασικά σκέλη ή μέρη της εκτελεστικής εξουσίας και βρίσκονται σε ιεραρχική σχέση μεταξύ τους- ήτοι η Κυβέρνηση αποφασίζει, εφόσον αυτή είναι που διαθέτει την εμπιστοσύνη της Βουλής και εκφράζει τη λαϊκή κυριαρχία, και η Διοίκηση εκτελεί τις αποφάσεις και τις πολιτικές που καθορίζει η Κυβέρνηση με τρόπο νόμιμο και συνταγματικά συνεπή, αφού προηγουμένως η ίδια έχει συμβάλει στην προετοιμασία και την κατάρτιση τους»

³ Άρθρο 43, παρ. 2 Σ: «Υστερα από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων, με ειδική εξουσιοδότηση νόμου και μέσα στα όριά της. Εξουσιοδότηση για έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης επιτρέπεται προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.»

χαρακτήρα. Η διάκριση των τριών εξουσιών αναφέρεται στο άρθρο 26 του Συντάγματος.⁴

1.3. Γενικές Αρχές του Διοικητικού Δικαίου

Οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου αποτελούν τον πυλώνα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Οριοθετούν το πλαίσιο λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, προστατεύοντας καταρχάς το δημόσιο αλλά και το ιδιωτικό συμφέρον. Κατοχυρώνουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών ενώ ταυτόχρονα πλαισιώνουν το εύρος δράσης της δημόσιας διοίκησης, καθώς εναρμονίζουν τη συμμόρφωση του συνόλου της με τους ισχύοντες κανόνες. Ένα κράτος δικαίου οφείλει να τηρεί τη νομιμότητα και να την ελέγχει δικαστικά, να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, να ασκεί έλεγχο όλων των εξουσιών και να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας. Το κοινωνικό κράτος προσφέρει πρόνοια για τους αδύναμους μεριμνώντας για την υποστήριξή τους, τηρεί την αρχή της χρηστής διοίκησης και προστατεύει τα κοινωνικά δικαιώματα για υγεία, παιδεία, εργασία, κοινωνικές παροχές. Κάποιες αρχές έχουν προκύψει από τη νομολογία, άλλες αποτυπώνονται στον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999) ενώ άλλες ήδη κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα (αρχή της αναλογικότητας - αρ. 25 παρ. 1 Σ, αρχή της προηγούμενης ακρόασης – αρ. 20 παρ. 2 Σ). Στις αρχές αυτές περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η αρχή της νομιμότητας, η αρχή της χρηστής διοίκησης, η αρχή της αναλογικότητας.

1.3.1. Η αρχή της νομιμότητας – η αρχή της χρηστής διοίκησης

Η αρχή της νομιμότητας *«αποτελεί την πεμπουσία του κράτους δικαίου που μαζί με τη δημοκρατία και το κοινωνικό κράτος συγκροτούν το μοντέλο του σύγχρονου κρατικού συνταγματισμού»*.⁵ Η αρχή της νομιμότητας υπαγορεύει την τήρηση των νόμων τόσο από τους πολίτες όσο και από το σύνολο της δημόσιας διοίκησης. Όλες οι εκφάνσεις της ζωής, τόσο η ιδιωτική όσο και η δημόσια δράση ρυθμίζονται από το νομικό πλαίσιο. Οι δράσεις των ιδιωτών διέπονται από ελεύθερη έκφραση εντός των ορίων της νομιμότητας,

⁴ Άρθρο 26, παρ. 2 Σ: «1. Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. 2. Η εκτελεστική λειτουργία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση. 3. Η δικαστική λειτουργία ασκείται από τα δικαστήρια· οι αποφάσεις τους εκτελούνται στο όνομα του Ελληνικού Λαού.»

⁵ Τζέμος Β., «Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σελ. 28

επιτρέπεται να ασκούνται αρκεί να μην υπάρχει ρητή απαγόρευσή τους. Αντίθετα, η διοίκηση υποχρεούται να τηρεί τους νόμους αυστηρά στα πλαίσια της αρμοδιότητάς ή της μη αρμοδιότητάς της: πράττει υποχρεωτικά μόνο ό,τι προβλέπεται από το δίκαιο ενώ ό,τι δεν προβλέπεται απαγορεύεται.⁶ Η αρμοδιότητα της δημόσιας διοίκησης μπορεί να είναι δέσμια, δηλαδή η δράση να ορίζεται ρητά από τη νομοθεσία η δράση, είτε να ασκείται κατά διακριτική ευχέρεια. Στην περίπτωση αυτή το αρμόδιο διοικητικό όργανο μπορεί να ενεργήσει με περισσότερους από έναν τρόπους, πάντοτε εντός των ορίων της νομιμότητας.

Στο σημείο αυτό βρίσκει εφαρμογή και η αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία ασκείται εντός των πλαισίων της διακριτικής ευχέρειας ιδιαίτερα όταν η δημόσια διοίκηση εκδίδει ατομικές διοικητικές πράξεις. *«Η αρχή της χρηστής διοίκησης δεν ταυτίζεται γενικά με την αρχή της επιείκειας αλλά σηματοδοτεί την επιείκεια εντός του πλαισίου της νομιμότητας. Για αυτό τον λόγο εστιάζεται κυρίως κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, κατά την ερμηνεία των κανόνων του δικαίου, κατά την οργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών και κατά την συμπεριφορά της διοίκησης προς τον πολίτη. Αποτελεί κατά κανόνα συμπληρωματική αρχή προς τη νομιμότητα και όχι δούρειο ίππο καταστρατήγησής της».*⁷ Περαιτέρω, η διοίκηση πρέπει να αποτελεί πηγή αξιοπιστίας για τους πολίτες, εμπνέοντας εμπιστοσύνη που απορρέει από την εντιμότητα και την εναρμόνιση με το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Ταυτόχρονα, η χρηστή διοίκηση επιβάλλει την *«αποφυγή της διαφθοράς, του χρηματισμού και της κατάχρησης εξουσίας, της ιδιοτέλειας και της εν γένει κακοδιοίκησης».*⁸

1.3.2. Η αρχή της αναλογικότητας

Η αρχή της αναλογικότητας είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη και αναφέρεται στο αρ. 25 παρ.1 του Συντάγματος.⁹ Σύμφωνα με την αρχή αυτή, τα μέτρα που λαμβάνει η

⁶ Τζέμος Β., «Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σελ. 29

⁷ www.publiclawjournal.com, τεύχος 2/2017, Βασίλειος Γ. Τζέμος, άρθρο «Η “σύννομη κακοδιοίκηση”», παρ. 9 «Χρηστή Διοίκηση αντικειμενικά θεωρούμενη»

⁸ Μακρυδημήτρης Α./Πραβίτα Μ.-Η., «Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 36

⁹ Αρ. 25 παρ.1 Σ: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιση και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το

διοίκηση πρέπει να είναι ανάλογα του σκοπού που επιδιώκεται και όχι αυστηρότερα. Το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της διοίκησης πρέπει να αντιστοιχούν στον επιδιωκόμενο στόχο της. «Στις περιπτώσεις εκείνες, ιδίως, όπου είναι ενδεχόμενο να σημειώνεται αντίθεση ή και σύγκρουση μεταξύ των επιδιωκόμενων αξιών και συμφερόντων των πολιτών, η Διοίκηση οφείλει να προβαίνει σε εύλογη και δίκαιη στάθμιση και σύνθεση αξιών, ούτως ώστε αυτές να ικανοποιούνται στο μέτρο του δυνατού και να εξισορροπούνται στο πλαίσιο του δημοσίου συμφέροντος».¹⁰ Η αρχή της αναλογικότητας διέπει επίσης και την άσκηση των αρμοδιοτήτων που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τα Κράτη-Μέλη στο πλαίσιο της εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, και εγγράφεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ.¹¹ «Κατά συνέπεια, σε περίπτωση συγκρούσεως του δικαιώματος προσωπικών δεδομένων με άλλα έννομα αγαθά και δικαιώματα, όπως είναι η προστασία της δημόσιας υγείας, η στάθμιση και η εναρμόνιση αυτών, με βάση τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, είναι απαραίτητη.»¹²

1.4. Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης και Διοικητική Εποπτεία

1.4.1 Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης

Ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης αποτελεί ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Σύμφωνα με το Αρ. 1. Παρ. 1 του Ν.3852/2010 «Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης». ΟΤΑ Β΄ Βαθμού αποτελούν οι Περιφέρειες. Ο Δήμος μας ανήκει στο Βόρειο Τομέα της Περιφέρειας Αττικής, έχει 31.002 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, και έκταση 3.74 τ. χλμ.¹³

Ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης συστάθηκε το 2011 σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας.»

¹⁰ Μακρυδημήτρης Α./Πραβίτα Μ.-Η., «Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σελ. 39

¹¹ Άρ. 5, παρ. 1 και παρ. 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)

¹² Φενερίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή «Η προστασία προσωπικών δεδομένων σε περίοδο πανδημίας» https://www.constitutionalism.gr/2020-03-28_panagopoulou-privacy-koronavirus/ σελ. 5, τελευταία επίσκεψη 7.1.2022

¹³ https://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Λυκόβρυσης-Πεύκης τελευταία επίσκεψη 25.12.2021

Πρόγραμμα Καλλικράτης» από τη συνένωση των πρώην Δήμων Λυκόβρυσης και Πεύκης, οι οποίοι καταργήθηκαν. Με τον ανωτέρω καινοτόμο νόμο μεταρρυθμίστηκε, μεταξύ άλλων, η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των Δήμων. Συγκεκριμένα, περιορίστηκαν οι μέχρι τότε 910 Δήμοι και 124 κοινότητες σε μόλις 325 Δήμους. Στόχος του Προγράμματος Καλλικράτης ήταν η περικοπές των εξόδων από τη μείωση των Δήμων, των Νομικών Προσώπων και των Επιχειρήσεών αυτών, όπως επίσης η επίτευξη αρτιότερης οργάνωσης των ΟΤΑ, η αμεσότερη εποπτεία και η βελτίωση των συνθηκών διαφάνειας στη διαχείριση. Μετά την εφαρμογή του νόμου 4555/2018 (Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι) που τέθηκε σε ουσιαστική ισχύ την 1^η Σεπτεμβρίου 2019, από τη διάσπαση πέντε δήμων προέκυψαν 12 νέοι, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των δήμων της χώρας μας σε 332.

Έδρα του Δήμου είναι η δημοτική ενότητα Πεύκης, στην οποία βρίσκονται οι κεντρικές υπηρεσίες. Η διοίκηση του Δήμου ασκείται από το Δημοτικό συμβούλιο, το Δήμαρχο, τον Γενικό Γραμματέα και τις επιμέρους επιτροπές. Το δημοτικό συμβούλιο και οι επιτροπές συνεδριάζουν τόσο τακτικά όσο και έκτακτα με θέματα εντός και εκτός ημερησίας διάταξης. Οι επιμέρους επιτροπές απαρτίζονται τόσο από μέλη της επικρατούσας παράταξης όσο και της αντιπολίτευσης.

Κάθε τέσσερα χρόνια λαμβάνουν χώρα οι δημοτικές εκλογές. Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3852/2010 «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του Ν. 4555/2018 «*Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι*», οι εκλογές τελούνται τη δεύτερη Κυριακή του Οκτωβρίου κάθε τέταρτου έτους και η θητεία της νέας δημοτικής αρχής ξεκινάει την 1^η Ιανουαρίου του επόμενου έτους. Ειδικά για την πρώτη εφαρμογή του ανωτέρω άρθρου, όπως αυτό τροποποιήθηκε, οι τελευταίες εκλογές διεξήχθησαν το Μάιο του 2019 μαζί με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διάρκεια της θητείας αυτής της δημοτικής αρχής ξεκίνησε την 1^η Σεπτεμβρίου 2019 και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2023.

Οι Δήμοι επιχορηγούνται από το Κράτος με τους επονομαζόμενους ΚΑΔ – Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους, οι οποίοι προέρχονται από τα έσοδα του προϋπολογισμού του Κράτους που προκύπτουν από τη φορολογία. Επιπρόσθετα

υπάρχουν έκτακτες επιχορηγήσεις, που επικυρώνονται μέσω αποφάσεων του Υπουργού Εσωτερικών, καθώς και άλλες πηγές εσόδων, όπως τα ανταποδοτικά τέλη που επιβάλλονται μέσω των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος, κάποιες δωρεές δημοτών, κληροδοτήματα και άλλα εισοδήματα προερχόμενα από την κινητή και ακίνητη περιουσία του Δήμου.

1.4.2. Διοικητική Εποπτεία

Διοικητική εποπτεία είναι η σχέση που συνδέει το κράτος με τα άλλα δημόσια νομικά πρόσωπα. Ασκείται εκτός διοικητικής ιεραρχίας από ένα Νομικό Πρόσωπο (εποπτευών φορέας) σε άλλο (εποπτευόμενος φορέας). Είναι ηπιότερη μορφή διοικητικού ελέγχου, αφορά καταρχήν σε κατασταλτικό έλεγχο νομιμότητας διοικητικών πράξεων και προσώπων, υπόκειται σε συνταγματικά όρια και ρυθμίζεται από την ειδική νομοθεσία.¹⁴

Η εποπτεία του Κράτους στους ΟΤΑ ορίζεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, όπου τεκμηριώνεται η τοπική αρμοδιότητα των ΟΤΑ, η οικονομική και διοικητική τους αυτοτέλεια, η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους με διαφάνεια. Συγκεκριμένα στην παρ. 4 ορίζονται τα ακόλουθα σχετικά με την εποπτεία: « Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.»¹⁵ Στο άρθρο 214, παρ. 1 του Ν. 3852/2010, όπως αυτός τροποποιήθηκε, τονίζεται εκ νέου η αυτοτέλεια των ΟΤΑ, τόσο διοικητική όσο και οικονομική, και ο περιορισμός της κρατικής εποπτείας σε έλεγχο πράξεων (νομιμότητας) και έλεγχο προσώπων (πειθαρχικός έλεγχος αιρετών).¹⁶ Επιγραμματικά αναφέρονται παρακάτω οι τρεις κυριότεροι φορείς που εποπτεύουν τους Δήμους.

¹⁴Τζέμος Β., «Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, Διαγράμματα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013, σελ. 80-82

¹⁵Άρθρο 102, παρ. 4 Σύνταγμα

¹⁶Άρθρο 214, παρ. 1 Ν. 3852/2010

Εποπτεύον Υπουργείο για τους ΟΤΑ είναι το Υπουργείο Εσωτερικών. Στη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου υπάγονται και οι κάτωθι Διευθύνσεις που αφορούν στους Δήμους: α) Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης β) Διεύθυνση Εκλογών. Επιπρόσθετα στη Γενική Διεύθυνση Αποκεντρωμένης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάρχουν, μεταξύ άλλων, και οι κάτωθι Διευθύνσεις που αφορούν στους ΟΤΑ: α) Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης β) Δ/ση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.¹⁷

Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ασκεί τον έλεγχο νομιμότητας επί των αποφάσεων που λαμβάνονται από τους ΟΤΑ. Ο Δήμος υποχρεούται να αποστείλει τον πλήρη φάκελο και ο Συντονιστής, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, αποφαινεται για τη νομιμότητα ή μη της πράξης. Σύμφωνα με το άρθρο 215 του Ν. 3852/2010, όπως ισχύει, συγκροτείται Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ εντός των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων ολόκληρης της χώρας με Προϊστάμενο τον Ελόπτη ΟΤΑ. Μέχρι στιγμής ο θεσμός αυτός δεν έχει λειτουργήσει, οπότε η εποπτεία παραμένει στο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη δική μας περίπτωση, της Αττικής. Στη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας της ΑΔΑ (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής) ανήκει α) η Διεύθυνση Διοίκησης στην οποία συμπεριλαμβάνεται και το Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομικών Προσώπων και β) η Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης και Κοινωνικών Υποθέσεων που περιλαμβάνει και το Τμήμα Μητρώου Αρρένων Βορείου Τομέα και Ανατολικής Αττικής.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι το ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο, το οποίο έχει ταυτόχρονα και διοικητικές αρμοδιότητες δημοσιονομικού χαρακτήρα. Αποστολή του είναι ο έλεγχος των δαπανών αλλά κυρίως των λογαριασμών του κράτους, τόσο του Δημοσίου, όσο και των ΟΤΑ. Αρμοδιότητά του, μεταξύ άλλων, είναι και η αστική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων και υπαλλήλων ΟΤΑ και λοιπών ΝΠΔΔ για θετικές ζημιές που προκάλεσαν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους ευθέως ή αναγωγικά στο κράτος ή στο οικείο ΝΠΔΔ.¹⁸

¹⁷Άρθρο 14, ΠΔ 141/2017-ΦΕΚ Α 180/23.11.2017 Οργανισμός Υπουργείου Εσωτερικών

¹⁸https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BF τελευταία επίσκεψη 3.3.2022

Κεφάλαιο 2: Μητρώο Πολιτών και Ψηφιακός Μετασχηματισμός

2.1. Το Πληροφοριακό Σύστημα «Μητρώο Πολιτών»

Το πληροφοριακό σύστημα «Μητρώο Πολιτών» (ΜΗΠΟΛ) είναι ένα έργο που υλοποιείται στα πλαίσια των ΕΣΠΑ 2007-2013 και ΕΣΠΑ 2014-2020. Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 υποστηρίζει την ανάπτυξη σημαντικών υποδομών της χώρας μας μέσω χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους. Επιδιώκεται τόσο η αντιμετώπιση αδυναμιών σε διάφορους τομείς όσο και η επίτευξη εθνικών στόχων στα πλαίσια της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα» εντάσσεται και η ανάπτυξη και εφαρμογή του πληροφοριακού συστήματος ΜΗΠΟΛ. Στα πλαίσια της ανωτέρω μεταρρύθμισης επιχειρείται η εισαγωγή νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στο δημόσιο τομέα. Η δημόσια διοίκηση πρέπει να είναι αποτελεσματική, λειτουργική και παραγωγική, καθώς αποτελεί τον πρώτο πυλώνα για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς. Επιδίωξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι να αναπτυχθεί περαιτέρω η συνεκτικότητα, ο σωστός συντονισμός και η ευελιξία της δημόσιας διοίκησης ώστε να είναι εξωστρεφής και πολιτοκεντρική, αποκαθιστώντας με τον τρόπο αυτό τις σχέσεις κράτους-πολίτη.¹⁹ Το έργο «Πληροφοριακό Σύστημα Μητρώο Πολιτών» συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ενώ ο συντονισμός γίνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών και η διαχείριση από την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.²⁰

Το ΜΗΠΟΛ είναι το πληροφοριακό σύστημα το οποίο απεικονίζει την αστική και δημοτική κατάσταση όλων των Ελλήνων πολιτών. Αποτελείται από τρία υποσυστήματα: α. Ληξιαρχείο β. Δημοτολόγιο και γ. Μητρώο Αρρένων.

2.1.1 Υποσύστημα Ληξιαρχείου

Κάθε γεγονός της ζωής καταγράφεται καταρχάς στο υποσύστημα του Ληξιαρχείου. Κατόπιν αιτήσεως και με υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών συντάσσεται η ανάλογη ληξιαρχική πράξη. Τα είδη των ληξιαρχικών πράξεων είναι τα

¹⁹ <https://www.aboutespa.gr/aboutespa/> τελευταία επίσκεψη 22.4.2022

²⁰ <https://www.ypes.gr/ergo-mitroo-politon-archiki/> τελευταία επίσκεψη 22.4.2022

εξής τέσσερα: ληξιαρχική πράξη γέννησης, ληξιαρχική πράξη γάμου, ληξιαρχική πράξη συμφώνου συμβίωσης και ληξιαρχική πράξη θανάτου. Επί των ληξιαρχικών πράξεων είναι δυνατόν να επέλθουν είτε διορθώσεις είτε μεταβολές. Διόρθωση λαμβάνει χώρα όταν υπάρχει εσφαλμένη καταγραφή ενός στοιχείου στη ληξιαρχική πράξη, όπως για παράδειγμα ένα ορθογραφικό λάθος. Σε περίπτωση που έχει παρεισφρήσει απλό σφάλμα τονισμού, γραμματικών ή φθογγολογικών κανόνων η ληξιαρχική πράξη διορθώνεται με εντολή ληξιάρχου. Τέτοια απλοϊκά σφάλματα τείνουν να εξαλειφθούν, καθώς τα στοιχεία των πολιτών διασυνδέονται με το υποσύστημα του δημοτολογίου και η πληροφορία μεταβιβάζεται αυτούσια από το υποσύστημα του δημοτολογίου στο υποσύστημα του Ληξιαρχείου. Ενδέχεται να υπάρχουν όμως σφάλματα που να αφορούν στον τόπο, την ημερομηνία ή την ώρα του γεγονότος. Τα σφάλματα αυτά επιδέχονται διόρθωσης μόνο κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης. Λοιπές διορθώσεις που δεν εμπίπτουν στις δύο ανωτέρω κατηγορίες λαμβάνουν χώρα κατόπιν εντολής εισαγγελέα, στην περιφέρεια του οποίου ανήκει το Ληξιαρχείο. Αίτηση για τις ανωτέρω διορθώσεις έχει δικαίωμα να υποβάλλει ο έχων έννομο συμφέρον ή τρίτος, εφοδιασμένος με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Λόγω της αμφίδρομης άντλησης στοιχείων από το δημοτολόγιο προς το ληξιαρχείο και από το ληξιαρχείο προς το δημοτολόγιο στο πληροφοριακό σύστημα ΜΗΠΟΛ απαντάται πλέον σπάνια η περίπτωση λάθους. Σε ένα απλό παράδειγμα σύνταξης μίας ληξιαρχικής πράξης θανάτου, υποβάλλεται στον ληξίαρχο το ιατρικό πιστοποιητικό θανάτου και η ταυτότητα του αποβιώσαντος. Ο ληξίαρχος ελέγχει τα δεδομένα που αναγράφονται στα δύο παραπάνω έγγραφα και εντοπίζει στο πληροφοριακό σύστημα την δημοτολογιακή εγγραφή του θανόντος, μεταφέροντας τα στοιχεία ταυτοπροσωπίας του αυτόματα από το Δημοτολόγιο στο Ληξιαρχείο κατά τη σύνταξη της συγκεκριμένης ληξιαρχικής πράξης θανάτου. Με τον τρόπο αυτό ο ληξίαρχος δεν χρειάζεται να πληκτρολογήσει τις πληροφορίες ταυτοπροσωπίας του αποβιώσαντος αντιγράφοντας ο ίδιος από τα έγγραφα που του υποβάλλονται. Αυτή η πρακτική εκμηδενίζει την περίπτωση σφάλματος. Στη συνέχεια εισάγει τα λοιπά στοιχεία που δηλώνονται αναφορικά με το γεγονός του θανάτου. Κατά παρόμοιο τρόπο, ο υπάλληλος δημοτολογίου, μετά τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης θανάτου, θα εισάγει στην καρτέλα του αποβιώσαντος με τρόπο αυτοματοποιημένο τα στοιχεία που αφορούν στον θάνατο, δίχως να χρειάζεται να πληκτρολογήσει ο ίδιος δεδομένα καθώς

μεταφέρονται αυτόματα, εφόσον διασυνδέεται ο συγκεκριμένος πολίτης με τη συγκεκριμένη ληξιαρχική πράξη θανάτου. Ως εκ τούτου προβαίνει στην ενημέρωση της εγγραφής του δημοτολογίου δίνοντας απλώς την ανάλογη εντολή για μεταφορά των δεδομένων από το ληξιαρχείο στο δημοτολόγιο, δίχως καμία παρεμβολή στα στοιχεία αυτά, τα οποία λαμβάνονται αυτούσια από το υποσύστημα του ληξιαρχείου.

Η ληξιαρχική μεταβολή αφορά σε μεταγενέστερο γεγονός το οποίο αλλάζει την κατάσταση που αναγράφεται στη ληξιαρχική πράξη. Μεταβάλλεται η αστική κατάσταση του φυσικού προσώπου σε χρόνο μεταγενέστερο από τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης. Πιο συνηθισμένες περιπτώσεις είναι η αναγνώριση τέκνου, η προσβολή πατρότητας, η ονοματοδοσία, η μεταβολή ονόματος ή επωνύμου, η αλλαγή φύλου, η λύση γάμου ή συμφώνου συμβίωσης, η κτήση ιθαγένειας, η προσθήκη επωνύμου του ενός συζύγου σε αυτό του άλλου, η ανάκτηση πατρικού επωνύμου. Με την καταχώρηση της μεταβολής στην αντίστοιχη ληξιαρχική πράξη και την εισαγωγή των στοιχείων δημοτικότητας του φυσικού προσώπου, το υποσύστημα του ληξιαρχείου αποστέλλει στο υποσύστημα του δημοτολογίου την ειδοποίηση ότι έχει επέλθει μεταβολή στη φυσική κατάσταση του συγκεκριμένου πολίτη. Όλες οι ληξιαρχικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα εμφανίζονται με τρόπο συγκεντρωτικό και κατάταξη σύμφωνα με την ημερομηνία που τελέστηκαν, στην ενότητα του δημοτολογίου που ονομάζεται «Εκκρεμότητες», ώστε άμεσα να προβούν οι υπάλληλοι στις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση της εγγραφής του πολίτη. Η αμεσότητα διεκπεραίωσης έχει μεγάλη σημασία, διότι τις περισσότερες φορές οι μεταβολές αυτές επιφέρουν περαιτέρω συναλλαγές του πολίτη με τη διοίκηση, όπως η έκδοση νέου δελτίου αστυνομικής ταυτότητας, η υποβολή αιτήματος για επίδομα κ.α.

Πρόσφατη και σπουδαία εξέλιξη αναφορικά με τη ληξιαρχική πράξη γέννησης αποτελεί το γεγονός ότι το νεογνό αποκτά ΑΜΚΑ άμεσα κατά τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης, δίχως ο γονέας να χρειάζεται να απευθυνθεί μεταγενέστερα σε Κ.Ε.Π. για διαμεσολάβηση προς τον ΕΦΚΑ όπως γινόταν έως τώρα. Με τον τρόπο αυτό απαλλάσσεται ο πολίτης από περαιτέρω διαδικασίες σε άλλη υπηρεσία, το οποίο εξοικονομεί χρόνο και ενέργεια απαραίτητη με την έλευση νέου μέλους στην οικογένεια ενώ ακόμα σημαντικότερη είναι η προστασία της υγείας του νεογνού και της μητέρας. Με την καταχώρηση στις ληξιαρχικές πράξεις γέννησης, γάμου, συμφώνου συμβίωσης

και θανάτου των στοιχείων ΑΦΜ και ΑΜΚΑ ενημερώνονται ταυτόχρονα τα πληροφοριακά συστήματα της ΑΑΔΕ και του ΕΦΚΑ. Έτσι στις πρώτες περιπτώσεις ενημερώνονται οι εν λόγω αρχές για την απόκτηση τέκνου, την τέλεση γάμου, τη σύναψη συμφώνου συμβίωσης και την τυχόν λύση αυτών, ενώ στην περίπτωση της ληξιαρχικής πράξης θανάτου ενημερώνεται η ΑΑΔΕ και ο ΕΦΚΑ, ο οποίος προβαίνει και άμεσα στην διακοπή τυχόν παροχής σύνταξης.

2.1.2 Υποσύστημα Δημοτολογίου

Όπως προαναφέρθηκε, όταν συντάσσεται μία ληξιαρχική πράξη ή επέρχεται μία διόρθωση ή μεταβολή σε ήδη υπάρχουσα ληξιαρχική πράξη, την ίδια στιγμή παρουσιάζεται ειδοποίηση στην οικογενειακή μερίδα του πολίτη ή των πολιτών που αναφέρονται στη ληξιαρχική πράξη. Η οικογενειακή μερίδα μπορεί να είναι είτε στον ίδιο Δήμο με αυτόν του Ληξιαρχείου είτε σε άλλον, σε κάθε περίπτωση η αυτοματοποιημένη αυτή λειτουργία στέλνει το ίδιο δευτερόλεπτο την ειδοποίηση σε οποιονδήποτε Δήμο ή Δήμους της χώρας ανήκουν οι αναφερόμενοι. Καθώς υπάρχει η περίπτωση οι αναφερόμενοι σε μία ληξιαρχική πράξη να είναι δημότες σε διαφορετικούς δήμους (πχ στη ληξιαρχική πράξη γάμου οι σύζυγοι να έχουν διαφορετική δημοτικότητα, ή στη ληξιαρχική πράξη γέννησης αντίστοιχα, οι γονείς) η ειδοποίηση εμφανίζεται και στους δύο εμπλεκόμενους δήμους. Η ειδοποίηση αυτή που έρχεται στην «καρτέλα» του κάθε πολίτη περιλαμβάνει μία σύντομη περιγραφή του γεγονότος, πχ «απόκτηση τέκνου εντός γάμου» με ταυτόχρονη επισύναψη σε αρχείο PDF (μορφή φορητού εγγράφου) της αντίστοιχης ληξιαρχικής πράξης. Ο υπάλληλος δημοτολογίου στην κατάλληλη ενότητα του πληροφοριακού συστήματος διαπιστώνει κάθε ημέρα τις ειδοποιήσεις που έρχονται συγκεντρωτικά λόγω νέων ληξιαρχικών γεγονότων. Η ενότητα αυτή ονομάζεται «εκκρεμότητες» και οδηγεί σε κατάλογο με τις εκκρεμότητες που δημιουργούνται προς διεκπεραίωση από το δημοτολόγιο εξαιτίας σύνταξης νέων ληξιαρχικών πράξεων ή μεταβολής/διόρθωσης ήδη καταγεγραμμένων ληξιαρχικών πράξεων. Με τον τρόπο αυτό προγραμματίζονται καθημερινά από την υπηρεσία οι απαραίτητες ενημερώσεις στις οικογενειακές μερίδες ανάλογα με τον τύπο του ληξιαρχικού γεγονότος. Ο υπάλληλος πρέπει να προβεί σε διαδικασίες εντός του πληροφοριακού συστήματος ώστε ο ίδιος, με ενέργειές του να φροντίσει να παρουσιαστεί στην οικογενειακή μερίδα η νέα κατάσταση

που έχει επέλθει. Κατά συνέπεια, η ειδοποίηση που έρχεται από το ληξιαρχείο είναι μεν άμεση, πλην όμως η τακτοποίηση της οικογενειακής μερίδας δεν γίνεται με τρόπο αυτοματοποιημένο, αλλά απαιτεί κινήσεις από τον χρήστη του υποσυστήματος δημοτολογίου και έκδοση Απόφασης Δημάρχου. Παρόλα αυτά και η διαδικασία αυτή έχει απλουστευτεί σε μεγάλο βαθμό, καθώς η πληροφορία που περιλαμβάνεται σε μία ληξιαρχική πράξη μεταβιβάζεται αυτούσια στο υποσύστημα του δημοτολογίου εξασφαλίζοντας τόσο την οικονομία χρόνου του υπαλλήλου όσο και τον εκμηδενισμό των σφαλμάτων, που είναι και η σημαντικότερη παράμετρος. Επί της ουσίας ο υπάλληλος δημοτολογίου δίνει την εντολή για αυτούσια και αυτοματοποιημένη μεταφορά της πληροφορίας, όπως αυτή έχει καταγραφεί στο υποσύστημα ληξιαρχείου, δίχως καμία δική του παρεμβολή στη ληξιαρχική πληροφορία. Ο ίδιος εισάγει με πληκτρολόγηση κάποια δεδομένα που αφορούν σε στοιχεία δημοτολογίου, στην ημερομηνία εισαγωγής της πληροφορίας στο δημοτολόγιο, τον αριθμό της Απόφασης Δημάρχου που εκδίδεται κ.α. Μετά την ενημέρωση του δημοτολογίου είναι δυνατή η έκδοση πιστοποιητικών που απεικονίζουν τη νέα αστική και δημοτική κατάσταση του φυσικού προσώπου.

Στην περίπτωση της μεταδημότευσης, δηλαδή της αλλαγής δημοτικότητας του πολίτη, μεταφέρονται τόσο τα εκλογικά δικαιώματα όσο και η οικογενειακή μερίδα του συγκεκριμένου πολίτη. Σημειώνεται ότι μεταδημοτεύει μόνο ο πολίτης που υποβάλλει ρητή αίτηση και πληροί τις ανάλογες προϋποθέσεις, δίχως να συμπαρασύρει άλλα ενήλικα μέλη της οικογένειας, εφόσον δεν έχουν υποβληθεί άλλες αιτήσεις.²¹ Ωστόσο παρουσιάζεται στο δημοτολόγιο η πλήρης οικογενειακή του κατάσταση και αναγράφονται τα στοιχεία όλων των μελών της οικογένειας με ενδεικτική εγγραφή, κάτι που υποδηλώνει ότι τα μέλη αυτά που αναφέρονται ενδεικτικά είναι κανονικά εγγεγραμμένα σε άλλους δήμους της χώρας.

Μέσα από το πληροφοριακό σύστημα Μητρώο Πολιτών και το υποσύστημα του Δημοτολογίου λαμβάνει χώρα κάθε δύο μήνες η αναθεώρηση του εκλογικού καταλόγου,

---

²¹ Αρ. 15, παρ. 7, Ν. 3463/2006: «Αν ένας από τους γονείς μεταδημοτεύσει, οι γονείς προσδιορίζουν με αμετάκλητη δήλωσή τους στο δήμαρχο ή Πρόεδρο της Κοινότητας από όπου μεταδημοτεύει, τη δημοτικότητα των ανήλικων τέκνων τους. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, τα ανήλικα τέκνα που έχουν τη δημοτικότητα αυτού που μεταδημοτεύει ακολουθούν τη νέα δημοτικότητά του, αν όμως δεν την έχουν, διατηρούν τη δημοτικότητά τους.»

περιλαμβάνοντας όλες τις μεταβολές που έχουν επέλθει κατά το προηγούμενο δίμηνο στο εκλογικό σώμα του Δήμου. Οι αλλαγές αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν αλλαγή/διόρθωση στοιχείων ταυτοπροσωπίας, εισαγωγή νέων εκλογέων λόγω μεταδημότευσης στο Δήμο μας, λόγω συμπλήρωσης του 17^{ου} έτους της ηλικίας τους, λόγω απόκτησης της Ελληνικής Ιθαγένειας.. Επίσης μπορεί να αφορούν σε διαγραφή εκλογέων λόγω μεταδημότευσης σε άλλο Δήμο, λόγω θανάτου, λόγω στέρησης πολιτικών δικαιωμάτων ή λόγω απώλειας της Ελληνικής Ιθαγένειας. Οι ανωτέρω περιγραφόμενες μεταβολές μεταφέρονται με τρόπο αυτοματοποιημένο και σύμφωνα με τα δεδομένα που υπάρχουν στο δημοτολόγιο προκειμένου για την κατάρτιση του εκλογικού καταλόγου.

2.1.3 Υποσύστημα Μητρώου Αρρένων

Το πληροφοριακό σύστημα Μητρώο Πολιτών υποστηρίζει την διαδικασία κατάρτισης των ετήσιων Μητρώων Αρρένων για τους γεννηθέντες από το έτος 2017 και εφεξής. Πριν από το έτος 2017 τα Μητρώα Αρρένων τηρούνται αποκλειστικά σε χειρόγραφα βιβλία ενώ από το 2017 και μετά τηρούνται παράλληλα τόσο στα χειρόγραφα βιβλία όσο και στο πληροφοριακό σύστημα Μητρώο Πολιτών. Κατά το μήνα Μάρτιο κάθε έτους αποστέλλεται από το Υπουργείο Εσωτερικών εγκύκλιος για την κατάρτιση του ετήσιου Μητρώου Αρρένων. Ο κάθε Δήμος συντάσσει το Μητρώο Αρρένων που περιλαμβάνει όλα τα άρρενα τέκνα Ελλήνων πολιτών, τα οποία γεννήθηκαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος και είναι εγγεγραμμένα στο δημοτολόγιο του Δήμου. Νομιμοποιητικό έγγραφο για την κατάρτιση είναι η Ληξιαρχική Πράξη Γέννησης του άρρενος τέκνου. Ο αρμόδιος υπάλληλος μεταβαίνει στο υποσύστημα του ΜΗΠΟΛ που διαχειρίζεται την κατάρτιση του ετήσιου Μητρώου Αρρένων. Επιλέγει τη δημιουργία ετήσιου Μητρώου Αρρένων μεταφέροντας τις εγγραφές του δημοτολογίου που αφορούν τα άρρενα τέκνα που γεννήθηκαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Δημιουργείται πίνακας με ταξινόμηση κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου και αύξουσα αρίθμηση. Ο πίνακας αυτός εξάγεται σε αρχείο υπολογιστικού φύλλου (excel) και μετά από κατάλληλη διαμόρφωση αποστέλλεται στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση προς οριστικοποίηση με απόφαση του Συντονιστή. Μετά την οριστικοποίηση είναι υποχρεωτική η καταγραφή οποιασδήποτε μεταβολής, διαγραφής, διόρθωσης ή

πρόσθετης εγγραφής τόσο στο πληροφοριακό σύστημα όσο και χειρόγραφα στο βιβλίο του Μητρώου Αρρένων.

Αυτονόητο είναι ότι η κατάρτιση του Μητρώου Αρρένων αποτελεί αφετηρία μίας πολύπλοκης διαδικασίας η οποία εμπλέκει τους άρρενες πολίτες της χώρας μας, τους Δήμους, τις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τις Στρατολογικές Υπηρεσίες ενώ καταλήγει στην εκπλήρωση της στρατιωτικής υποχρέωσης η της απαλλαγής σε κάποιες περιπτώσεις. Ο εκμηδενισμός οποιουδήποτε σφάλματος τόσο κατά την αρχική κατάρτιση όσο και κατά τις μεταγενέστερες διαφοροποιήσεις που ανακύπτουν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω ομαλή εξέλιξη των διαδικασιών. Όπως προαναφέρθηκε τα στοιχεία των νεογνών μεταφέρονται αυτούσια και με τρόπο αυτοματοποιημένο από την Ληξιαρχική καταγραφή της γέννησής τους στο υποσύστημα του δημοτολογίου. Κατόπιν από το σύστημα του δημοτολογίου μεταφέρονται με τον αυτοματοποιημένο τρόπο που αναφέρθηκε παραπάνω στο υποσύστημα του Μητρώου Αρρένων. Το γεγονός ότι ο αρμόδιος υπάλληλος δίνει εντολή μεταφοράς των δεδομένων αρχικά από το Ληξιαρχείο στο Δημοτολόγιο και μεταγενέστερα από το Δημοτολόγιο στο Μητρώο Αρρένων, δίχως χειροκίνητη παρέμβαση στα στοιχεία αυτά από τον ίδιο, εξασφαλίζει την αποφυγή παρείσφρησης ανθρώπινου σφάλματος κατά τη μεταφορά των δεδομένων αυτών.

Στην περίπτωση θανάτου άρρενος Έλληνα εμφανίζεται άμεσα στο υποσύστημα του Μητρώου Αρρένων στην ενότητα «εκκρεμότητες» η ανάλογη ειδοποίηση με επισύναψη του αρχείου PDF (μορφή φορητού εγγράφου) της ληξιαρχικής πράξης θανάτου. Ο αρμόδιος υπάλληλος του Δήμου προβαίνει άμεσα στις απαραίτητες ενέργειες ώστε με Απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία κοινοποιείται και στην Στρατολογική Υπηρεσία, να διαγραφεί το συντομότερο ο αποβιώσας από τα Μητρώα Αρρένων. Ειδικά στη περίπτωση θανάτου πριν την εκπλήρωση στρατιωτικών υποχρεώσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική η άμεση διαγραφή από τα Μητρώα Αρρένων προς αποφυγή αλληλογραφίας στο πλαίσιο των διαφόρων διαδικασιών ενημέρωσης που λαμβάνουν οι άρρενες πολίτες.

2.2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός

2.2.1 Κεντρική Διοίκηση

Ο Max Weber ορίζει την εξουσία ως την ηθελημένη συμμόρφωση των ατόμων στις εντολές των ανωτέρων τους, χωρίς όρους²². Αυτή η συμμόρφωση εδράζεται στην πεποίθηση ότι ο ανώτερος νομιμοποιείται να επιβάλλει τη θέλησή του και είναι παράνομο οι εργαζόμενοι να αρνηθούν να υπακούσουν.²³

Η γραφειοκρατία ωστόσο στη θετική της εκδοχή, εγγυάται την ορθή διαχείριση των δημοσίων υποθέσεων, με αποτέλεσμα την οργάνωση ενός επιτυχημένου συστήματος διοίκησης. Μόνον ως εξαίρεση θα έπρεπε να παράγει δυσμενές κλίμα εξαιτίας κατεστημένων νοοτροπιών. Η αντίληψη αυτή περί ουδετερότητας της γραφειοκρατίας απηχεί την άποψη της πλειοψηφίας των πολιτών ότι με οργανωτικά μέτρα αντιμετωπίζονται πολλά από τα κοινωνικά προβλήματα. Παρ' όλα αυτά παρατηρείται γενικευμένη δυσαρέσκεια και αμφισβήτηση έναντι της γραφειοκρατικού τύπου δημόσιας υπηρεσίας στην ελληνική πραγματικότητα. Οι διάφορες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες και παρεμβάσεις παρουσίασαν χαμηλή αποτελεσματικότητα, καθώς είτε συνάντησαν αντιδράσεις είτε χαρακτηρίζονταν από αστοχία στον σχεδιασμό και αδυναμία στην υλοποίηση.

Η δημόσια διοίκηση, τόσο σε κεντρικό, όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας και της οικονομίας, όπως αυτές διαμορφώνονται σε κάθε ιστορική περίοδο. Στη σύγχρονη εποχή η μετεξέλιξη της βιομηχανικής κοινωνίας σε κοινωνία της γνώσης, το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και οι απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαμορφώνουν ένα σύνθετο πλέγμα διοικητικών αναγκών και υποχρεώσεων. Η σύγχρονη διοίκηση είναι συνεπώς απαραίτητο, να επιδεικνύει ευελιξία κατά τη λειτουργία της, να απλουστεύει τη νομοθεσία, να μην περιορίζεται στη γραμματική ερμηνεία του νόμου, να μην

---

²² Κτιστάκη Στ. Ν (2009), *Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη*, Αθήνα: Παπαζήσης, σελ. 51

²³ Κτιστάκη Στ. Ν (2009), *Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη*, Αθήνα: Παπαζήσης, σελ. 51: «Ο Max Weber διακρίνει κατ' αρχάς την έννοια της δύναμης (*Macht*) από την έννοια της εξουσίας (*Herrschaft*). Ως δύναμη ορίζει την ικανότητα να επιβάλλει κανείς τη θέλησή του πάνω στην συμπεριφορά του άλλου ή των άλλων, ανεξάρτητα από τη βούλησή τους. Η ικανότητα μονομερούς διαμόρφωσης της συμπεριφοράς των αποδεκτών της εντολής εκείνου που διαθέτει τη δύναμη συνδέεται με τη δυνατότητα την οποία έχει αυτός να χρησιμοποιεί μέσα επιβολής και καταναγκασμού (κυρώσεις).»

παρουσιάζει δυσλειτουργίες. Επιβάλλεται δηλαδή να αποβάλλει χαρακτηριστικές γραφειοκρατικές παθολογίες.

Στα πλαίσια της ανωτέρω συνεχούς μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, η οποία είχε ήδη ξεκινήσει, εμφανίστηκε η πανδημία αρχές του έτους 2020 στη χώρα μας. Η Ελληνική Πολιτεία επέδειξε ιδιαίτερη δυναμική και εγρήγορση στην ξαφνική παρουσία της πανδημίας από τις αρχές της. Με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 20-03/2020 «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης» (ΦΕΚ 68 Α'/20-3-2020) διατυπώθηκαν οι άμεσες ρυθμίσεις που αφορούσαν τη δημόσια διοίκηση και τον τρόπο της ψηφιακής της λειτουργίας. Στη συνέχεια η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 30-3-2020 «Μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις» (ΦΕΚ 75 Α'/30-3-2020) συμπληρωματικά εισήγαγε περαιτέρω ρυθμίσεις που αφορούσαν το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ο ν. 4727/2020 (ΦΕΚ 184Α'/23-9-2020) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» είχε στόχο τη σύνταξη ενός ενιαίου νομοθετικού κειμένου με σκοπό τη ρύθμιση των ζητημάτων της ψηφιακής διακυβέρνησης στο δημόσιο τομέα. «Με τον Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ο οποίος συνιστά το πλαίσιο εμβάθυνσης και ανάπτυξης της ψηφιακής διακυβέρνησης, επιδιώκεται η δημιουργία των θεσμικών προϋποθέσεων για την επικοινωνία και συναλλαγή των πολιτών και των επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα με χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η αναδιοργάνωση των εσωτερικών λειτουργιών και διαδικασιών των φορέων του δημόσιου τομέα επί τη βάση της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών..»²⁴ Με το νόμο αυτό ρυθμίστηκε, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο αυτοπρόσωπης παρουσίας στις δημόσιες υπηρεσίες, δημιουργήθηκε το θεσμικό πλαίσιο για την επικοινωνία και τη συναλλαγή εξ αποστάσεως των ιδιωτών με τους δημόσιους φορείς, ελαχιστοποιώντας τον απαραίτητο

²⁴ Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης(Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών(Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» σελ. 1

χρόνο για τη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών. Σε ένα σύγχρονο Κράτος δικαίου ενισχύονται τα δικαιώματα των πολιτών για εξυπηρέτηση των αναγκών τους με ταχύτητα, ποιότητα και αποτελεσματικότητα.

Παρατηρήθηκε λοιπόν σε επίπεδο κεντρικής Διοίκησης αλματώδης πρόοδος στην ψηφιακή διακυβέρνηση. Κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η Ενιαία Ψηφιακή Πύλη Δημόσιας Διοίκησης www.gov.gr. Περιλαμβάνει 11 κατηγορίες υπηρεσιών (Γεωργία & Κτηνοτροφία, Δικαιοσύνη, Εκπαίδευση, Επιχειρηματική Δραστηριότητα, Εργασία και ασφάλιση, Οικογένεια, Περιουσία και φορολογία, Πολίτης και καθημερινότητα, Πολιτισμός, αθλητισμός και τουρισμός, Στράτευση, Υγεία και Πρόνοια) εξυπηρετώντας πλήρως το ευρύ φάσμα των συναλλαγών των ιδιωτών και των επιχειρήσεων με τη διοίκηση.

Αναφορικά με τις υπηρεσίες που παρέχει το Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης, Ληξιαρχείου και Αλλοδαπών, η διασύνδεση του Πληροφοριακού Συστήματος «Μητρώο Πολιτών» με την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη Δημόσιας Διοίκησης www.gov.gr απέφερε εξαιρετικά αποτελέσματα άμεσης και αποτελεσματικής εξυπηρέτησης των πολιτών. Μέσω της διαλειτουργικότητας των δύο συστημάτων οι πολίτες μπορούν να λάβουν άμεσα από τον υπολογιστή ή τη φορητή συσκευή τους, και να αποθηκεύσουν ή να εκτυπώσουν πιστοποιητικά, τα οποία φέρουν χαρακτηριστικό ασφαλείας και έχουν απολύτως την ίδια ισχύ και εγκυρότητα με οποιοδήποτε πιστοποιητικό εκδίδεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και φέρει πρωτότυπες υπογραφές και σφραγίδα.

Τα πιστοποιητικά δημοτολογίου που εκδίδονται μέσω της πύλης www.gov.gr η οποία τα αντλεί από το «Μητρώο Πολιτών» είναι τα ακόλουθα: πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών, πιστοποιητικό γέννησης, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, πιστοποιητικό ιθαγένειας, πιστοποιητικό εντοπιότητας και πιστοποιητικό εγγραφής στα μητρώα αρρένων. Επιπρόσθετα οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση για άνοιγμα οικογενειακής μερίδας λόγω γάμου, μεταδημότευση ενηλίκου για ανάκτηση της αρχικής του δημοτικότητας, μεταδημότευση συζύγων όταν ο ένας είναι ήδη δημότης.

Ληξιαρχικές πράξεις που εκδίδονται μέσω www.gov.gr μετά από άντλησή τους από το υποσύστημα Ληξιαρχείου του Μητρώου Πολιτών είναι οι εξής: ληξιαρχική πράξη γέννησης, ληξιαρχική πράξη θανάτου, ληξιαρχική πράξη γάμου και ληξιαρχική πράξη

συμφώνου συμβίωσης. Πλέον οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα και να υποβάλλουν δικαιολογητικά για άυλο συναινετικό διαζύγιο, ενώ στη διαδικασία αυτή εμπλέκονται οι σύζυγοι, οι δικηγόροι και ο συμβολαιογράφος. Επίσης μπορεί να γίνει δήλωση ονοματοδοσίας, όπου το τέκνο αποκτά κύριο όνομα και δήλωση βάπτισης για την καταχώριση του θρησκειύματος που τυχόν αποκτήθηκε.

Αξιόλογη βελτίωση στην ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών αποτελεί το γεγονός ότι το Μητρώο Πολιτών είναι διασυνδεδεμένο με το πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί η Ελληνική Αστυνομία για την έκδοση αστυνομικών ταυτοτήτων και διαβατηρίων. Με τον τρόπο αυτό οι αρμόδιες αρχές έκδοσης έχουν πρόσβαση στα πιστοποιητικά δημοτολογίου τα οποία αντλούν αυτούσια, δίχως δικαίωμα παρεμβολής, από το Μητρώο Πολιτών. Με τον τρόπο αυτό απαλλάσσονται οι αστυνομικές αρχές από την υποχρέωση αυτεπάγγελτης αναζήτησης ή οι πολίτες από την τυχόν προσκόμισή των πιστοποιητικών.

Πολύ μεγάλη πρόοδο αποτέλεσε το γεγονός ότι τα Ελληνικά Προξενία έχουν πρόσβαση στο Μητρώο Πολιτών, ώστε καταργήθηκε η αυτεπάγγελτη αναζήτηση πιστοποιητικών ή ληξιαρχικών πράξεων. Περαιτέρω τα Προξενία έχουν πλέον δικαίωμα σύνταξης ληξιαρχικής πράξης στο πληροφοριακό σύστημα Μητρώο Πολιτών, κάτι που αποτελεί εξαιρετική εξέλιξη. Μέχρι πρόσφατα τα προξενία συνέτασσαν χειρόγραφα ληξιαρχικές πράξεις που αφορούσαν Έλληνες πολίτες και τα γεγονότα αυτά λάμβαναν χώρα στο εξωτερικό. Στη συνέχεια αποστέλλονταν οι χειρόγραφες αυτές ληξιαρχικές πράξεις μέσω της διπλωματικής διαδικασίας στο Ειδικό Ληξιαρχείο Αθηνών, όπου και μετεγγράφονταν στο Πληροφοριακό Σύστημα Μητρώο Πολιτών. Λόγω του μεγάλου όγκου των εισερχόμενων πράξεων η διαδικασία μετεγγραφής τους δεν ήταν ταχύτατη. Πλέον, όλες οι ληξιαρχικές πράξεις που αφορούν Έλληνες του εξωτερικού καταγράφονται από τα οικεία προξενία απευθείας στο ΜΗΠΟΛ και με την οριστικοποίησή τους εμφανίζεται άμεσα η αντίστοιχη εκκρεμότητα στα αρμόδια δημοτολόγια.

Πολύ σημαντική παράμετρος για τη συνδιαλλαγή με την υπηρεσία αποτελεί και η δυνατότητα που παρέχεται στους πολίτες για πιστοποίηση του γνησίου της υπογραφής είτε σε υπεύθυνη δήλωση είτε σε εξουσιοδότηση μέσω της πύλης www.gov.gr. Η

διαδικασία αυτή συμβάλλει πολύ στην άμεση αντιμετώπιση εμποδίων γραφειοκρατίας, γεγονός που εξυπηρετεί σημαντικά την καθημερινότητα των πολιτών²⁵.

Τέλος στην ενιαία ψηφιακή πύλη δημόσιας διοίκησης δίνεται η δυνατότητα για ψηφιακό ραντεβού με ΚΕΠ μέσω τηλεδιάσκεψης (myKEPlive) όπου έχουν τη δυνατότητα οι πολίτες να υποβάλλουν τις ανάλογες αιτήσεις τους προς τα δημοτολόγια και ληξιαρχεία της επικράτειας με διαμεσολάβηση των ΚΕΠ, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που απαιτείται υποβολή πρόσθετων δικαιολογητικών.

2.2.2 Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης

Κατέστη λοιπόν απαραίτητη η καθολική χρήση των ψηφιακών εργαλείων τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους πολίτες, προκειμένου να αρθούν οι περιορισμοί στις διοικητικές και οικονομικές δραστηριότητες. Χάρη στις ψηφιακές υποδομές δόθηκε η δυνατότητα της συνεχούς παροχής υπηρεσιών από τη δημόσια διοίκηση προς τους πολίτες. Η διαθεσιμότητα της δημόσιας διοίκησης και η προσαρμογή στην καθολική χρήση των ψηφιακών εργαλείων με αλληλεπίδραση των πολιτών ήταν ραγδαία και σε μεγάλο βαθμό επιτυχημένη. Τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι πολίτες προσαρμόστηκαν άμεσα στο νέο πλαίσιο λειτουργίας που διευκόλυνε τις συναλλαγές κάτω από τις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες που είχαν δημιουργηθεί. Το μέτρο της απασχόλησης μέσω τηλεργασίας βοήθησε και τους γονείς να επιτηρούν τα παιδιά τους αλλά και να συνεχιστεί η εύρυθμη λειτουργία του δημοσίου τομέα.

Προκειμένου για την απρόσκοπτη εφαρμογή του μέτρου της τηλεργασίας, και γενικότερα την άμεση και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών, ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης με το κατάλληλα στελεχωμένο ανθρώπινο δυναμικό του προέβη άμεσα σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες. Στο δήμο μας ήταν δεδομένη η ύπαρξη πληθώρας ηλεκτρονικών υποδομών και η χρήση των περισσότερων διαθέσιμων ψηφιακών εργαλείων ήδη πολύ καιρό πριν την εμφάνιση της πανδημίας. Το ανθρώπινο δυναμικό ήταν ήδη πλήρως εξοικειωμένο με τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Μερικά

---

²⁵ Ελένη Μ. Παλιούρα: «Ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση στην περίοδο του κορωνοϊού COVID-19» σελ. 84, «ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ» - Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Έτος 2020 (5), Τεύχος 1-2 (Ιανουάριος-Ιούνιος) http://www.publiclawjournal.com/index_2020_1_2.html τελευταία επίσκεψη 11.5.2022

παραδείγματα του εξαιρετικού επιπέδου ψηφιακής συμμόρφωσης του Δήμου μας, που εφαρμοζόταν και πριν την πανδημία, είναι τα κάτωθι:

α. Όλοι ανεξαιρέτως οι διοικητικοί υπάλληλοι του Δήμου διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση αλληλογραφίας (email).

β. Ψηφιακή αρχειοθέτηση όλων των αρχείων μέσω του συστήματος AI Fresco. Το γεγονός ότι τα αρχεία είναι διαθέσιμα όχι μόνο με φυσικό τρόπο αλλά και με ψηφιακό έδωσε τη δυνατότητα κατά την απομακρυσμένη εργασία για πρόσβαση και επεξεργασία τους. Περαιτέρω ο εργαζόμενος με τηλεργασία είχε τη δυνατότητα τα αποθηκεύσει αμέσως ψηφιακά στην πλατφόρμα AI fresco τα καινούρια αρχεία που δημιουργούσε κατά την άσκηση της εξ αποστάσεως εργασίας. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταντο διαθέσιμα και για διαμοιρασμό τους με τον προϊστάμενο ή τους συναδέλφους. Το μόνο που απέμενε ήταν η τυχόν εκτύπωση και τοποθέτησή τους στο φυσικό αρχείο με την επιστροφή στο φυσικό χώρο εργασίας.

γ. Χρήση του πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων «ΙΡΙΔΑ», το οποίο παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες πρωτοκόλλου, ψηφιακής διακίνησης εγγράφων και αρχειοθέτησης, λήψης υπογραφών και διεκπεραίωσης.²⁶ Η χρήση του ανωτέρω πληροφοριακού συστήματος εξοικονομεί χρόνο χρέωσης και διακίνησης της αλληλογραφίας καθώς και πόρους, εφόσον μειώνει δραματικά το ποσοστό εκτύπωσης εγγράφων, και εξασφαλίζει τη συμμετοχή όλων των εργαζομένων στην διαδικασία πρωτοκόλλησης. Εντός του συστήματος προβλέπεται η ανάθεση των εισερχόμενων εργασιών από επίπεδο διεύθυνσης σε επίπεδο τμήματος και από επίπεδο τμήματος σε επίπεδο εισηγητή. Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας ο εισηγητής υποβάλλει το ανάλογο αρχείο, το οποίο υπογράφεται ψηφιακά από τον ίδιο και τον/τους ιεραρχικά ανώτερους. Στη συνέχεια το αρχείο λαμβάνει αυτόματα αριθμό πρωτοκόλλου και αποστέλλεται/διεκπεραιώνεται. Εφόσον γίνουν τα ανωτέρω βήματα το υπογεγραμμένο και πρωτοκολλημένο πλέον ηλεκτρονικό έγγραφο είναι διαθέσιμο για αποθήκευσή του στο ψηφιακό αρχείο ai fresco. Με τη χρήση του συστήματος μειώνονται οι μετακινήσεις αποστολής – παράδοσης, αυξάνεται η παραγωγικότητα και επιτυγχάνεται καλύτερη παρακολούθηση των εκκρεμοτήτων σε όλα τα επίπεδα της

²⁶ <https://government.gov.gr/se-pliri-litourgia-to-neo-pliroforiako-sistema-ilektronikis-diachirisis-engrafon-irida-tou-ipes/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

ιεραρχίας. Χρήση του συστήματος κάνουν και όλοι ανεξαιρέτως οι αιρετοί του Δήμου μας, κάτι που καταδεικνύει την ετοιμότητα και την ευκολία προσαρμογής και όσων δεν ήταν εξοικειωμένοι με τις πρακτικές διοικητικές διαδικασίες ψηφιακού τύπου. Επιπρόσθετα απαλλάσσονται ως ένα σημείο οι αρμόδιοι υπάλληλοι από ένα μέρος του βάρους της διοικητικής υποστήριξης προς τους αιρετούς. Το πληροφοριακό αυτό σύστημα λειτουργεί ακόμα και με εγκατάσταση στο κινητό τηλέφωνο, οπότε οι ανώτεροι ιεραρχικά μπορούν να έχουν άμεσα πρόσβαση σε αυτό σε περίπτωση επείγουσας κατάστασης ακόμα και εκτός των ωρών υπηρεσίας. Ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης ήταν από τους πρώτους Δήμους που συμμετείχε με την έναρξη της πιλοτικής εφαρμογής του πληροφοριακού συστήματος και εξοικειώθηκε άμεσα το διοικητικό προσωπικό ήδη από τις αρχές του έτους 2018.

δ. Παράλληλα διατίθεται η δυνατότητα κλεισίματος ηλεκτρονικού ραντεβού μέσω της εφαρμογής iRantevou. Οι χρήστες μπορούν να πλοηγηθούν στον ιστότοπο του Δήμου Λυκόβρυσης-Πεύκης και να χρησιμοποιήσουν την υπηρεσία αυτή, εξασφαλίζοντας ραντεβού για την ημέρα και την ώρα που επιθυμούν, έχοντας παράλληλα ενημέρωση για τα τυχόν δικαιολογητικά που χρειάζεται να προσκομίσουν. Εναλλακτικά υπάρχει η δυνατότητα κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με την οικεία Διεύθυνση να κλείσει το ηλεκτρονικό ραντεβού ο αρμόδιος υπάλληλος.²⁷ Αυτή η υπηρεσία αποτέλεσε μεγάλη διευκόλυνση κατά τη διάρκεια της πανδημίας και όσο ήταν υποχρεωτική η προσέλευση των πολιτών με ραντεβού, καθώς συνέβαλε καθοριστικά στην τήρηση μέτρων αποφυγής συνωστισμού, ενώ παράλληλα συνεχίζεται η αξιοποίησή της από τους πολίτες συνεισφέροντας περαιτέρω στην προστασία από την πανδημία.

ε. Μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου www.likovrisipefki.gr μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να έχουν πρόσβαση στην πλατφόρμα ψηφιακών υπηρεσιών e-services.²⁸ Με διαπιστευτήρια taxis δίνεται η δυνατότητα υποβολής ηλεκτρονικής αίτησης, ενημέρωσης για τον αριθμό πρωτοκόλλου και το στάδιο επεξεργασίας της αίτησης και τελικά χορήγησης πιστοποιητικών Δημοτολογίου και Ληξιαρχείου από τη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, χορήγησης των αντίστοιχων βεβαιώσεων, αδειών κλπ. από τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών αλλά και από τη Διεύθυνση Τεχνικής Υπηρεσίας. Ο

²⁷ <https://likovrisipefki.irantevou.gr/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

²⁸ <https://likovrisipefki.e-services.gr/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

αιτών εισάγεται στο σύστημα χρησιμοποιώντας τους κωδικούς taxis και έχει επιπρόσθετα τη δυνατότητα να υποβάλλει τυχόν ψηφιακά αρχεία προς υποστήριξη της αίτησής του.

στ. Μέσω του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης εξασφαλίστηκε η δυνατότητα ψηφιακής υπογραφής εγγράφου με χρήση της πλατφόρμας WebSign.²⁹ Έτσι επιταχύνονται οι ροές εργασίας ενώ επιπρόσθετα υπάρχει πλήρης πρόσβαση από οποιαδήποτε φορητή συσκευή ή υπολογιστή, καθιστώντας άμεση την ανταπόκριση ακόμα και εκτός ωραρίου υπηρεσίας σε ειδικές περιπτώσεις. Στους χρήστες παρέχονται μοναδικοί κωδικοί πρόσβασης ενώ όλα τα είδη αρχείων μετατρέπονται υποχρεωτικά σε μορφή PDF, ώστε να αποκλείεται η δυνατότητα επεξεργασίας τους μεταγενέστερα της υπογραφής.

Σε τοπικό επίπεδο λοιπόν ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης ήδη πολύ προγενέστερα της πανδημίας επιδίωκε πρακτικά την εναρμόνιση με τις νέες τεχνολογίες μέσω της απόκτησης και εφαρμογής όσο το δυνατόν περισσότερων ψηφιακών εργαλείων στην υπηρεσία των πολιτών, διευκολύνοντας παράλληλα το έργο των υπαλλήλων. Έτσι την κρίσιμη περίοδο της επιδημίας παρουσίασε υψηλή ετοιμότητα χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών και πλήρη υποστήριξη της δυνατότητας τηλεργασίας, δίχως να διακυβευτεί η παραγωγικότητα των υπαλλήλων και η ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εξοικείωσης των υπαλλήλων και των πολιτών μας με τις νέες τεχνολογίες υλοποιήθηκε μέσω της άριστης συνεργασίας μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων και την πλήρη ενημέρωση και υποστήριξη των πολιτών, όπου χρειάστηκε.

Διαφαίνεται εδώ η συνεχής προσπάθεια της δημοτικής αρχής, των εργαζομένων αλλά και των δημοτών και κατοίκων του δήμου μας για συνεχή προσπάθεια βελτίωσης και συμμετοχής στις τεχνολογικές εξελίξεις.³⁰

2.2.3 Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025

²⁹ <https://webapp.mindigital-shde.gr/login> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

³⁰ Μπινιώρης, Σ.: *Διοίκηση Ολικής Ποιότητας T.Q.M.*, εκδόσεις Π.Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, Αθήνα, 2009, σ. 225 : «Η «βελτίωση» αποτελεί περισσότερο μια φιλοσοφία παρά μια συγκεκριμένη τεχνική ή μία μαγική λύση η οποία θα απαντήσει στα προβλήματα του οργανισμού. ..Η ίδια φιλοσοφία, δεν έχει δεν έχει πεδίο εφαρμογής μόνο την επιχείρηση ή τον οργανισμό αλλά και το ίδιο το άτομο.»

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η έκδοση της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025³¹. Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού, η οποία έχει εκπονηθεί από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αποτυπώνει τις κατευθυντήριες αρχές, τον σχεδιασμό των πληροφοριακών συστημάτων, τους στρατηγικούς άξονες παρέμβασης και τους τρόπους υλοποίησης προκειμένου για την επίτευξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Όσα αναγράφονται στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού προφανώς δεν είναι περιοριστικά αν αναλογιστεί κανείς ότι οι νέες τεχνολογίες εξελίσσονται διαρκώς. Το σχέδιο δράσης θα συνεχίσει να επικαιροποιείται ετησίως .

Σε αυτή την κατεύθυνση, η διαδικασία επικαιροποίησης εξασφαλίζει ότι νέες ανάγκες ή προτεραιότητες μπορούν να οδηγούν σε επιπλέον έργα, οριζόντια και τομεακά, που εντάσσονται στη γενικότερη στρατηγική, διέπονται από τη γενικότερη φιλοσοφία, και εξυπηρετούν τους βασικούς στόχους της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού.

Οι βασικές παρεμβάσεις του Ψηφιακού Μετασχηματισμού ενσωματώνουν σειρά δράσεων και έργων που οργανώνονται σε έξι διακριτούς στρατηγικούς άξονες: Συνδεσιμότητα, Ψηφιακές Δεξιότητες, Ψηφιακό Κράτος, Ψηφιακή Επιχείρηση, Ψηφιακή Καινοτομία, Ενσωμάτωση της Τεχνολογίας σε κάθε τομέα της οικονομίας.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία ο βαθμός ψηφιακής ωριμότητας της χώρας μας δεν είναι ο αναμενόμενος. Τα αποτελέσματα του δείκτη DESI³² στην έρευνα για το έτος 2021 καταδεικνύουν ότι η Ελλάδα κατέχει τις τελευταίες θέσεις σε όλους τους δείκτες και βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δείκτες που ερευνώνται είναι³³: α. η Συνδεσιμότητα, δηλαδή η αύξηση των σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων, αλλά και το ποσοστό κάλυψης ευρυζωνικών επικοινωνιών

³¹ https://digitalstrategy.gov.gr/principles_of_implementation τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

³² https://digitalstrategy.gov.gr/vivlos_pdf?page=90# : «Ως εργαλείο για την καταγραφή των ψηφιακών επιδόσεων των κρατών-μελών της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θεσπίσει το δείκτη της Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (Digital Economy and Society Index – DESI), ο οποίος συντίθεται από σύνολο ποιοτικών και ποσοτικών διαστάσεων που απεικονίζουν την ψηφιακή εξέλιξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι ο δείκτης DESI είναι δείκτης κατάταξης, δεν αντανακλά την επίδοση μιας χώρας σε απόλυτο βαθμό αλλά την επίδοσή της σε σύγκριση με τις υπόλοιπες. Επομένως, η πτώση μιας χώρας στην ευρωπαϊκή κατάταξη δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η ίδια δεν σημείωσε πρόοδο, αλλά ότι πιθανότατα άλλες χώρες σημείωσαν ταχύτερη πρόοδο από αυτήν.» τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

³³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-greece> τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

υψηλής ταχύτητας. β. Το Ανθρώπινο Κεφάλαιο, που αφορά στο ποσοστό του πληθυσμού που κατέχει δεξιότητες χρήσης λογισμικού και η διακύμανση στην ποιότητα των δεξιοτήτων αυτών. γ. Ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας, δηλαδή η υιοθέτηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών σε όλους τους τομείς των επιχειρήσεων καλύπτοντας όλους τους τομείς της αγοράς όπως η γεωργία, η αλιεία, οι κατασκευές, οι μεταφορές και η ηλεκτρική ενέργεια. δ. Ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, που αφορά στην ψηφιοποίηση των δημοσίων υπηρεσιών και την διαθεσιμότητα ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ψηφιακή καινοτομία.³⁴

Το συμπέρασμα της έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας για την Ελλάδα 2021 (DESI) είναι ότι η χώρα μας σημειώνει σταθερά συνεχόμενη άνοδο σε όλους τους δείκτες με προσήλωση στους στόχους που έχουν τεθεί ενώ παρουσιάζει αυξητικές τάσεις προόδου σε σχέση με τις άλλες χώρες. Έχει επισπεύσει τις νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και καταβάλλει σημαντική προσπάθεια για την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού. «*Το 2020 η Ελλάδα ενήργησε γρήγορα και αποφασιστικά εν μέσω της κρίσης της COVID-19 προκειμένου να καταστήσει τις δημόσιες υπηρεσίες διαθέσιμες στο διαδίκτυο σε περιόδους περιοριστικών μέτρων και καραντίνας, έτσι ώστε το ευρύ κοινό και οι επιχειρήσεις να συνεχίσουν να απολαμβάνουν δημόσιων υπηρεσιών εξ αποστάσεως*»³⁵. Η χώρα μας υπολείπεται σε σχέση με το μέσο όρο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης διότι πολλές από τις λοιπές χώρες είχαν εκκινήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους με γοργούς ρυθμούς ήδη από την δεκαετία του 1980. Σε αρκετούς δείκτες η Ελλάδα σημειώνει υψηλότερο ποσοστό προόδου σε σχέση με άλλες χώρες, οι οποίες όμως έχουν ήδη αυξημένα ποσοστά επίδοσης στους δείκτες αυτούς.

Προκειμένου για την ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού απαιτείται συνεχής προσπάθεια εκπαίδευσης καθώς οι νέες τεχνολογίες συνεχώς εξελίσσονται. Προτείνεται η αναβάθμιση του μαθήματος ηλεκτρονικών υπολογιστών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και η διάθεση επαρκών

³⁴file:///C:/Users/USER/Downloads/DESI_2021_Greece_el_kmmg9JXJXPV3HHYjqBQv6eZ8RZ0_80588.pdf σελ. 6 τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

³⁵file:///C:/Users/USER/Downloads/DESI_2021_Greece_el_kmmg9JXJXPV3HHYjqBQv6eZ8RZ0_80588.pdf σελ. 4 τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

προγραμμάτων εκπαίδευσης για ενήλικες. Σε αυτήν την κατεύθυνση έχει συσταθεί, μεταξύ άλλων, και η Εθνική Ακαδημία Ψηφιακών Ικανοτήτων³⁶. Επιδιώκεται η διαδικτυακή επιμόρφωση σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες και περιλαμβάνει πολλές κατηγορίες μαθημάτων τόσο για πολίτες όσο και για επαγγελματίες. Στην κατηγορία μαθημάτων για επαγγελματίες περιλαμβάνονται ειδικές κατηγορίες για επιχειρηματίες και στελέχη επιχειρήσεων, εκπαιδευτικούς και δημοσίους υπαλλήλους.

Μέσα από τη στοχοθεσία, την άρτια οργάνωση, στρατηγική και προγραμματισμό που παρουσιάζεται στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 διαφαίνεται η προσήλωση του Κράτους μας για συνεχή και απρόσκοπτη πρόοδο αναφορικά με την ψηφιακή ανάπτυξη έχοντας ήδη υλοποιήσει πολλά έργα ενώ αναμένεται η ολοκλήρωση πολλών ακόμα στο προσεχές εξάμηνο.³⁷ Με σταθερά αυξανόμενο ρυθμό θα επιτευχθούν στόχοι όπως ταχύ και ασφαλές διαδίκτυο, αποτελεσματικό ψηφιακό κράτος, ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων των Ελλήνων, ενίσχυση της ψηφιακής επιχείρησης και ένταξη των σύγχρονων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Κεφάλαιο 3: Μητρώο Πολιτών και Ζητήματα Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων»

3.1. Αρχείο

Οι έντονες εξελίξεις της τεχνολογίας σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση έχουν δημιουργήσει πολύπλευρες προκλήσεις αναφορικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Μέχρι την έκρηξη της τεχνολογίας η λέξη «αρχείο» αντιπροσώπευε την εικόνα ενός φυσικού χώρου με αποθηκευτικές προδιαγραφές όπου τοποθετούνταν πολυάριθμα φυσικά έγγραφα, με τρόπο που η εύρεσή τους για μελλοντική χρήση θα ήταν αβίαστη. Κάποιες φορές ωστόσο, αυτό δεν αποτελούσε τον κανόνα, καθώς η αρχειοθέτηση δεν γινόταν συστημικά ή συστηματικά, με αποτέλεσμα να υπάρχουν ατάκτως ειρημένοι φάκελοι αρχειοθέτησης σε υπόγεια ή άλλους χώρους δημοσίων κυρίως υπηρεσιών. Το περιεχόμενο των ανωτέρω φακέλων λοιπόν ήταν τελικά αδύνατο να αναζητηθεί και να ευρεθεί, ώστε ήταν ανέφικτο η Υπηρεσία να έχει πρόσβαση στο

³⁶ <https://nationaldigitalacademy.gov.gr/> τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

³⁷ https://digitalstrategy.gov.gr/sector/horizontal_projects τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

ιστορικό μίας υπόθεσης, να εντοπίσει τα έγγραφα και δικαιολογητικά που είχαν υποβληθεί από τον πολίτη στο παρελθόν, ακόμα και να λάβει γνώση των πράξεων που είχαν εκδοθεί από την ίδια την Αρχή. Πολλές φορές οι πολίτες επιβαρύνονταν με την εκ νέου υποβολή των ίδιων εγγράφων που είχαν ήδη στο παρελθόν καταθέσει. Κατ' επέκταση τα αρχεία αυτά θεωρούνταν απροσπέλαστα και κυριαρχούσε μια γενική άρνηση πρόσβασης σε αυτά, όχι μόνο για τους πρακτικούς λόγους εντοπισμού που προαναφέρθηκαν. Παλαιότερα επικρατούσε η αθεμελίωτη αντίληψη ότι τα έγγραφα είναι εν γένει απόρρητα. Καθώς όμως εξελισσόταν τεχνολογικά η διάχυση της πληροφορίας και η πρόσβαση σε αυτήν ενδυναμώνοντας στη συνείδηση των πολιτών την έννοια των δημοκρατικών θεσμών άρχισε να εκλείπει η ανωτέρω πρακτική.

Με τις νέες τεχνολογίες ψηφιοποίησης υπάρχει δυνατότητα διατήρησης των αρχείων εις το διηνεκές, δίχως να υπάρχει κίνδυνος φυσικής φθοράς τους από το χρόνο, τις περιβαλλοντολογικές συνθήκες ή τις απρόσμενες φυσικές καταστροφές και δίχως να καταλαμβάνουν φυσικό χώρο, παρά μόνο ψηφιακό. Είναι τόσες οι δυνατότητες αποθήκευσης δεδομένων και συσχετισμού τους ώστε κατέστη απαραίτητη ολοένα και περισσότερο η προστασία των δεδομένων αυτών και η νομοθετικά ρυθμισμένη οριοθέτηση των προϋποθέσεων της διακίνησής τους.

Κατά την αυτεπάγγελτη αναζήτηση παλαιότερων ληξιαρχικών πράξεων προκειμένου για υπηρεσιακή χρήση, έχει παρουσιαστεί το, περιορισμένο οπωσδήποτε, φαινόμενο να απαντούν κάποια ληξιαρχεία ότι το αρχείο τους κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου έχει καταστραφεί. Περισσότερο απαντάται αυτή η περίπτωση σε κάποια ληξιαρχεία της περιφέρειας (παλαιών κοινοτήτων) και αφορά κυρίως τη χρονική περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ειδικά την περίοδο της Κατοχής ενώ άλλες φορές αναφέρεται η απώλεια των αρχείων ως αποτέλεσμα καταστροφής τους από πυρκαγιά ή πλημμύρα. Η απώλεια για οποιονδήποτε λόγο των ληξιαρχικών αρχείων, τα οποία σηματοδοτούν την έναρξη ενός γεγονότος του βίου με σημαντικότερο αυτό της γέννησης (άλλα ληξιαρχικά γεγονότα αποτελούν η βάπτιση, ονοματοδοσία, γάμος, διαζύγιο, σύμφωνο συμβίωσης, υιοθεσία, θάνατος κ.λ.π.) δημιουργεί πολλές δυσχέρειες σε μεταγενέστερο χρόνο τόσο στους πολίτες όσο και στη

διοίκηση.³⁸ Ευνόητο είναι ότι η ψηφιακή συλλογή και διατήρηση των αρχείων και των δεδομένων αποτελεί προτεραιότητα υψίστης σημασίας.

Σύμφωνα με το αρ. 160 παρ.1 του Ν. 4610/2019 «*Αρχείο, είναι το σύνολο των τεκμηρίων, μαρτυριών και εγγράφων, αδιακρίτως χρονολογίας, σχήματος, ύλης και υποστρώματος, που σχετίζονται με τη δραστηριότητα του Κράτους, των δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων ή των νομικών ή φυσικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων. Αρχείο είναι και κάθε τεκμήριο καταγραφής πληροφοριών που προβλέπεται στο άρθρο 35 του π.δ. 28/ 2015 (Α΄ 34) και συγκροτεί το αρχείο Πρωθυπουργού.*»³⁹

3.2. Εθνική και Ενωσιακή Νομοθεσία

Στο αρ. 2 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνεται ο σεβασμός της ανθρώπινης αξίας,⁴⁰ η οποία πρέπει να παραμένει απαραβίαστη και να προστατεύεται με κάθε τρόπο από την Πολιτεία. Το συγκεκριμένο άρθρο μάλιστα δεν υπόκειται σε συνταγματική αναθεώρηση.⁴¹ Είναι δεδομένο ότι η έννοια της ανθρώπινης αξίας παραβιάζεται όταν διακινούνται και χρησιμοποιούνται προσωπικές πληροφορίες του ατόμου δίχως τη συγκατάθεσή του. Όταν όμως η χρήση των προσωπικών δεδομένων γίνεται με την συγκατάθεση του ατόμου και στα πλαίσια της νομιμότητας δεν θεωρείται παράβαση. «*Συνεπώς η προσβολή της ιδιωτικότητας που γίνεται με τη βούληση του υποκειμένου δεν πρέπει να θεωρείται ότι παραβιάζει δίχως άλλο την ανθρώπινη αξία του*»⁴². Στο αρ. 9 παρ.1 εδ. β΄ του Συντάγματος αναφέρεται: «*Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη*». Η υπεράσπιση της ιδιωτικότητας και της οικογενειακής σφαίρας του

---

³⁸ Επί παραδείγματι: α. για τη θεμελίωση δικαιώματος απονομής σύνταξης απαραίτητο δικαιολογητικό, μεταξύ άλλων, αποτελεί η ληξιαρχική πράξη γέννησης. β. για την έκδοση άδειας πολιτικού γάμου απαραίτητο δικαιολογητικό είναι η ληξιαρχική πράξη γέννησης γ. για την κατάρτιση ετήσιου Μητρώου Αρρένων απαραίτητο δικαιολογητικό είναι η ληξιαρχική πράξη γέννησης δ. για την εγγραφή στην οικογενειακή μερίδα νεογέννητου τέκνου είναι απαραίτητη η ληξιαρχική πράξη γέννησης

³⁹ Αρ. 160 παρ. 1 Ν. 4610/2019 (ΦΕΚ 70/7-5-2019): Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις.

⁴⁰ Αρ. 2 παρ. 1 Σ : «*Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.*»

⁴¹ Αρ. 110, παρ. 1 Σ: «*Οι διατάξεις του Συντάγματος υπόκεινται σε αναθεώρηση, εκτός από εκείνες που καθορίζουν τη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος, ως Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, καθώς και από τις διατάξεις των άρθρων 2 παράγραφος 1, 4 παράγραφοι 1, 4 και 7, 5 παράγραφοι 1 και 3, 13 παράγραφος 1 και 26*»

⁴² Παναγοπούλου-Κουτνατζή Φ., «*Οι ισότοποι Κοινωνικής Δικτύωσης ως Εθνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνής Πρόκληση της Προστασίας της Ιδιωτικότητας*», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, σελ. 6

ατόμου θεμελιώνεται συνταγματικά. Προστατεύονται τόσο ο ιδιωτικός βίος όσο και ο οικογενειακός. Η ιδιωτικότητα αφορά όσα λαμβάνουν χώρα στην ιδιωτική σφαίρα της ζωής του ατόμου, σε αντιπαράθεση με την έννοια της δημόσιας ζωής, ενώ απαγορεύεται η πολιτεία να δημοσιοποιεί στοιχεία της ιδιωτικής ζωής του ατόμου. Η συνταγματική αυτή πρόβλεψη για το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής δημιουργεί τριτενέργεια⁴³ και διέπει κατά συνέπεια όχι μόνο τις σχέσεις ανάμεσα στο Κράτος και τον πολίτη αλλά και τις σχέσεις και μεταξύ ιδιωτών, σύμφωνα με το αρ. 25, παρ. 1 εδ. γ του Συντάγματος⁴⁴. Στο άρθρο 13 παρ.1 εδ. α' του Συντάγματος αναφέρεται: «*Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη*» και προφανώς οι θρησκευτικές πεποιθήσεις του ατόμου ανήκουν στη σφαίρα της ιδιωτικότητας και μάλιστα μαζί με κάποιες ακόμη ειδικές κατηγορίες δεδομένων ανήκουν στα λεγόμενα «ευαίσθητα» προσωπικά δεδομένα. Αναμενόμενο ήταν λοιπόν με την καλπάζουσα τεχνολογική εξέλιξη των τελευταίων δεκαετιών που επέφερε την ευρεία χρήση και διαμοιρασμό των προσωπικών δεδομένων να χρήζουν αναθεώρησης παλαιότερες διατάξεις που διέπαν τα προσωπικά δεδομένα και την επεξεργασία τους. Με αυτόν τον τρόπο όχι μόνο οριοθετείται το πλαίσιο προστασίας τους αλλά και καθορίζεται ρητά ο τρόπος που μπορούν τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να κάνουν χρήση και διαμοιρασμό των προσωπικών δεδομένων προς όφελος του δημοσίου και οικονομικού ενωσιακού συμφέροντος. «*Ο σκοπός του νομοθέτη ήταν η προστασία των προσωπικών δεδομένων, χωρίς ωστόσο να παραβλέπονται οι οικονομικές επιπτώσεις των ρυθμιστικών επιλογών. Ο διττός στόχος, δηλ. ήταν αφενός η επίτευξη ισχυρής προστασίας των προσωπικών δεδομένων και συνακόλουθα η ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ψηφιακή οικονομία και αφετέρου η διευκόλυνση του επιχειρείν μέσω και της ευέλικτης ρύθμισης των διασυνοριακών ροών.*»⁴⁵

⁴³ Παναγοπούλου-Κουτνατζή Φ., «Οι ισότοποι Κοινωνικής Δικτυώσεως ως Εθνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνής Πρόκληση της Προστασίας της Ιδιωτικότητας», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, σελ. 8

⁴⁴ Αρ. 25 παρ. 1 Σ: «*Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιση και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν.*»

⁴⁵ Μήτρου, Λίλιαν, «Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων, νέο δίκαιο-νέες υποχρεώσεις-νέα δικαιώματα», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017, σελ. 45

Πράγματι στο Κεφάλαιο I, αρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)]- ορίζεται ότι στόχος του Κανονισμού είναι η θέσπιση κανόνων που αφορούν και στην προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων αλλά και η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.⁴⁶ Κατά συνέπεια η νομοθεσία αντιμετωπίζει επί ίσοις όροις την προστασία των προσωπικών δεδομένων με την ελεύθερη διακίνηση και ροή τους στα πλαίσια των όσων νόμιμα προβλέπονται στον ΓΚΠΔ. Η Οδηγία 95/46/ΕΚ η οποία καταργήθηκε, είχε θεσπιστεί στις 24 Οκτωβρίου 1995.

Η Οδηγία 95/46/ΕΚ⁴⁷ είχε ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 2472/97 (ΦΕΚ Α' 50/10-4-1997): «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Περαιτέρω, κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος της 6^{ης} Απριλίου 2001 θεσπίστηκε ρητά η προστασία των προσωπικών δεδομένων με το Άρθρο 9Α⁴⁸. Οι Οδηγίες της ΕΕ δεν έχουν άμεσα δεσμευτική ισχύ, παρά ορίζεται σε κάθε Οδηγία το χρονικό περιθώριο ενσωμάτωσής της στις εθνικές έννομες τάξεις από τα κράτη-μέλη. Επιπρόσθετα κατά την ενσωμάτωση της οδηγίας το κάθε κράτος-μέλος προσαρμόζει τις διατάξεις της στις ιδιαιτερότητες και ειδικές συνθήκες που ισχύουν στην επικράτειά του. Η πρακτική αυτή εύλογα έχει ως συνέπεια την ανομοιομορφία ανάμεσα στις εθνικές πράξεις ενσωμάτωσης των κρατών-μελών που αφορούν στην ίδια οδηγία.⁴⁹ Για το λόγο αυτό η Οδηγία 95/46/ΕΚ θεωρήθηκε πλέον

⁴⁶ Αρ. 1, Κεφ. Ι ΓΚΠΔ 2016/679 (ΕΕ): «1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες που αφορούν την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κανόνες που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα..... 3. Η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης δεν περιορίζεται ούτε απαγορεύεται για λόγους που σχετίζονται με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

⁴⁷ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών

⁴⁸ Αρ. 9Α Σ: «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.»

⁴⁹ Βλ. Μήτρου, Λίλιαν, «Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων, νέο δίκαιο-νέες υποχρεώσεις-νέα δικαιώματα» σελ. 22 : «Η Επιτροπή είχε επιχειρήσει να συνδυάσει τις βασικές αρχές των

απρόσφορο μέσο για το σκοπό της ενιαίας αντιμετώπισης του ζητήματος των προσωπικών δεδομένων από όλα τα κράτη μέλη εξαιτίας της διακριτικής ευχέρειας την οποία δικαιούνταν να ασκήσουν αυτά κατά την προσαρμογή του εθνικού τους δικαίου στην Οδηγία αυτή. Έτσι λοιπόν, ο ενωσιακός νομοθέτης «*προς διασφάλιση ομοιόμορφων όρων ανταγωνισμού, εξάλειψη στρεβλώσεων του, αποφυγή γραφειοκρατίας, εναρμόνιση προς τα εκάστοτε κρατούντα τεχνολογικά πρότυπα..*» προέβη στην έκδοση του υπ'αρ. 2016/679 Γενικού Κανονισμού για την προστασία δεδομένων, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 25-5-2016 αλλά η εφαρμογή του ξεκίνησε κατόπιν περιόδου διετούς προσαρμογής στις 25-5-2018.⁵⁰

Ο ορισμός της έννοιας των προσωπικών δεδομένων, της επεξεργασίας τους και των συναφών λειτουργιών που σχετίζονται με το ζήτημα αυτό καθορίζονται ρητά στο άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Κάποιες από τις πιο ευρέως χρησιμοποιούμενες ορολογίες είναι οι παρακάτω:

«α. «*δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα*»: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»)

β. «*επεξεργασία*»: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή

γ. «*υπεύθυνος επεξεργασίας*»: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

εθνικών νόμων στο κείμενο της Οδηγίας 95/46/ΕΚ με -σχεδόν αναπόφευκτο- αποτέλεσμα ωστόσο ένα “patchwork” που αντανακλούσε την προσπάθεια «διόρθωσης» εθνικών προσεγγίσεων αλλά και ποικίλους συμβιβασμούς. Η ερμηνεία και η εφαρμογή των κανόνων ήταν σε μεγάλο βαθμό και ίσως αναπόφευκτα «εθνοκεντρική», αγνοώντας το ρόλο και τη σημασία της ενιαίας νομοθεσίας».

⁵⁰ Χριστοδούλου, Κωνσταντίνος, «Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Γενικός Κανονισμός 679/2016/Εκτελεστικός Νόμος 4624/2019/Ν 3471/2006 για δημόσια ηλεκτρονικά δίκτυα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020, σελ. 3

δ. «συγκατάθεση» του υποκειμένου των δεδομένων: κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν

ε. «παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»: η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία»⁵¹

Ενόψει της ανάγκης για ομοιόμορφη και συνεκτική εφαρμογή των κανόνων που αφορούν στην προστασία των προσωπικών δεδομένων αλλά και στον καθορισμό του πλαισίου για την ροή των πληροφοριών εντός της Ένωσης θεσπίστηκε ο Ν. 4624/2019 (ΦΕΚ 137 Α/29-8-2019) : «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις.» Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω νόμου, ο Κανονισμός ΕΕ 2016/679 λόγω της νομικής του φύσης δεν απαιτεί ιδιαίτερη νομική πράξη προκειμένου να τύχει εφαρμογής από τα κράτη μέλη, προβλέπει ωστόσο «ρήτρες ευελιξίας», οι οποίες δίνουν στις εθνικές έννομες τάξεις το δικαίωμα να εξειδικεύσουν και να καθορίσουν τις ειδικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες καθίσταται νόμιμη η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Πέραν τούτου είχε καταστεί απαραίτητη η κατάργηση του προηγούμενου Ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», του οποίου μόνο ελάχιστες διατάξεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 84 του νέου νόμου (ν. 4624/2019) δεν καταργήθηκαν, καθώς και η ενσωμάτωση της Οδηγίας ΕΕ 2016/680. Με το ν. 4624/2019 «επαναρρυθμίσθηκε η εσωτερική οργάνωση και λειτουργία της ελληνικής

⁵¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32016R0679> τελευταία επίσκεψη 20.3.2022

εποπτικής αρχής και καταβλήθηκε προσπάθεια λήψης μέτρων εφαρμογής του ΓενΚαν ως «κανονισμού-πλαισίου», ήτοι εξειδίκευσης και συμπλήρωσής του.»⁵²

Τέλος, ο ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133 Α/28-6-2006) «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τροποποίηση του ν. 2472/1997» ο οποίος ενσωματώνει την Οδηγία 2002/58/ΕΚ (Οδηγία e-Privacy), όπως έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία 2009/136/ΕΚ, αποτελεί συμπλήρωση και εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

3.3. Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ιδρύθηκε με το αρ. 15, παρ.1 του Ν. 2472/1997⁵³ ως ανεξάρτητος διοικητικός φορέας, καθώς δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε διοικητικό έλεγχο. Τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία και η δράση της υπάγεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης.⁵⁴ Είναι μία από τις πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές. Στο άρθρο 9Α του Συντάγματος αναφέρεται: «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει.» Επιπρόσθετα το Κεφάλαιο Β΄ του Νόμου 4624/2019 (άρθρα 9-20) αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στην αρμοδιότητα, τη λειτουργική ανεξαρτησία, τα καθήκοντα, τις εξουσίες και τη λειτουργία της Αρχής. Αρμοδιότητά της είναι η εποπτεία της εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, του ν. 4624/2019, του ν. 3471/2006 και των λοιπών ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού

---

⁵² Χριστοδούλου, Κωνσταντίνος, «Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Γενικός Κανονισμός 679/2016/Εκτελεστικός Νόμος 4624/2019/Ν 3471/2006 για δημόσια ηλεκτρονικά δίκτυα», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020, σελ. 8

⁵³ Αρ. 15, παρ.1, Ν. 2472/1997: «Συνιστάται Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Αρχή), με αποστολή την εποπτεία της εφαρμογής του παρόντος νόμου και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων που της ανατίθενται κάθε φορά»

⁵⁴ Αρ. 13, παρ. 15, Ν. 2703/1999

χαρακτήρα.⁵⁵ Προκειμένου για την προστασία του ατόμου στην κοινωνία της πληροφορίας και την ανεξέλεγκτη τεχνολογική εξέλιξη, δεν αρκούν οι νομοθετικές ρυθμίσεις και προβλέψεις. Με την αλματώδη πρόοδο στην επιστήμη της πληροφορικής και την ηλεκτρονική οργάνωση του κράτους, όλο και περισσότερα προσωπικά δεδομένα τίθενται στη διάθεση τόσο των δημοσίων αρχών όσο και του ιδιωτικού τομέα. Η αυξανόμενη καταχώρηση, διατήρηση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων επιβάλλει την ύπαρξη εποπτεύουσας εξειδικευμένης Αρχής, η οποία στελεχώνεται από ανθρώπινο δυναμικό πλήρως εξοικειωμένο με την νομοθεσία και τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Η σύνθεση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα αποτελείται από Πρόεδρο, Αναπληρωτή Πρόεδρο, 6 τακτικά Μέλη και 6 Αναπληρωματικά Μέλη, ενώ συνεπικουρείται στα καθήκοντά της από τη Γραμματεία που λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης.⁵⁶

Στα πλαίσια της αδειοδοτικής εξουσίας που διαθέτει η ΑΠΔΠΧ⁵⁷ εκδόθηκε η Απόφαση 32/2006 που αφορά σε χορήγηση άδειας σε Δήμο, προκειμένου ο υπεύθυνος επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων του Ληξιαρχείου να παρέχει πρόσβαση στα αρχεία του Ληξιαρχείου σε ερευνητή, προκειμένου για τη συλλογή και επεξεργασία ληξιαρχικών δεδομένων με σκοπό την εκπόνηση συγγραφικού έργου. Ανάλογου περιεχομένου είναι και η απόφαση 93/2012. Στο σκεπτικό των αποφάσεων αναφέρεται ότι η επεξεργασία των δεδομένων καθίσταται νόμιμη όταν πρόκειται αποκλειστικά για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς ενώ πρέπει να διασφαλίζεται η ανωνυμία και η προστασία του υποκειμένου της επεξεργασίας.

Η απόφαση 143/2001 της Αρχής αναφέρεται στην απαγόρευση αναγραφής στα πιστοποιητικά δημοτολογίου του γεγονότος της υιοθεσίας. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με άμεσο τρόπο (για παράδειγμα «κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με υιοθεσία») είτε με έμμεσο τρόπο (για παράδειγμα επίκληση στη δικαστική απόφαση ή σε διάταξη Νόμου). Σύμφωνα με το Οικογενειακό Δίκαιο και συγκεκριμένα με το άρθρο 1559 του Αστικού Κώδικα, η υιοθεσία ανηλίκων πρέπει να τηρείται μυστική ενώ το θετό τέκνο έχει δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφόρηση σχετικά με την υιοθεσία του μετά την ενηλικίωσή

⁵⁵ <https://www.dpa.gr/el> τελευταία επίσκεψη 26.3.2022

⁵⁶ <https://www.dpa.gr/el/arxi/organosi/sinthesi> τελευταία επίσκεψη 1.4.2022

⁵⁷ Αρ. 15 Ν. 4624/2019

του. Την πληροφόρηση αυτή δικαιούται να λάβει είτε από τους θετούς γονείς του είτε από κάθε αρμόδια αρχή.

Η απόφαση 1446/2000 πραγματεύεται την απαγόρευση αναγραφής στα πιστοποιητικά των δήμων ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, όπως είναι το θρήσκευμα. Ενώ στα αρχεία των δημοτολογίων-ληξιαρχείων τηρούνται τα δεδομένα του θρησκευματος, δεν εξυπακούεται ότι τα δεδομένα αυτά πρέπει να αναγράφονται στα πιστοποιητικά που εκδίδονται.

3.4. Προσωπικά Δεδομένα Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Πολιτών.

3.4.1 Ειδικές Κατηγορίες Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνουν τα στοιχεία εκείνα που αφορούν στην ταυτοποίηση του υποκειμένου, όπως για παράδειγμα το όνομα, ο αριθμός ταυτότητας ή σε παράγοντες που περιγράφουν την φυσική, οικονομική, σωματική, κοινωνική κ.α. ταυτότητα του φυσικού προσώπου.⁵⁸ Στο άρθρο 9 παρ. 1 του ΓΚΠΔ – Κανονισμός ΕΕ 2016/679 αναφέρονται οι ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, των οποίων καταρχάς απαγορεύεται η επεξεργασία, ενώ θεμελιώνεται άρση απαγόρευσης της επεξεργασίας αυτής υπό πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θεωρούνται όσες σχετίζονται με πολιτικά ή θρησκευτικά φρονήματα, φυλετική καταγωγή, τα γενετικά ή βιομετρικά δεδομένα, τα δεδομένα υγείας και ο γενετήσιος προσανατολισμός.⁵⁹

Τα αποκαλούμενα «ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα» δύνανται να τύχουν κατ' εξαίρεση επεξεργασίας σε πολλές περιπτώσεις.⁶⁰ Στο πεδίο του Ληξιαρχείου και του

⁵⁸ Αρ. 4, παρ. 1 ΓΚΠΔ

⁵⁹ Αρ. 9 παρ. 1 ΓΚΠΔ: «Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.»

⁶⁰ Βλ. Μακρυλάκης, Λ.: [«Η πρακτική εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού για την προστασία δεδομένων \(Γ.Κ.Π.Δ.\) στις διαδικασίες του ΑΣΕΠ. Σκέψεις-Επισημάνσεις»](#) στο «ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ» - Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ) Έτος 2019 (4), Τεύχος 3-4 (Ιούλιος-Δεκέμβριος) «Πιο συγκεκριμένα υφίσταται σύγκρουση μεταξύ διαφάνειας της κρατικής δράσης, αφενός, και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αφετέρου. Η επίλυση της ανωτέρω σύγκρουσης, όπως αποτυπώνεται στη νομική θεωρία, γίνεται, κατά περίπτωση, μέσω διενέργειας στάθμισης και εύρεσης

Δημοτολογίου αφορούν περισσότερο οι εξής εξαιρέσεις: «α. το υποκείμενο των δεδομένων έχει παράσχει ρητή συγκατάθεση για την επεξεργασία αυτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς, εκτός εάν το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους προβλέπει ότι η απαγόρευση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν μπορεί να αρθεί από το υποκείμενο των δεδομένων, β) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση των υποχρεώσεων και την άσκηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων του υπευθύνου επεξεργασίας ή του υποκειμένου των δεδομένων στον τομέα του εργατικού δικαίου⁶¹ και του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και κοινωνικής προστασίας, εφόσον επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους ή από συλλογική συμφωνία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο παρέχοντας κατάλληλες εγγυήσεις για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων, ε) η επεξεργασία αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία έχουν προδήλως δημοσιοποιηθεί από το υποκείμενο των δεδομένων, ζ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων».⁶² Παρόλα αυτά, σύμφωνα με νομολογία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η συγκατάθεση του υποκειμένου δεν επιτρέπει την διεξαγωγή κάθε είδους επεξεργασίας όταν αυτή είναι αθέμιτη ή αντίκειται στην αρχή του σκοπού και της αναγκαιότητας.⁶³

3.4.2 Προσωπικά Δεδομένα στο Ληξιαρχείο

Η λειτουργία του ληξιαρχείου ρυθμίζεται από το Ν. 344/1976 όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει με το Νόμο 4144/2013. Σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, κατά πρόσφορων κριτηρίων για την αξιολόγηση των αντιτιθέμενων εννόμων αγαθών... Από τη μία πλευρά υφίσταται η, όχι όμως απόλυτη, απαγόρευση σύμφωνα με το άρθρο 9 του Γ.Κ.Π.Δ., της επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων και από την άλλη πλευρά υφίσταται το δημόσιο συμφέρον που επιτάσσει απόλυτη διαφάνεια..»

⁶¹ Στράνης, Δ., «Το Δημόσιο Δίκαιο στο Εργατικό Δίκαιο του 21^{ου} αιώνα, Ιδιωτικό ή και Δημόσιο Δίκαιο;», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010, σελ. 83 : «Το γενικό ή δημόσιο μάλιστα συμφέρον, έτσι όπως αυθεντικά εκφράζεται από την πολιτεία και τα όργανά της, επιβάλλει διάφορους περιορισμούς σε ατομικά δικαιώματα, και τέτοιοι είναι ιδίως οι περιορισμοί της συλλογικής αυτονομίας και της συνδικαλιστικής ελευθερίας.»

⁶² Αρ. 9, παρ. 2, εδ. α, εδ. Β, εδ. ε, εδ. ζ ΓΚΠΔ (ΚΑΝ ΕΕ 2016/679)

⁶³ Παρ. 13, Σκεπτικό Απόφασης 510/17/15-5-2000 ΑΠΔΠΧ

τη σύνταξη μίας ληξιαρχικής πράξης πρέπει να αναγράφονται ρητά συγκεκριμένα στοιχεία των φυσικών προσώπων προς το σκοπό της ταυτοποίησης τους. Αυτή η πληθώρα στοιχείων που απαιτείται είναι απαραίτητη και στόχο έχει την διασφάλιση της αποφυγής σφαλμάτων που προκύπτουν από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλά φυσικά πρόσωπα με αρκετά κοινά στοιχεία ταυτοποίησης. Επί παραδείγματι, μία αναζήτηση στο Μητρώο Πολιτών με εισαγωγή επωνύμου «Παπαδόπουλος» και κυρίου ονόματος «Γεώργιος» θα απέφερε τουλάχιστον εκατοντάδες αποτελέσματα. Τα επιμέρους στοιχεία που καταχωρούνται στο πληροφοριακό σύστημα κατά τη σύνταξη μίας ληξιαρχικής πράξης είναι το ονοματεπώνυμο, το ονοματεπώνυμο των γονέων, το πατρικό επώνυμο της γυναίκας, το επάγγελμα, η κατοικία, η ακριβής ώρα, ημέρα, μήνας, έτος και τόπος του ληξιαρχικού γεγονότος, το φύλο, η δημοτικότητα, ο Α.Φ.Μ, ο Α.Μ.Κ.Α., ο Φορέας Ασφάλισης, η ιθαγένεια, το θρήσκευμα, η ημερομηνία και τόπος γέννησης. Ανάλογα με τη ληξιαρχική πράξη (γέννησης, γάμου, θανάτου, συμφώνου συμβίωσης) κατά την εκτύπωση εμφανίζεται μέρος των ανωτέρω πληροφοριών, ενώ το σύστημα παρέχει τη δυνατότητα εκτύπωσης χωρίς αναφορά στο θρήσκευμα. Ωστόσο η ύπαρξη θρησκευματος, εφόσον έχει δηλωθεί από τους ενδιαφερόμενους, έχει καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα του Ληξιαρχείου με δυνατότητα επιλογής για εμφάνιση κατά την εκτύπωση. Με τη λεπτομερή καταγραφή όλων των στοιχείων των υποκειμένων διασφαλίζεται ότι το ληξιαρχικό γεγονός που καταγράφεται είναι μεμονωμένο και αφορά συγκεκριμένα φυσικά πρόσωπα εξαλείφοντας το περιθώριο συσχετισμού ενός φυσικού προσώπου με αλλότριο ληξιαρχικό γεγονός. Η ακρίβεια και το εύρος των δεδομένων έχει προβλεφθεί ώστε να αποκλείει κάθε περίπτωση αντιστοίχισης μίας ληξιαρχικής πράξης με λάθος φυσικό πρόσωπο. Τα όργανα της διοίκησης ως υπεύθυνοι επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων καταγράφουν τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, δίχως περαιτέρω σύνδεση των φυσικών προσώπων με τα δεδομένα τους πέρα από το αυστηρά εργασιακό πλαίσιο, και με τρόπο απόλυτα τυπικό, εχέμυθο και ασφαλή.

3.4.2.1 Μελέτη Περίπτωσης

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η απόφαση με αριθμό προσφυγής 52484/18 του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Το Δικαστήριο

διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 9 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.⁶⁴ Ελληνικό Ληξιαρχείο ανέγραψε σε ληξιαρχική πράξη γέννησης, δίπλα στο δοθέν όνομα του τέκνου τη λέξη «ονοματοδοσία». Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν ότι η λέξη «ονοματοδοσία» δίπλα στο όνομα του τέκνου υπονοεί ότι ο τρόπος πρόσκτησης του ονόματος ήταν μέσω της διοικητικής οδού, δηλαδή με δήλωση των ασκούντων τη γονική μέριμνα, και όχι με καταχώρηση βάπτισης, δηλαδή μέσω της θρησκευτικής οδού. Για το λόγο αυτό ζητούσαν την απάλειψη της επίμαχης λέξης δίπλα από το κύριο όνομα του τέκνου. Κατά τις συναλλαγές τους με τις αρχές έμμεσα συναγόταν το συμπέρασμα ότι ο τρόπος κτήσης του ονόματος ήταν δια της διοικητικής οδού και ότι το τέκνο δεν είχε βαπτιστεί. Έτσι αποκαλύπτονταν οι θρησκευτικές πεποιθήσεις των προσφευγόντων.

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 344/1976 «Περί Ληξιαρχικών Πράξεων» ο μόνος έγκυρος τρόπος για να λάβει όνομα ένα νεογέννητο είναι μέσω της δήλωσης των ασκούντων τη γονική μέριμνα στο ληξιαρχείο⁶⁵. Μέσω της βάπτισης το τέκνο αποκτά θρήσκευμα, και το τυχόν δοθέν όνομα με τον τρόπο αυτό δεν αποτελεί πρόσκτηση κυρίου ονόματος ενώπιον της διοίκησης⁶⁶. Κατά τη συνήθη πρακτική οι γονείς του

⁶⁴ Αρ. 9. ΕΣΔΑ: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας, το δικαίωμα τούτο επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων, ως και την ελευθερίαν εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων μεμονωμένως, ή συλλογικώς δημοσία ή κατ' ιδίαν, δια της λατρείας, της παιδείας, και της ασκήσεως των θρησκευτικών καθηκόντων και τελετουργιών. 2. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή των πεποιθήσεων δεν επιτρέπεται να αποτελέση αντικείμενον ετέρων περιορισμών πέραν των προβλεπομένων υπό του νόμου και αποτελούντων αναγκαία μέτρα, εν δημοκρατική κοινωνία δια την δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της δημοσίας τάξεως, υγείας και ηθικής, ή την προάσπισιν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.»

⁶⁵ Αρ. 25. Ν. 344/1976 : «Ονοματοδοσία "Το όνομα του νεογνού καταχωρίζεται στη ληξιαρχική πράξη της γέννησης ύστερα από δήλωση των γονέων του που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του ενός από αυτούς εφόσον έχει έγγραφη εξουσιοδότηση του άλλου θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής από δημόσια, δημοτική ή κοινοτική αρχή. Αν ο ένας από τους γονείς δεν υπάρχει ή δεν έχει τη γονική μέριμνα, η δήλωση του ονόματος γίνεται από τον άλλο γονέα. Αν και οι δύο γονείς δεν υπάρχουν ή δεν έχουν γονική μέριμνα, το όνομα καταχωρίζεται με δήλωση αυτού που έχει την επιτροπεία του προσώπου του τέκνου. Η γενομένη σύμφωνα με τα ανωτέρω δήλωση ονοματοδοσίας δεν ανακαλείται.»

⁶⁶ Αρ. 26, Ν. 344/1976: «Καταχώρισις βαπτίσεως εις το βιβλίον γεννήσεων 1. Η βάπτισις καταχωρίζεται εις το περιθώριον της ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως εντός ενενήκοντα ημερών από της τελέσεως αυτής, επί τη προσαγωγή δηλώσεως του τελέσαντος ή συμπράξαντος εις την ιεροπραξίαν θρησκευτικού λειτουργού. "Μετά την πάροδον της προθεσμίας αυτής, η σχετική δήλωση γίνεται δεκτή από το ληξίαρχο, συνεπάγεται, όμως, τις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 49 του ίδιου νόμου" (αντικ. από άρθρο 26 παρ. 8 Ν. 2130/93). 2. Υπόχρεοι προς δήλωσιν της βαπτίσεως είναι: α) ο βαπτισθείς, εφ' όσον έχει συμπληρώσει το 14ον έτος της ηλικίας του, β) ο πατήρ ή η μήτηρ ή άλλος έχων την επιμέλειαν του προσώπου αυτού, γ) ο ανάδοχος και δ) οι συγγενείς εξ αίματος του βαπτισθέντος μέχρι και του τρίτου βαθμού, εφαρμοζόμενης της παρ. 2 του άρθρου 21.3. Η εν τω περιθωρίω ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως σημειουμένη βάπτισις περιλαμβάνει την χρονολογίαν της βαπτίσεως, το εις νεογνόν τυχόν δοθέν όνομα, το όνομα και επώνυμον του δηλούντος, του αναδόχου, του ιερέως και των τυχόν κατά το άρθρο 10 προσληφθέντων μαρτύρων.»

τέκνου κάνουν 2 ξεχωριστές δηλώσεις ενώπιον του ληξιάρχου. Απαραίτητη είναι η πράξη ονοματοδοσίας, όπου οι δύο γονείς που ασκούν τη μέριμνα του ανήλικου δηλώνουν το όνομα που επιθυμούν να λάβει το τέκνο τους. Η δεύτερη δήλωση αφορά την τυχόν απόκτηση θρησκειότητας μέσω της βάπτισης.

Οι γονείς αρχικά προσέφυγαν στο ΣτΕ, το οποίο με την υπ' αρ 536/2018 απόφασή του απέρριψε την αίτησή τους, κρίνοντας ότι αυτή ασκήθηκε άνευ έννομου συμφέροντος, με επίκληση στα άρθρα 25 και 26 του Ν. 344/1976 (πράξη ονοματοδοσίας και δήλωση βάπτισης). Στη συνέχεια η απόφαση 52484/18 του ΕΔΔΑ έκρινε ότι θίγονται οι προσφεύγοντες με βάση όσα προβλέπονται στο αρ. 9 της ΕΣΔΑ, καθώς να μεν νομοθετικά προβλέπεται ήδη από το 1976 ο μοναδικός νόμιμος τρόπος απόκτησης κυρίου ονόματος, πλην όμως στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας η κτήση του κυρίου ονόματος γίνεται μέσω της βάπτισης. Περαιτέρω και σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, «...οι παρατηρήσεις που κατέθεσε ο Συνήγορος του Πολίτη ενώπιον του Δικαστηρίου καταδεικνύουν ευρέως διαδεδομένη πεποίθηση και συνεπακόλουθη πρακτική εκ μέρους ορισμένων ληξιαρχείων, δηλ. ότι η ονοματοδοσία είναι ένας από τους δύο διαθέσιμους τρόπους για να αποκτήσει όνομα ένα παιδί (ο άλλος είναι η βάπτιση).»⁶⁷ Κατόπιν της ανωτέρω απόφασης του ΕΔΔΑ και αίτησης των προσφευγόντων, το Δ' Τμήμα του ΣτΕ με την 16070/2021 απόφασή του εξαφάνισε την 536/2018 προηγούμενη απόφαση ΣτΕ. Η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών με έγγραφο ενημέρωσε όλους τους Δήμους και τα Ληξιαρχεία της χώρας για την εκτέλεση της υπ' αρ. 52484/18 της Απόφασης του ΕΔΔΑ.

3.4.3 Προσωπικά Δεδομένα στο Δημοτολόγιο

Νομοθεσία αναφορικά με το Δημοτολόγιο θεσπίστηκε για πρώτη φορά το έτος 1954 με το Βασιλικό Διάταγμα 6-10/10-11-1954 (ΦΕΚ 280 Α') το οποίο υποβλήθηκε σε αρκετές τροποποιήσεις από μεταγενέστερα Βασιλικά και Προεδρικά Διατάγματα ώσπου καταργήθηκε από το άρθρο 14 του Π.Δ. 497/1991 (ΦΕΚ 180 Α'). Στο Π.Δ. 497/1991, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει αναλύονται όλες οι παράμετροι τήρησης του Δημοτολογίου. Επιπρόσθετα, οι Νόμοι που ισχύουν είναι ο 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α')

⁶⁷ Απόφαση ΕΔΔΑ (Αριθμός προσφυγής 52484/18) παρ. 50, Υπόθεση Σταυρόπουλος και λοιποί κατά Ελλάδας

«Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ενώ τα άρθρα που αφορούν στο δημοτολόγιο είναι τα 14-18, και ο 4804/2021 «Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις» που αφορά στις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές.

Τα προσωπικά δεδομένα που καταγράφονται στο πληροφοριακό σύστημα του Δημοτολογίου βασίζονται πάντοτε στις ληξιαρχικές πράξεις που βεβαιώνουν τα γεγονότα που έχουν συντελεστεί και στις διάφορες μεταβολές που τυχόν μεταγενέστερα επέλθουν επί των γεγονότων αυτών. Επί παραδείγματι, σε μία ληξιαρχική πράξη γέννησης μπορεί να επέλθει μεταβολή ονοματοδοσίας, απόκτησης θρησκειότητας, αλλαγής ιθαγένειας, διαγραφής λόγω υιοθεσίας του τέκνου, αναγνώρισης τέκνου κ.ο.κ. Οι μεταβολές αυτές αποτυπώνονται στο σύστημα του Δημοτολογίου και διατηρούνται στο αρχείο, παρόλα αυτά δεν εκτυπώνεται στο παραγόμενο πιστοποιητικό ο τρόπος που επήλθαν οι μεταβολές και το ιστορικό τους, παρά μόνο το αποτέλεσμα τους. Για παράδειγμα, σε τέκνο που επέρχεται αναγνώριση από τον πατέρα και μεταβολή του επωνύμου του λόγω της αναγνώρισης αυτής, τα στοιχεία που προστίθενται στην εγγραφή του είναι το ονοματεπώνυμο πατέρα, ενώ αλλάζει το έως τώρα επώνυμο που έφερε το τέκνο, από αυτό της μητέρας σε αυτό του πατέρα. Δεν εμφανίζεται καμία αναφορά στη μεταβολή και στον τρόπο που επήλθε. Όλο αυτό το ιστορικό και τα συνοδευτικά έγγραφα διατηρούνται στο πληροφοριακό σύστημα και στο αρχείο του Δημοτολογίου. Ταυτόχρονα γίνεται επίκληση των απαραίτητων εγγράφων βάσει των οποίων επήλθε η μεταβολή στην πράξη Δημάρχου, που εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του υπαλλήλου Δημοτολογίου. Ωστόσο στην εκτύπωση του πιστοποιητικού δεν γίνεται μνεία στον τρόπο με τον οποίο επήλθαν οι μεταβολές αυτές, παρά εμφανίζονται απλώς τα νέα στοιχεία του τέκνου. Η ίδια διαδικασία τηρείται σε όλες τις μεταβολές προκειμένου να μην αποτυπώνεται στα πιστοποιητικά του δημοτολογίου ο τρόπος με τον οποίο έλαβαν αυτές χώρα, προς διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου.

Στο δημοτολόγιο τηρούνται επίσης στοιχεία επικοινωνίας με τους δημότες, όπως ο τηλεφωνικός αριθμός, η ηλεκτρονική τους διεύθυνση και η διεύθυνση κατοικίας. Σε καμία περίπτωση δεν κοινοποιούνται τα στοιχεία αυτά σε τρίτους, παρά μόνο κατόπιν εγγράφου αιτήματος της Στρατολογικής Υπηρεσίας κατά την αναζήτηση ανυπότακτων

στρατεύσιμων, ή από τυχόν άλλες δικαστικές αρχές με σκοπό την προώσπιση του δημοσίου συμφέροντος.⁶⁸

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην αναγραφή του θρησκειώματος στα πιστοποιητικά δημοτολογίου, βάσει των οποίων εκδίδονται τα δελτία αστυνομικής ταυτότητας. Μετά την θέσπιση του Νόμου 2472/1997 με τον οποίο έγινε η ενσωμάτωση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ καταγράφηκε το θρήσκευμα ως ένα από τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του ατόμου. Σύμφωνα με την Απόφαση 510/17/15-5-2000 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία απευθυνόταν στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξεων με κοινοποίηση στο Υπουργείο Εσωτερικών, απαγορεύτηκε η αναγραφή του θρησκειώματος στα δελτία αστυνομικής ταυτότητας, με το σκεπτικό ότι το θρήσκευμα αφορά τον εσωτερικό κόσμο του ατόμου και είναι απρόσφορο μέσο για τη διαπίστωση της ταυτοπροσωπίας του ατόμου αυτού. Ακολούθησε η απόφαση 1446/2000 της ΑΠΔΠΧ σύμφωνα με την οποία το θρήσκευμα δεν πρέπει να αναγράφεται στα πιστοποιητικά που εκδίδονται από το δημοτολόγιο.

Στην οικογενειακή μερίδα αναγράφονται τα μέλη της οικογένειας, σύμφωνα με τη σειρά εγγραφής τους στο Δήμο. Ως αρχικό μέλος ορίζεται ο ενήλικας, άντρας ή γυναίκα. Σε περίπτωση που τελέσει γάμο ή συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, ως δεύτερο μέλος αναγράφεται το άτομο με το οποίο τελέστηκε ο γάμος ή συνήφθη το σύμφωνο συμβίωσης. Σε περίπτωση που ο γάμος λυθεί δίχως την απόκτηση τέκνων, έκρινε η ΑΠΔΠΧ με την 9/2002 απόφασή της ότι τα στοιχεία του πρώην συζύγου δεν θα πρέπει να αναγράφονται. Είναι επιτρεπτή η αναγραφή των στοιχείων του πρώην συζύγου μόνο όταν γίνεται για σκοπό ο οποίος δικαιολογεί την αναγραφή αυτή. Όταν έχουν αποκτηθεί τέκνα μεταξύ των συζύγων είναι απαραίτητη η αναγραφή των στοιχείων του πρώην συζύγου, διότι σε διαφορετική περίπτωση τεκμαίρεται ότι τα τέκνα αυτά γεννήθηκαν εκτός γάμου των γονέων τους. Επίσης όταν το πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης χρησιμοποιείται για την έκδοση άδειας γάμου είναι απαραίτητη η αναγραφή του α'-πρώην συζύγου ακόμα και αν δεν υπάρχουν τέκνα, διότι σε αντίθετη περίπτωση, τεκμαίρεται ότι ο επικείμενος γάμος πρόκειται να είναι πρώτος αντί του ορθού δεύτερος.

---

⁶⁸ Βλ. Χριστοδούλου, Κ, όπ. π. (υποσημ. 13), σελ. 95: «Ειδικώς για την επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων στο δημόσιο τομέα ο ΓενΚαν 6 παρ.στ, εδ. β' αποκλείει τη στάθμιση του συμφέροντος της δημόσιας αρχής προς το συμφέρον του υποκειμένου: αυτό –η στάθμιση– δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία που διεξάγεται από δημόσιες (εθνικές ή ενωσιακές) αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

3.4.3 Διασφάλιση της Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στο Δήμο Λυκόβρυσης-Πεύκης

Ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης ενημερώνει τους πολίτες που υποβάλλουν οποιαδήποτε αίτηση αναφορικά με την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων. Σε εμφανές σημείο στην αίτηση με έντονους χαρακτήρες και εντός πλαισίου αναγράφεται το εξής κείμενο :

«ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΕΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΙΤΗΣΗ

Ο Δήμος Λυκόβρυσης – Πεύκης, συλλέγει και επεξεργάζεται τα προσωπικά δεδομένα που χορηγείτε με την παρούσα με σκοπό την διεκπεραίωση του αιτήματός σας, όπως αυτό επιτάσσεται από την ισχύουσα νομοθεσία . Η συλλογή και επεξεργασία διενεργείται πάντα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της εκάστοτε Διεύθυνσης του Δήμου από εξουσιοδοτημένο προς τον σκοπό αυτό υπάλληλο .Τα προσωπικά δεδομένα που περιλαμβάνονται εντός της παρούσης καθώς και όποιο προσωπικό δεδομένο χορηγείται στα πλαίσια της απόδοσης επισυναπτόμενων δικαιολογητικών εγγράφων τηρούνται στον Δήμο Λυκόβρυσης – Πεύκης σε ηλεκτρονικό ή/ και φυσικό αρχείο για τη διαφύλαξη του οποίου έχουν ληφθεί όλα τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας. Παράλληλα σας γνωστοποιούμε ότι ο Δήμος Λυκόβρυσης-Πεύκης έχει λάβει όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να είναι πλήρως συμμορφωμένος προς το σύνολο των διατάξεων του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων – ΓΚΠΔ (ήτοι του Κανονισμού 2016/679 της Ευρωπαϊκής Ένωσης), καθώς και προς το σύνολο κάθε σχετικής εθνικής νομοθεσίας , συμπεριλαμβανομένου του Ν. 4624/2019 (ΦΕΚ Α΄ 137/29-8-2019) ο οποίος , εκτός άλλων, ρυθμίζει τα μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Για περισσότερες πληροφορίες ως προς τα δικαιώματά σας ως Υποκείμενα των Δεδομένων που συλλέγονται από τον Δήμο μας παρακαλώ όπως συμβουλευτείτε την Ενημέρωση του Υποκειμένου , αναζητώντας την υπηρεσία του πρωτοκόλλου, είτε στην ιστοσελίδα του Δήμου.»

Με αυτόν τον τρόπο ο Δήμος ενημερώνει έγκυρα και εγγράφως για την επεξεργασία που θα τύχουν τα προσωπικά δεδομένα του αιτούντος και αναγράφει ρητά

την αρμόδια υπηρεσία στην οποία μπορεί να απευθυνθεί ο αιτών για περαιτέρω πληροφορίες.⁶⁹

Αναφορικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων που τηρούνται στο Δημοτολόγιο και το Ληξιαρχείο έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα. Ο φυσικός χώρος των γραφείων κλειδώνεται, όπως επίσης και οι συρταριές και ντουλάπες που αποθηκεύονται τα φυσικά αρχεία. Η έναρξη λειτουργίας των ηλεκτρονικών υπολογιστών γίνεται με προσωπικό κωδικό, ενώ η πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα Ληξιαρχείου, Δημοτολογίου και Μητρώου Αρρένων γίνεται αποκλειστικά με προσωπικό όνομα χρήστη και μυστικό κωδικό πρόσβασης ξεχωριστό για τον κάθε υπάλληλο και μοναδικό. Τα στοιχεία αυτά της διαπίστευσης χρηστών του ΜΗΠΟΛ προκύπτουν από επίσημη αλληλογραφία της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου μας με την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών. Σε περίπτωση μετακίνησης υπαλλήλου σε άλλο Τμήμα, η Διεύθυνση προβαίνει σε διαδικασία διαγραφής του ως διαπιστευμένου χρήστη του πληροφοριακού συστήματος, οπότε παύει η δυνατότητα πρόσβασής του στο ΜΗΠΟΛ. Κατά την διενέργεια οποιασδήποτε μεταβολής εντός του πληροφοριακού συστήματος ΜΗΠΟΛ, το πληροφοριακό σύστημα καταγράφει αυτομάτως το είδος της μεταβολής και τον διαπιστευμένο χρήστη που την επέφερε. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζονται τα προσωπικά δεδομένα από αθέμιτη επεξεργασία. Τυχόν φάκελοι που επεξεργάζονται οι υπάλληλοι κατά τη διάρκεια της ημέρας κλειδώνονται στα συρτάρια τους μετά το πέρας της εργασίας και τα γραφεία παραμένουν άδεια από οποιοδήποτε έγγραφο που μπορεί να περιέχει προσωπικά δεδομένα. Η πρόσβαση στο ηλεκτρονικό σύστημα αρχειοθέτησης «AL FRESCO» γίνεται επίσης με προσωπικούς κωδικούς πρόσβασης, ενώ και εκεί καταγράφεται ηλεκτρονικά οποιαδήποτε μεταβολή που ^{επέρχεται} στο σύστημα καθώς και ο χρήστης που την προκάλεσε. Τα δημοτικά κτίρια κλειδώνονται και ενεργοποιείται συναγερμός, ενώ εποπτεύονται και από υπηρεσία φύλαξης όταν είναι κλειστά. Σε περίπτωση σύνταξης ληξιαρχικής πράξης γέννησης λόγω υιοθεσίας, και

---

⁶⁹ [Δήμητρα Σιαχάμη: «Ζητήματα εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και του εφαρμοστικού νόμου 4624/2019 στο ΕΚΛΔΔΑ»](#) στο «ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ» - Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ) Έτος 2019 (4), Τεύχος 3-4 (Ιούλιος-Δεκέμβριος): «Στοιχείο της εγκυρότητας της συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων είναι, μεταξύ άλλων, η συγκατάθεση να έχει παρασχεθεί ελεύθερα, δηλαδή το υποκείμενο των δεδομένων να έχει αληθινή και ελεύθερη επιλογή και να είναι σε θέση να αρνηθεί ή να ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του χωρίς να υποστεί ζημία. Σε αντίθετη περίπτωση, ο έλεγχος του υποκειμένου των δεδομένων καθίσταται πλασματικός και η συγκατάθεση δεν αποτελεί έγκυρη βάση για την επεξεργασία, με αποτέλεσμα η πράξη επεξεργασίας να καθίσταται παράνομη.»

προκειμένου για τη διασφάλιση του απορρήτου των δεδομένων, η διαδικασία λαμβάνει χώρα αποκλειστικά μεταξύ του Ληξιάρχου και του δηλούντος δίχως την παρουσία άλλων υπαλλήλων και με κλειστή την πόρτα του γραφείου.⁷⁰

Κεφάλαιο 4. Μελέτη περιπτώσεων προσφυγής στη Διοικητική Δικαιοσύνη

4.1. Τα Διοικητικά Δικαστήρια

Τα διοικητικά δικαστήρια ασκούν τον έλεγχο για τις πράξεις ή τις παραλείψεις της διοίκησης έναντι των πολιτών. Αρμόδιο για τις διοικητικές διαφορές ουσίας είναι το Διοικητικό Πρωτοδικείο, στο οποίο προσφεύγουν οι πολίτες όταν διαταράσσονται οι έννομες σχέσεις τους με το κράτος. Κατά την εκδίκαση μίας διοικητικής διαφοράς ουσίας το Διοικητικό Πρωτοδικείο ελέγχει και την σκοπιμότητα της εκτελεστής διοικητικής πράξης και μπορεί να προβεί και σε τροποποίησή της. Αίτηση ακύρωσης μίας εκτελεστής διοικητικής πράξης υποβάλλεται ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, όπου ελέγχεται η νομιμότητα μόνον της πράξης. Το Διοικητικό Εφετείο αποφαινεται ανάλογα και δύναται μία πράξη να ακυρωθεί λόγω έλλειψης νομιμότητας. Αίτηση αναίρεσης μίας απόφασης του Διοικητικού Εφετείου υποβάλλεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) είναι το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο. Αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του ελληνικού συστήματος δικαστικού ελέγχου της διοικητικής δράσης και είναι το ανώτατο Δικαστήριο ελέγχου της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων. Σήμερα στο ΣτΕ υπηρετούν ο Πρόεδρος, 10 Αντιπρόεδροι, 50 Σύμβουλοι, 55 Πάρεδροι και 42 Εισηγητές.⁷¹ Ο νόμος ορίζει κάθε φορά αν μια εκτελεστή διοικητική πράξη προσβάλλεται απευθείας στο ΣτΕ με αίτηση ακύρωσης ή στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια με προσφυγή (οπότε γεννάται διαφορά ουσίας). Η απόφαση των διοικητικών δικαστηρίων μπορεί να αναιρεθεί στο ΣτΕ με αίτηση αναίρεσης.⁷²

⁷⁰ Αρ. 1559 ΑΚ «Η υιοθεσία ανηλίκων τηρείται μυστική...»

⁷¹ http://www.adjustice.gr/webcenter/portal/ste/pageste/organosi/sygtkrotisi?_afLoop=20319908916918038#!%40%40%3F_afLoop%3D20319908916918038%26centerWidth%3D65%2525%26leftWidth%3D0%2525%26rightWidth%3D35%2525%26showFooter%3Dfalse%26showHeader%3Dtrue%26_adf.ctrl-state%3D12i0i4wsc4_94 (τελευταία επίσκεψη 4.1.2022)

⁷² [https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82_\(%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%85%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82_(%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE)

4.2. Αλλαγή επωνύμου με απόφαση Δημάρχου

Η αλλαγή επωνύμου προβλέφθηκε αρχικά στο άρθρο μόνο του ν. δ/τος 2573/1953, το οποίο συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του αρ. 8 του Ν. 2130/1993 και αντικαταστάθηκε με την παρ. 9 του αρ. 9 του Ν. 2307/1995. Στην υπ'αρ. Φ.42301/12167/28.6.1995 (ΦΕΚ Β'608) Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών ορίζεται η διαδικασία σύμφωνα με την οποία δύναται ο ενδιαφερόμενος να υποβάλλει αίτηση για αλλαγή επωνύμου: «Γ' Αλλαγή επωνύμου «1. Για την αλλαγή επωνύμου υποβάλλεται στο νομάρχη αίτηση του ενδιαφερόμενου ή των γονέων του ή του γονέα που ασκούν τη γονική μέριμνα ή του επιτρόπου στην οποία πρέπει να ορίζεται λεπτομερώς, ο σκοπός για τον οποίο επιδιώκεται η μεταβολή και να δηλώνεται το επώνυμο του οποίου ζητείται η πρόσληψη. Η αίτηση αυτή απευθύνεται στο νομάρχη, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα, στο μητρώο αρρένων ή δημοτολόγιο του οποίου είναι γραμμένος ο ενδιαφερόμενος. Η ανωτέρω αίτηση πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται και με τα ακόλουθα δικαιολογητικά...» Σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010 αρ. 94 παρ.6 προστίθεται, μεταξύ άλλων, στις αρμοδιότητες των Δήμων και «26. Η πρόσληψη και αλλαγή επωνύμου, καθώς και η πρόσληψη πατρωνύμου και μητρωνύμου από παιδιά, που γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους ή είναι αγνώστων γονέων.» Η αρμοδιότητα για αλλαγή επωνύμου που μέχρι τότε ασκούνταν από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, περιήλθε στην ευθύνη των Δημάρχων με τον Νόμο του Καλλικράτη. Η αλλαγή επωνύμου μπορεί λοιπόν να επιτευχθεί και μέσω της διοικητικής οδού.

Όπως έχει κριθεί (ΣτΕ 962/2011, ΣτΕ 1852/2016) το επώνυμο αποτελεί μεν στοιχείο της προσωπικότητας του ατόμου, η πρόσκτηση ή η αλλαγή του όμως δεν απόκειται στην ιδιωτική βούληση, αλλά ενδιαφέρει τη δημόσια τάξη, ως θέμα συναπτόμενο με την ασφάλεια των συναλλαγών και των εννόμων σχέσεων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου του ατόμου και για αυτό η μεταβολή λαμβάνει χώρα μέσω της διοικητικής οδού. Κατά συνέπεια το αρμόδιο διοικητικό όργανο εκτιμά τους λόγους που επικαλείται ο αιτών για την μεταβολή του επωνύμου του και αποφαινεται με γνώμονα την σοβαρότητα των λόγων, αιτιολογώντας ειδικά την απόφασή του. Ο Νόμος δεν αναφέρει τους λόγους για τους οποίους επιτρέπεται η αλλαγή επωνύμου, η νομολογία

όμως του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 1852/2016, ΣτΕ 1794/2016, ΣτΕ 3166/2017) έχει κρίνει πως απαιτούνται «συγκεκριμένοι και σοβαροί λόγοι ικανοί να δικαιολογήσουν τη μεταβολή του επωνύμου», όπως λ.χ. η πρόκληση ψυχολογικών προβλημάτων στο πρόσωπο όταν το επώνυμο είναι κακόηχο ή δυσχερές στην προφορά, η σύνδεση του επωνύμου με κακή φήμη από πράξεις άλλου προσώπου που το φέρει, (πχ ενήλικας ζητά την αλλαγή του επωνύμου του, καθώς ο γονιός του παρανομούσε, με αποτέλεσμα να αμαυρώνεται η φήμη του αιτούντα), η πλήρης αποξένωση του προσώπου από το οικογενειακό περιβάλλον του γονιού του κ.ο.κ. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης για αλλαγή του επωνύμου, χωρεί ενδικοφανής προσφυγή ενώπιον του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός αποκλειστικής προθεσμίας 15 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής⁷³. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποφαινεται επί της προσφυγής εντός αποκλειστικής προθεσμίας 2 μηνών από την υποβολή της. Αίτηση ακύρωσης της απορριπτικής απόφασης (ρητής ή σιωπηρής) του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης επί της παραπάνω προσφυγής μπορεί να υποβληθεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα ημερών (60) από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης ή τη δημοσίευσή της, ή από την ημέρα που ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης ή από την εκπνοή της προθεσμίας για έκδοση απόφασης.⁷⁴

4.2.1 Απόφαση ΣτΕ 530/2018

Σύμφωνα με το άρθρο 1505 του Αστικού Κώδικα «Οι γονείς υποχρεούνται να έχουν προσδιορίσει το επώνυμο των τέκνων τους με κοινή αμετάκλητη δήλωση τους. Η δήλωση γίνεται πριν από το γάμο, είτε σε συμβολαιογράφο, είτε στο λειτουργό, ενώπιον του οποίου θα τελεσθεί ο γάμος. Ο λειτουργός οφείλει να ζητήσει τη σχετική δήλωση. Το οριζόμενο

---

⁷³ Ν.3852/2010 αρ. 227 “1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής. Ατομικές πράξεις κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο με απόδειξη παραλαβής και αναφέρουν υποχρεωτικά ότι κατ’ αυτών χωρεί ειδική προσφυγή για λόγους νομιμότητας ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.”

⁷⁴ Άρ. 46, ΠΔ 18/1989

επώνυμο, κοινό για όλα τα τέκνα, μπορεί να είναι, είτε το επώνυμο του ενός από τους γονείς, είτε συνδυασμός των επωνύμων τους, που όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα. Αν οι γονείς παραλείψουν να δηλώσουν το επώνυμο των τέκνων τους, σύμφωνα με τους όρους των προηγούμενων παραγράφων, τα τέκνα έχουν για επώνυμο το επώνυμο του πατέρα τους.»

Η ανωτέρω απόφαση αφορά σε αίτηση γονέων να προστεθεί στο επώνυμο του ανήλικου τέκνου τους το επώνυμο της μητέρας του. Να φέρει δηλαδή ως επώνυμο το συνδυασμό επωνύμων των γονέων του με πρώτο αυτό του πατέρα και δεύτερο αυτό της μητέρας. Οι γονείς σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 1505 του Αστικού Κώδικα είχαν προβεί σε αμετάκλητη δήλωση πριν την τέλεση του γάμου, προσδιορίζοντας ότι τα τέκνα που θα γεννηθούν από το γάμο αυτό θα φέρουν το επώνυμο του πατρός τους. Πλην όμως κατόπιν της γεννήσεως του τέκνου και αφού αυτό έλαβε το επώνυμο που είχε προβλεφθεί, υπέβαλλαν αίτηση στο Δήμο τους ζητώντας στο ήδη υπάρχον επώνυμο του τέκνου να προστεθεί και το επώνυμο της μητέρας του. Ως σπουδαίο και σοβαρό λόγο επικαλέστηκαν την ιστορική βαρύτητα του επωνύμου της μητέρας, το οποίο θα ήταν ένα βαρύ και χρήσιμο στη σύγχρονη ζωή επώνυμο για τη σταδιοδρομία του ανήλικου τέκνου. Ο Δήμαρχος τηρώντας τις νόμιμες διαδικασίες αποδέχτηκε το αίτημα, κρίνοντας ότι συντρέχουν σοβαροί λόγοι, και ενέκρινε τη μεταβολή επωνύμου του ανήλικου δια της προσθήκης δεύτερου επωνύμου στο ήδη υπάρχον. Πλην όμως μεταγενέστερα ο Δήμαρχος, με νέα απόφαση, ανακάλεσε την πράξη αυτή, εκδίδοντας νέα, με αναδρομική ισχύ ως προς την ανάκληση για λόγους νομιμότητας. Στη δεύτερη πράξη επικαλούνταν σχετικά έγγραφα του Υπουργείου Εσωτερικών και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, τα οποία αφορούσαν τη συγκεκριμένη υπόθεση. Στα έγγραφα αυτά διατυπώνεται η άποψη, ότι η αλλαγή επωνύμου δια της διοικητικής οδού δεν χωρεί στην περίπτωση της αναγκαστικού δικαίου και ειδικότερης ρυθμίσεως του άρθρου 1505 του Αστικού Κώδικα, διότι σε αντίθετη περίπτωση καταστρατηγείται η περί αμετακλήτου των σχετικών δηλώσεων των γονέων ρύθμιση, που περιέχει η διάταξη αυτή.

Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα δεν αποκλείουν τη μεταβολή επωνύμου σύμφωνα με τη διοικητική διαδικασία που διαγράφεται στο ν.δ. 2573/1953, ακόμα και στην περίπτωση που η μεταβολή αφορά σε επώνυμο τέκνου, το οποίο είχε αμετάκλητα προσδιοριστεί σύμφωνα με το αρ. 1505 του

Αστικού Κώδικα, εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι που να δικαιολογούν τη μεταβολή αυτή (ΣτΕ 2027/2015 και 1794/2016). Επιπρόσθετα, η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται εν όψει της κατοχυρώσεως, με το άρθρο 5 παρ.1 του Συντάγματος, του δικαιώματος της ελεύθερης αναπτύξεως της προσωπικότητας (ΣτΕ 3935/2007, 2590/2015). Περαιτέρω, σύμφωνα με τη νομολογία (ΣτΕ 962/2011 και 1852/2016) το αρμόδιο διοικητικό όργανο οφείλει σε κάθε περίπτωση, προπαντός, να εκτιμά τους λόγους που επικαλείται ο αιτών για την μεταβολή του επωνύμου και να αποφαινεται εν όψει της σοβαρότητας των λόγων αυτών, αν ενδείκνυται ή όχι να εγκριθεί η ζητούμενη μεταβολή, αιτιολογώντας ειδικά, από την άποψη αυτή, την απόφασή του. Κατόπιν των ανωτέρω, το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχτηκε την αίτηση για ακύρωση της πράξης Δημάρχου, με την οποία ανακαλούσε την προγενέστερη ευμενή ατομική διοικητική πράξη του⁷⁵

Υπάρχει πλήθος αποφάσεων του ΣτΕ (2027/2015, 1852/2016, 1794/2016, 3935/2007, 2590/2015) οι οποίες πραγματεύονται το ίδιο ζήτημα: την προσθήκη στο ήδη υπάρχον επώνυμο του τέκνου του επωνύμου του ετέρου γονέα ή τη μεταβολή του επωνύμου του τέκνου από αυτό του ενός σε αυτό του άλλου γονέα. Παρουσιάζονται όλο και περισσότερες περιπτώσεις γονέων που επιθυμούν αλλαγή του επωνύμου του τέκνου τους. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις έχει προσδιοριστεί αμετάκλητα το επώνυμο των τέκνων σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο αρ. 1505 του Αστικού Κώδικα. Στο Δήμο Λυκόβρυσης-Πεύκης, όταν προσέρχεται το ζεύγος για υποβολή αίτησης για τέλεση πολιτικού γάμου, ήδη από την ημέρα της αίτησης ενημερώνονται ότι την ημέρα του γάμου θα προσδιορίσουν αμετάκλητα από κοινού το επώνυμο των τέκνων τους. Την ημέρα του γάμου επισημαίνεται εκ νέου το γεγονός ότι ο προσδιορισμός αυτός είναι αμετάκλητος. Μετά την τέλεση του γάμου, κατά την σύνταξη της Ληξιαρχικής Πράξης Γάμου, σε εμφανές σημείο αναγράφεται το επώνυμο που θα λάβουν τα μελλοντικά τέκνα. Όταν ένα τέκνο γεννηθεί, κατά τη σύνταξη της ληξιαρχικής πράξης γέννησής του, στην/στον Ληξίαρχο προσκομίζεται ανάμεσα στα λοιπά δικαιολογητικά και η ληξιαρχική πράξη γάμου των γονέων. Προσδίδει λοιπόν ο Ληξίαρχος επώνυμο στο τέκνο σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Ληξιαρχική πράξη γάμου των γονέων του. Στην περίπτωση του Θρησκευτικού Γάμου όπου το πιστοποιητικό τέλεσης γάμου συμπληρώνεται από τους αρμόδιους ιερείς και το υποβάλλουν οι σύζυγοι στο αρμόδιο Ληξιαρχείο για σύνταξη της

---

⁷⁵ Απόφαση ΣτΕ 580/2018

Ληξιαρχικής πράξης γάμου, απαντώνται κάποιες - σπάνιες πλέον - φορές ελλείψεις στο πεδίο όπου συμπληρώνεται το επώνυμο των τέκνων. Στην περίπτωση αυτή απευθύνεται το ζευγάρι εκ νέου στον ιερέα που τέλεσε το γάμο, προσδιορίζουν ενώπιόν του το επώνυμο των τέκνων, το πεδίο συμπληρώνεται με το επώνυμο και τίθεται η μονογραφή του ιερέως και η σφραγίδα του ναού.

Αντίστοιχα, στην περίπτωση γέννησης τέκνου εντός συμφώνου συμβίωσης, προσδιορίζεται στη συμβολαιογραφική πράξη ρητά το επώνυμο που θα λάβουν τα τέκνα που τυχόν γεννηθούν εντός του συμφώνου συμβίωσης, και στη Ληξιαρχική πράξη Συμφώνου Συμβίωσης σε εμφανές σημείο αναγράφεται το επώνυμο αυτό.

Κατά τη σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξης αναγνώρισης τέκνου ισχύει η ίδια διαδικασία. Οι γονείς προσδιορίζουν από κοινού το επώνυμο του τέκνου μετά την αναγνώριση και στη ληξιαρχική πράξη γέννησής του δηλώνονται ως μεταβολή τόσο το γεγονός της αναγνώρισης και η απόκτηση στοιχείων πατέρα, όσο και η μεταβολή επωνύμου του τέκνου που τυχόν προκύπτει κατόπιν της αναγνώρισης (καθώς υπάρχουν και περιπτώσεις που οι γονείς επιθυμούν να διατηρήσει το τέκνο το μητρικό επώνυμο που έλαβε κατά τη γέννησή του).

Όπως διαφαίνεται ξεκάθαρα από τα ανωτέρω, η Διοίκηση, επί του πρακτέου, τηρεί όλες τις νόμιμες διαδικασίες κατά τον προσδιορισμό επωνύμου τέκνου και μάλιστα με ιδιαίτερη έμφαση επισημαίνεται το αμετάκλητο της δήλωσης στους γονείς. Θεωρείται δεδομένο ότι οι ανωτέρω διαδικασίες τηρούνται σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας. Παρόλα αυτά αυξάνεται το ποσοστό των γονέων που απευθύνονται στη Διοίκηση αιτούμενοι αλλαγή επωνύμου των τέκνων τους ή των ενηλίκων που ζητούν αλλαγή επωνύμου. Θεωρείται ότι είναι πραγματικά ελάχιστες οι περιπτώσεις όπου αντικειμενικά το επώνυμο είναι κακόηχο, δυσχερές στην προφορά, προκαλεί δυσθυμία, φαίνεται ως ξενικό, είναι όμοιο με αυτό που φέρουν κακής φήμης πολίτες προκαλώντας ως εκ τούτου ψυχολογικά προβλήματα σε αυτόν που το φέρει. Από την εμπειρία προκύπτει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν διαρρηχθεί τόσο οι συζυγικές όσο και οι οικογενειακές σχέσεις μεταξύ γονέα και τέκνου. Καθώς όμως η λύση των γάμων, η συναισθηματική αποξένωση ίσως του ενός γονέα με το τέκνο και η διάρρηξη των σχέσεων μεταξύ γονέα και τέκνου είναι δεδομένα που απαντώνται όλο και συχνότερα, αναμένεται αύξηση και

στις αιτήσεις που θα υποβληθούν για αλλαγή επωνύμου με επίκληση στους λόγους αυτούς. Εξάλλου στο υπ' αρ. Φ131360/4435/24.12.2012 έγγραφο της Δ/σης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών αναφέρονται τα ακόλουθα: «ως σοβαροί λόγοι νοούνται, για όλους τους αιτούντες, μόνο τα ψυχικά προβλήματα τα οποία δημιουργούνται από επώνυμα α) κακόχη, β) προκαλούν τη θυμηδία ή την περιφρόνηση, γ) δυσχερή στην προφορά ή ξενικά, δ) κακής φήμης συνεπεία πράξεων άλλου προσώπου, ε) αντίθετα προς τις αντιλήψεις της κοινωνίας περί ηθικής. Αντίθετα η επίκληση και απόδειξη κοινωνικών λόγων (επαγγελματικών, πολύ διαδεδομένου επωνύμου ώστε να προκαλείται κίνδυνος σύγχυσης, επώνυμο που προκαλεί την απaréσκεια αυτού που το έχει, κακές σχέσεις με τον φυσικό πατέρα κτλ.) που προβάλλονται για αλλαγή επωνύμου δεν βρίσκουν έρεισμα στο Νομοθετικό Διάταγμα και στην, κατ' εξουσιοδότηση αυτού, εκτελεστική του απόφαση».⁷⁶ Η ερμηνεία αυτή από την αρμόδια διεύθυνση του ΥΠ. ΕΣ. δεν είναι ωστόσο νομικά δεσμευτική, καθώς δεν αποτελεί κανονιστική πράξη ούτε άλλου τύπου κανόνα δικαίου. Ωστόσο η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του ΥΠ. ΕΣ. παραμένει σταθερή στις απόψεις της, δεν επηρεάζεται από τη νομολογία του ΣτΕ και με το με αρ. πρωτ. ΤΑΔΚ 282/2017/6-4-2017 έγγραφό της προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής υποστηρίζει «...ότι η αλλαγή επωνύμου δια της διοικητικής οδού για ανήλικα τέκνα των οποίων το επώνυμο έχει προσδιοριστεί αμετάκλητα, καταστρατηγεί διατάξεις αναγκαστικού δικαίου... Η αρμοδιότητα του Δημάρχου για αλλαγή επωνύμου είναι περιορισμένη, και αφορά περιπτώσεις για τις οποίες δεν υφίσταται σχετική ρύθμιση από τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις.. οι οποίες είναι ειδικές και υπερισχύουν των γενικών διατάξεων για πρόσληψη και αλλαγή επωνύμου...»⁷⁷

Το κοινό σκεπτικό στις εν λόγω αποφάσεις του ΣτΕ (2027/2015, 1852/2016, 1794/2016, 3935/2007, 2590/2015) είναι ότι η διαδικασία καθορισμού επωνύμου των τέκνων σύμφωνα με τον ΑΚ δεν ^{περιορίζει} την άσκηση του δικαιώματος που απορρέει από το ν.δ. 2573/1953 και σε κάθε περίπτωση ο Δήμαρχος πρέπει να αποφαινεται επί της ουσίας του αιτήματος. Περαιτέρω προτάσσεται το αρ. 5 παρ.1 του Συντάγματος περί ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας⁷⁸ και δέχεται το ΣτΕ ότι η πρόκληση ψυχολογικών

⁷⁶ Φ.131360/4435/24.12.2012 έγγραφο της Δ/σης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών

⁷⁷ ΤΑΔΚ 282/2017/6-4-2017 έγγραφο της Δ/σης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών

⁷⁸ Αρ. 5 παρ. 1 Σ: «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα

προβλημάτων που απορρέουν από τη συναισθηματική αποξένωση μεταξύ γονέα και τέκνου είναι λόγος επαρκής για αποδοχή της αίτησης αλλαγής επωνύμου. Καθώς στη νομοθεσία δεν καθορίζεται ρητά η έννοια «σοβαροί επιγενόμενοι λόγοι» για υποβολή αίτησης μεταβολής επωνύμου, επιβάλλεται η εξέταση της κάθε περίπτωσης χωριστά και κυρίως πρέπει να υπάρχει πλήρης αιτιολόγηση, σε περίπτωση απορρίψεων, επί των λόγων που επικαλείται ως σοβαρούς ο αιτών. Ακυρώνονται ως εκ τούτου οι αντίστοιχες αποφάσεις Δημάρχων και αναπέμπεται από το ΣτΕ η υπόθεση στον Δήμαρχο προκειμένου να εκδώσει αιτιολογημένη απόφαση (δεν θεωρείται επαρκής αιτιολογία η επίκληση της διαδικασίας του αρ. 1505 του ΑΚ, δηλαδή ο αμετάκλητος προσδιορισμός επωνύμου από τους γονείς).

Το αποτέλεσμα των επαναλαμβανόμενων αιτήσεων πολιτών για ακύρωση αποφάσεων Δημάρχων ή Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων (ή όπως ίσχυαν οι αρμοδιότητες κατά το χρόνο των αιτήσεων) ήταν να επιφορτίζεται το Συμβούλιο της Επικρατείας με πρόσθετο δικαστικό βάρος. Εν τέλει επιλύθηκε νομοθετικά το ζήτημα με ρύθμιση νόμου, όπου στο αρ. 34 του Ν. 4674/2020 ορίζεται: «Μεταβολή επωνύμου: Η διάταξη του άρθρου 1505 του Αστικού Κώδικα δεν εμποδίζει την μεταβολή του επωνύμου του τέκνου κατ' εφαρμογή της διοικητικής διαδικασίας που προβλέπεται στο ν.δ. 2573/1953 (Α' 241), εφόσον συντρέχουν σοβαροί επιγενόμενοι λόγοι που δικαιολογούν τη μεταβολή αυτή».⁷⁹

4.2.2 Απόφαση ΣτΕ 4167/2009

Το παρόν υποκεφάλαιο πραγματεύεται περιπτώσεις που η σύζυγος επιθυμεί να μεταβάλει το επώνυμό της, είτε αποκτώντας το επώνυμο του συζύγου της είτε προσθέτοντας στο ήδη υπάρχον επώνυμό της, αυτό του συζύγου της. Στο Οικογενειακό Δίκαιο ρυθμίζονται εξαντλητικά οι σχέσεις των συζύγων. Στο άρθρο 1388 ΑΚ, το οποίο τροποποιήθηκε με το αρ. 15 Ν. 1329/1983 (ΦΕΚ 25 Α' / 18.2.1983) «Εφαρμογή της συνταγματικής αρχής της ισότητας ανδρών και γυναικών στον Αστικό Κώδικα, τον Εισαγωγικό του Νόμο, την Εμπορική Νομοθεσία και τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθώς και μερικός εκσυγχρονισμός των διατάξεων του Αστικού Κώδικα που αφορούν το Οικογενειακό

των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη»

⁷⁹ Αρ. 34 Ν. 4674/2020

Δίκαιο» ορίζεται: «Με το γάμο δεν μεταβάλλεται το επώνυμο των συζύγων, ως προς τις έννομες σχέσεις τους. Στις κοινωνικές σχέσεις ο κάθε σύζυγος μπορεί, εφόσον σ' αυτό συμφωνεί και ο άλλος, να χρησιμοποιεί το επώνυμο του τελευταίου ή να το προσθέσει στο δικό του.»⁸⁰.

Πριν την ανωτέρω τροποποίηση, το εν λόγω άρθρο 1388 του ΑΚ ανέφερε: «Η γυνή λαμβάνει το επώνυμον του ανδρός». Η αλλαγή αυτή αποτέλεσε μία ριζική μεταβολή στα έως τότε δεδομένα. Από τον Φεβρουάριο του 1983 καταργήθηκε η έως τότε παγιωμένη πρακτική και υποχρεωτική διάταξη νόμου, που όριζε ότι οι γυναίκες που τελούσαν γάμο υποχρεωτικά ελάμβαναν το επώνυμο του συζύγου τους. Ο χαρακτήρας του οικογενειακού δικαίου άλλαξε άρδην με σκοπό την υπεράσπιση της ισότητας των δύο φύλων. Με το άρθρο 1367 του ΑΚ καθιερώθηκε ο πολιτικός γάμος. Στο άρθρο 1387 ΑΚ ορίζεται: «Οι σύζυγοι αποφασίζουν από κοινού για κάθε θέμα του συζυγικού τους βίου...». Το ίδιο αυτό άρθρο πριν την τροποποίησή του όριζε: «Ο ανήρ είναι η κεφαλή της οικογενείας και αποφασίζει περί παντός ό,τι αφορά τον συζυγικόν βίον, ενόσω η απόφασις αυτού δεν παρίσταται ως κατάχρησις δικαιώματος».⁸¹ Παράλληλα καταργήθηκαν όλα τα άρθρα του παλιού ΑΚ (άρθρα 1406-1437) που αφορούσαν στην προίκα.⁸² Είναι φανερό λοιπόν ότι ο νέος ορίζοντας στο Οικογενειακό Δίκαιο είχε ως προτεραιότητα την κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων τόσο νομοθετικά όσο και κοινωνικά, ώστε να συμπνέει ο νέος του χαρακτήρας τόσο με το Σύνταγμα της χώρας μας⁸³ όσο και με την ουσιώδη μεταβολή των κοινωνικών συνθηκών.

Σύμφωνα με το άρθρο 1388 ΑΚ όπως ίσχυσε μετά την 18.2.1983, στους γάμους που τελέστηκαν μετά την ανωτέρω ημερομηνία η σύζυγος δεν μετέβαλλε το επώνυμό της λόγω του γάμου, αλλά διατηρούσε το ήδη υπάρχον (πατρικό επώνυμο). Στους γάμους που είχαν τελεστεί πριν τον Φεβρουάριο του 1983, οι σύζυγοι εξακολουθούσαν να διατηρούν το επώνυμο του ανδρός τους, πλην όμως, με την παρ. 2 του άρ. 54 του Ν. 1329/1983 προβλεπόταν ένα μεταβατικό στάδιο ενός έτους από την ισχύ του ανωτέρω νόμου, κατά το οποίο η έγγαμη γυναίκα που διατηρούσε το επώνυμο του συζύγου σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο, μπορούσε με δήλωσή της στο αρμόδιο ληξιαρχείο

⁸⁰ Αρ. 1388 ΑΚ

⁸¹ Αρ. 1387 παλαιού ΑΚ (Ν.2250/1940)

⁸² Αρ. 15 Ν. 1329/1983

⁸³ Άρθρο 4, παρ. 2 Σ: «2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.»

να υπαχθεί στη νέα ρύθμιση και να επανέλθει στο πατρικό της επώνυμο.⁸⁴ Με την παρ. 3 του αρ. 12 του Ν. 1649/1986⁸⁵ επήλθε οριστική λύση στο θέμα της ανάκτησης του πατρικού επωνύμου από έγγαμη γυναίκα που τέλεσε γάμο πριν την ισχύ του Ν. 1329/1983, καθώς το δικαίωμα αυτό αναγνωρίστηκε σε όλες ανεξαιρέτως τις γυναίκες, δίχως τον περιορισμό του μεταβατικού σταδίου του ενός έτους που οριζόταν στο άρθρο 54 του Ν. 1329/1983. Τέλος με το αρ. 28 του Ν. 3719/2008 προστέθηκε τρίτη παράγραφος στο άρθρο 1388 του ΑΚ⁸⁶. Ορίζεται ότι μετά την τέλεση του γάμου ο κάθε σύζυγος έχει το δικαίωμα να προσθέσει στο ήδη υπάρχον επώνυμό του το επώνυμο του άλλου συζύγου και αυτό γίνεται με κοινή δήλωση και των δύο ενώπιον του ληξιάρχου. Η πράξη αυτή μπορεί να αφορά μόνο τον ένα σύζυγο, επί παραδείγματι να επιθυμεί η σύζυγος να προσθέσει στο ήδη υπάρχον (πατρικό) επώνυμο της το επώνυμο του συζύγου της. Προκειμένου όμως να γίνει η προσθήκη αυτή, είναι υποχρεωτική και η ενυπόγραφη συναίνεση του συζύγου, του οποίου το επώνυμο θα προστεθεί ως δεύτερο στο ήδη υπάρχον της συζύγου του, ενώπιον του αρμόδιου Ληξιάρχου. Επίσης στο ανωτέρω άρθρο προβλέπονται και οι προϋποθέσεις ανάκλησης της πράξης προσθήκης επωνύμου του ενός συζύγου σε αυτό του άλλου.

Στο άρθρο 66 του Ν. 1329/1983 προβλέπεται ότι οι έγγαμες γυναίκες που έχουν λάβει μετά το γάμο το επώνυμο του συζύγου τους, σε περίπτωση λύσεως του γάμου, υποχρεούνται να επανέλθουν στο πατρικό τους επώνυμο. Εάν όμως η γυναίκα έχει αποκτήσει με το συζυγικό επώνυμο της επαγγελματική ή καλλιτεχνική φήμη, δικαιούται,

---

⁸⁴ Άρθρο 54, Ν. 1329/1983 «*Η διάταξη του άρθρ.1388 του Αστικού Κώδικα, όπως αντικαθίσταται από το άρθρ.15 αυτού του νόμου, εφαρμόζεται μόνο στους γάμους που τελούνται μετά την έναρξη της ισχύος του. Μπορούν όμως να υπαχθούν στη νέα ρύθμιση και γυναίκες που είναι ήδη έγγαμες κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος, εφόσον δηλώσουν τούτο στον αρμόδιο ληξιάρχο μέσα σε ένα χρόνο από αυτήν. Η δήλωση καταχωρίζεται στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης του γάμου.*»

⁸⁵ Άρ. 12, παρ. 3 Ν. 1649/1986 «3. *Γυναίκες, που έχουν τελέσει γάμο πριν αρχίσει να ισχύει ο ν. 1329/83, μπορούν να αποκτήσουν το πατρικό τους επώνυμο σύμφωνα με το άρθρ. 1388 του Αστικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 15 του ν. 1329/83, αφού υποβάλλουν σχετική δήλωση στον αρμόδιο ληξιάρχο. Η δήλωση αυτή καταχωρίζεται στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γάμου.*»

⁸⁶ Άρ. 28, Ν. 3719/2008 Στο άρθρο 1388 του ΑΚ προστίθεται τρίτη παράγραφος ως εξής: «*Με συμφωνία των συζύγων ο καθένας από αυτούς μπορεί να προσθέσει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου. Η προσθήκη γίνεται με κοινή δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου και ισχύει μέχρι να ανακληθεί ενώπιον του ληξιάρχου με κοινή δήλωση των συζύγων ή με μονομερή δήλωση οποιουδήποτε των συζύγων, η οποία κοινοποιείται στον άλλο σύζυγο. Αν ο γάμος λυθεί με διαζύγιο, η δήλωση θεωρείται ότι ανακλήθηκε. Αν ο γάμος λυθεί λόγω θανάτου, η προσθήκη εξακολουθεί να ισχύει, εκτός εάν ο επιζών σύζυγος συνάψει νέο γάμο ή προβεί σε ανακλητική δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου.*»

υπό την προϋπόθεση ότι δεν βλάπτονται τα συμφέροντα του πρώην συζύγου της, να διατηρήσει το συζυγικό επώνυμο και κατόπιν της λύσεως του γάμου.⁸⁷

Αποτελεί πράγματι μεγάλη δυσχέρεια για την πρώην σύζυγο το γεγονός ότι, υποχρεωτικά ανακτά το οικογενειακό της επώνυμο, μετά από πολλά έτη γάμου, κατά τη διάρκεια του οποίου είχε καθιερωθεί σε όλες τις έννομες σχέσεις της με το συζυγικό επώνυμο. Ακόμα και στην περίπτωση που δεν τίθεται θέμα επαγγελματικών ή καλλιτεχνικών συμφερόντων για την ίδια, είναι πραγματικά μακρόχρονη και επιβαρυντική διαδικασία η ενημέρωση όλων των αρχών αναφορικά με την αλλαγή επωνύμου. Εξάλλου η ίδια μπορεί να έχει αποκτήσει τίτλους σπουδών ή ακόμα και τίτλους ιδιοκτησίας φέροντας το συζυγικό επώνυμο. Περαιτέρω, καθώς η λύση του γάμου επηρεάζει και το συναισθηματικό πεδίο κάθε ανθρώπου, και κάποιες φορές οι ίδιες οι σύζυγοι δεν επιθυμούν τη λύση, θεωρούν μεγάλη αδικία, ακούσια και υποχρεωτικά να πρέπει να επιστρέψουν στο πατρικό τους επώνυμο.

Αντίστοιχα όμως, από τη στιγμή που ο γάμος λύνεται, και εκλείπει πλέον ο λόγος που η σύζυγος είχε λάβει το συγκεκριμένο επώνυμο του συζύγου της, ορθώς και δικαίως πρέπει να επανέλθει στο οικογενειακό της επώνυμο. Αυτό αφορά και την έννομη τάξη, καθώς διατηρώντας η πρώην σύζυγος το συζυγικό επώνυμο, θα συνάγεται ότι δεν έχει επέλθει λύση του γάμου. Εξάλλου δεν θα ήταν αποδεκτό και για τον πρώην σύζυγο να εξακολουθεί να φέρει η πρώην σύζυγός του το δικό του επώνυμο εφόσον έχουν διασπαστεί οι συζυγικές τους σχέσεις.

Όταν ένας γάμος λύνεται, οι σύζυγοι είναι αμφοτέρωθεν υποχρεωμένοι να προβούν εντός μηνός στην ανάλογη δήλωση στο αρμόδιο Ληξιαρχείο προσκομίζοντας τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, ώστε να καταχωριστεί στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γάμου η μεταβολή αυτή. Η δήλωση αυτή στο Ληξιαρχείο αρκεί να γίνει από τον έναν από τους δύο συζύγους. Στη συνέχεια η ενημερωμένη πλέον Ληξιαρχική πράξη Γάμου εμφανίζεται στο υποσύστημα του Δημοτολογίου και ο υπάλληλος προβαίνει στις αντίστοιχες αλλαγές στην οικογενειακή μερίδα. Εκτός λοιπόν από το να ενημερωθεί η

---

⁸⁷ Αρ. 66, Ν. 1329/1983 «*Η γυναίκα που εξακολουθεί να φέρει και μετά την ισχύ αυτού του νόμου το επώνυμο του συζύγου της, σύμφωνα με τις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρ.54 περιορίζεται μετά το διαζύγιο στο οικογενειακό της επώνυμο. Δικαιούται όμως να χρησιμοποιεί και μετά το διαζύγιο το επώνυμο του πρώην συζύγου της, εφόσον απέκτησε με αυτό επαγγελματική ή καλλιτεχνική φήμη και δεν βλάπτονται από τη χρησιμοποίησή του σοβαρά συμφέροντα του τελευταίου.*»

οικογενειακή μερίδα ως προς τη λύση του γάμου, ο υπάλληλος προβαίνει στην αυτοδίκαιη μεταβολή του επωνύμου της πρώην συζύγου, η οποία ανακτά το πατρικό της. Όλη αυτή η μεταβολή γίνεται με πράξη Δημάρχου, η οποία αποστέλλεται ταχυδρομικά, με συστημένη επιστολή, στην πρώην σύζυγο. Άμεσα εκείνη πρέπει να προβεί σε αλλαγή της αστυνομικής της ταυτότητας ώστε να φέρεται στο εξής με το πατρικό επώνυμο. Είναι απαραίτητη η εναρμόνιση των στοιχείων που τηρούνται στο δημοτολόγιο με την αστυνομική ταυτότητα. Ευνόητο είναι ότι σε σπάνιες περιπτώσεις, η συστημένη ταχυδρομική αποστολή της Απόφασης Δημάρχου μπορεί να μην φτάσει στην παραλήπτη. Περαιτέρω η πρώην σύζυγος μπορεί να την αγνοήσει, εσκεμμένα ή μη. Σε κάθε περίπτωση η μεταβολή αυτή του επωνύμου προκύπτει σε όλα τα πιστοποιητικά που χορηγούνται από το δημοτολόγιο και με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω της πλατφόρμας www.gov.gr. Παρατηρείται κάποιες φορές το φαινόμενο ότι, ενώ στο δημοτολόγιο η πρώην σύζυγος φέρει πλέον το πατρικό της επώνυμο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, η ίδια εσκεμμένα δεν προβαίνει σε έκδοση νέας αστυνομικής ταυτότητας και εξακολουθεί να συναλλάσσεται με την αστυνομική ταυτότητα που φέρει το συζυγικό της επώνυμο. Αυτό φυσικά θα επιφέρει προβλήματα τόσο βραχυπρόθεσμα (διαφορετικά στοιχεία ανάμεσα στον αφμ, τον αμκα και στο δημοτολόγιο) όσο και μακροπρόθεσμα. Για παράδειγμα δε θα είναι δυνατή η ταυτοπροσωπία κατά την εκλογική διαδικασία, καθώς οι εκλογικοί κατάλογοι ενημερώνονται κάθε δίμηνο περιλαμβάνοντας όλες τις μεταβολές που έχουν τελεστεί εντός του διμήνου αυτού. Επιπρόσθετα στην περίπτωση που οι γυναίκες αυτές έχουν τέκνα, μεταβάλλεται αυτεπάγγελτα και στην δημοτολογιακή εγγραφή των τέκνων το επώνυμο της μητέρας τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα. Διαπιστώνεται λοιπόν και εκεί απόκλιση ανάμεσα στο επώνυμο μητρός που φέρουν τα τέκνα, και στο επώνυμο που η ίδια η μητέρα χρησιμοποιεί με βάση την παλαιά της ταυτότητα. Στην απευκταία περίπτωση που η γυναίκα αυτή αποβιώσει, η ληξιαρχική πράξη θανάτου συντάσσεται με βάση τα στοιχεία της αστυνομικής της ταυτότητας, και τίθεται καταρχάς ζήτημα ταυτοπροσωπίας της θανούσας, καθώς το πληροφοριακό σύστημα δεν μπορεί αυτόματα να εντοπίσει πλέον εγγραφή της γυναίκας με το συζυγικό της επώνυμο. Μετά από έρευνα ο ληξιαρχος πρέπει να διαπιστώσει ποια στοιχεία πατρικού επωνύμου φέρει η αποβιώσασα στο δημοτολόγιο, ώστε να επιτύχει χειροκίνητα την διασύνδεση της θανούσας με τον αριθμό της οικογενειακής της μερίδας.

Παρατηρείται λοιπόν το γεγονός, το ίδιο πρόσωπο να φέρεται στη ληξιαρχική πράξη θανάτου με το συζυγικό επώνυμό της, ενώ στο δημοτολόγιο με το πατρικό επώνυμό της. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι να εμπλέκονται οι κληρονόμοι σε μακροχρόνιες συναλλαγές με άλλες υπηρεσίες και αρχές, όπου δεν διαπιστώνεται εύκολα η ταυτοποίηση των στοιχείων. Εύλογο είναι ότι η κακώς εννοούμενη γραφειοκρατία, κάποιες φορές προκαλείται και από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι αμελούν την διευθέτηση των υποθέσεών τους.

Στην απόφαση ΣτΕ 4167/2009 η αιτούσα έκανε τον Ιούνιο του 2006 αίτηση ακύρωσης Απόφασης Νομάρχη και Απόφασης Γ. Γραμματέα Περιφέρειας. Εκείνο το χρονικό διάστημα η αίτηση για μεταβολή επωνύμου υποβαλλόταν στον Νομάρχη και η ενδικοφανής προσφυγή στον Γ. Γραμματέα της Περιφέρειας, ενώ σήμερα η αίτηση υποβάλλεται στον Δήμαρχο και η ενδικοφανής προσφυγή στον Επόπτη Ο.Τ.Α. Επειδή ο θεσμός του Επόπτη Ο.Τ.Α. δεν έχει τεθεί ακόμα σε εφαρμογή τα ανάλογα καθήκοντα ασκεί ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.⁸⁸ Η αιτούσα είχε τελέσει γάμο το έτος 1977 και σύμφωνα με τα ισχύοντα έφερε το επώνυμο του συζύγου της. Με το επώνυμο αυτό απέκτησε πτυχίο ιατρικής, ειδικότητα, διορίστηκε και αυτό χρησιμοποιούσε σε όλες εν γένει τις επαγγελματικές και λοιπές συναλλαγές της. Μετά τη λύση του γάμου το 1998 επανάκτησε το πατρικό της επώνυμο. Με την αίτησή της ζητά να εγκριθεί η αλλαγή του επωνύμου της, να πάψει δηλαδή να χρησιμοποιεί το πατρικό της και να αποκτήσει το επώνυμο του πρώην συζύγου τόσο για λόγους επαγγελματικούς όσο και επειδή θεωρεί ότι το οικογενειακό της επώνυμο είναι κακόηχο. Στο σκεπτικό της απόφασης τονίζεται κατ' αρχήν ότι στο άρθρο 66 του 1329/1983 προσδιορίζεται ακριβώς η διαδικασία που αφορά στο επώνυμο της συζύγου μετά τη λύση. Δηλαδή η πρώην σύζυγος περιορίζεται στο οικογενειακό της επώνυμο, αλλά δικαιούται να χρησιμοποιεί υπό προϋποθέσεις το επώνυμο του πρώην συζύγου, εφόσον δεν βλάπτονται από τη χρησιμοποίησή αυτή σοβαρά συμφέροντά του. Επειδή στο άρθρο υπάρχει ο όρος «χρησιμοποιεί» ερμηνεύει το ΣτΕ ότι δεν εμπίπτει η περίπτωση αυτή στην μεταβολή επωνύμου δια της διοικητικής οδού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο μόνο του ν.δ. 2573/1953 (ΦΕΚ Α' 241), όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν.

⁸⁸ Ν.3852/2010 αρ. 227 παρ. 5 : «Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. όπου στα άρθρα 128, 129 και 130 του παρόντος αναφέρεται Επόπτης Ο.Τ.Α., νοείται ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης»

2130/1993 (ΦΕΚ Α' 62) και αντικαταστάθηκε στη συνέχεια με την παρ. 9 του άρθρου 9 του ν. 2307/1995. Διότι άλλη η έννοια του όρου «χρησιμοποίηση» και άλλη η έννοια «μεταβολή» επωνύμου δια της διοικητικής οδού, η οποία χωρεί μεν σε περιπτώσεις όπου η αιτούσα επικαλείται σοβαρούς λόγους, δεν προβλέπεται δε η μεταβολή αυτή να συνιστά επανάκτηση επωνύμου του πρώην συζύγου της. Δύναται δηλαδή η διαζευγμένη γυναίκα να χρησιμοποιεί, εφόσον απέκτησε με αυτό επαγγελματική φήμη, αλλά όχι να διατηρεί ή να αποκτήσει το επώνυμο του πρώην συζύγου της. Το κακόηχο του επωνύμου της που επικαλείται η αιτούσα, θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη μεταβολή του σύμφωνα με το ν.δ. 2573/1953, όμως η αλλαγή στο επώνυμο του πρώην συζύγου της αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 66 του Ν. 1329/1983⁸⁹. Περαιτέρω, σύμφωνα με το σκεπτικό, η επίλυση τυχόν αμφισβητήσεων ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την χρήση του επωνύμου του τέως συζύγου από την γυναίκα και μετά την λύση του γάμου με διαζύγιο ή η αναγνώριση του δικαιώματός της να φέρει το επώνυμο, καθώς και η διαπίστωση ότι δεν βλάπτονται σοβαρά συμφέροντα του πρώην συζύγου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων. Επιπρόσθετα, η ρύθμιση που προβλέπεται στο εδ. β' του άρ. 66 του Ν. 1329/1983⁹⁰ είναι ειδικότερη και ως εκ τούτου υπερισχύει της γενικής ρύθμισης περί αλλαγής επωνύμου που προβλέπεται στο ν.δ. 2753/1953.

Την ίδια στάση τηρεί και το Υπουργείο Εσωτερικών, όπου η Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης εξέδωσε την υπ' αρ. Φ.131360/908/10-3-2015 απάντηση σε αντίστοιχο ερώτημα του Δήμου Μαραθώνος: *«Προκειμένου περί έγγαμης η οποία είχε τελέσει γάμο πριν από το έτος 1983 και διατήρησε το επώνυμο του συζύγου της και μετά την έναρξη ισχύος του ν.1329/1983, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 66 του ανωτέρω νόμου, σύμφωνα με τα οποία: « η γυναίκα που εξακολουθεί να φέρει και μετά την ισχύ αυτού του νόμου το επώνυμο του συζύγου της, περιορίζεται μετά το διαζύγιο στο οικογενειακό της επώνυμο. Δικαιούται όμως να χρησιμοποιεί και μετά το διαζύγιο το επώνυμο του πρώην συζύγου της, εφόσον απέκτησε με αυτό επαγγελματική ή καλλιτεχνική*

---

⁸⁹ άρ. 66 του Ν. 1329/1983 *«Η γυναίκα που εξακολουθεί να φέρει και μετά την ισχύ αυτού του νόμου το επώνυμο του συζύγου της, σύμφωνα με τις διατάξεις της δεύτερης παραγράφου του άρθρ.54 περιορίζεται μετά το διαζύγιο στο οικογενειακό της επώνυμο. Δικαιούται όμως να χρησιμοποιεί και μετά το διαζύγιο το επώνυμο του πρώην συζύγου της, εφόσον απέκτησε με αυτό επαγγελματική ή καλλιτεχνική φήμη και δεν βλάπτονται από τη χρησιμοποίησή του σοβαρά συμφέροντα του τελευταίου.»*

⁹⁰ Βλ. εδ. β' του άρ. 66 του Ν. 1329/1983 (υποσημ.19)

φήμη και δεν βλάπτονται από τη χρησιμοποίησή του σοβαρά συμφέροντα του τελευταίου». Το παραπάνω δικαίωμα ρυθμίζεται από διάταξη αναγκαστικού δικαίου του Αστικού Κώδικα, οπότε δεν ακολουθεί τη διοικητική διαδικασία του ν.δ. 2573/1953, αφού η προσφυγή στη διαδικασία αυτή δεν αποσκοπεί στην ανατροπή των υφιστάμενων διατάξεων του Αστικού Κώδικα αναφορικά με το επώνυμο. Συνεπώς, σε περίπτωση που διαζευγμένη γυναίκα θέλει να κρατήσει το συζυγικό επώνυμο και μετά το διαζύγιο θα πρέπει να εγείρει αναγνωριστική αγωγή κατ' άρθρο 70 του Κ.Πολ.Δ., στην οποία αγωγή εναγόμενος θα είναι ο πρώην σύζυγος της, προκειμένου έτσι να αναγνωριστεί ότι δεν βλάπτονται τα συμφέροντά του από τη χρησιμοποίηση του επωνύμου του ως επωνύμου της πρώην συζύγου του και μετά τη λύση του γάμου τους.»

Υπάρχουν ακόμα μερικές αποφάσεις του ΣτΕ (1442/2011, 2567/2002, 3834/2009), όπου γυναίκες (δίχως λύση γάμου) ζητούν μεταβολή του επωνύμου τους μέσω της διοικητικής οδού, είτε αλλάζοντάς το αποκλειστικά σε αυτό του συζύγου είτε με προσθήκη του επωνύμου του συζύγου σε αυτό που ήδη φέρουν (η αίτηση για την προσθήκη επωνύμου συζύγου είχε υποβληθεί πριν την ισχύ του αρ. 28, Ν. 3719/2008). Το ΣτΕ δεν κάνει αποδεκτές αυτές τις αιτήσεις ακύρωσης αποφάσεων της Διοίκησης που απορρίπτουν τις ζητούμενες μεταβολές επωνύμου, όχι μόνο επειδή αντίκεινται στην κείμενη νομοθεσία μα φαίνεται πως τηρεί σκεπτική στάση σε αυτήν την κατηγορία μεταβολών επωνύμου. Στα πλαίσια της ισότητας των δύο φύλων διαφαίνεται μια τάση αποθάρρυνσης ως προς τις μεταβολές επωνύμου γυναικών με σκοπό να φέρουν το επώνυμο είτε του συζύγου είτε του πρώην συζύγου. Εξάλλου έχουν παρέλθει σχεδόν 40 έτη από την εφαρμογή του Ν. 1329/1983, έχει πλέον σταθεροποιηθεί στην κοινωνική συνείδηση η ισότητα των φύλων και δεν παρουσιάζεται πλέον καθόλου η τάση να επιθυμούν οι έγγαμες γυναίκες να συνδέουν το επώνυμό τους στις κοινωνικές συναναστροφές με αυτό του συζύγου ή να ζητούν να το μεταβάλουν εξαιτίας του γάμου. Βέβαια με την ισχύ του αρ. 28 του Ν. 3719/2008 παρουσιάζονται κάποιες περιπτώσεις όπου η σύζυγος επιθυμεί να προσθέσει στο οικογενειακό της επώνυμο αυτό του συζύγου της και ελάχιστες όπου την αντίστοιχη προσθήκη να ζητεί ο σύζυγος. Ωστόσο, με την πάροδο των 40 ετών από την έναρξη του Ν. 1329/1983 που προέβλεπε την διατήρηση του οικογενειακού επωνύμου για τις συζύγους, έχουν εξομαλυνθεί ή εκλείψει πλέον οι περιπτώσεις που είχαν δημιουργηθεί προβλήματα στη σύζυγο σχετιζόμενα με το

συζυγικό επώνυμο. Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται έλλειψη σχετικής νομολογίας του ΣτΕ.

Κεφάλαιο 5. Παρουσίαση και Ανάλυση Αποτελεσμάτων Έρευνας

5.1 Μεθοδολογία-Σκοπός της Έρευνας

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει ως στόχο τη μελέτη, την ανάλυση και την παρουσίαση των απόψεων των εργαζομένων στο Μητρώο Πολιτών σχετικά με το νέο πληροφοριακό σύστημα καθώς και τις απόψεις τους για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Ειδικότερα, μελετήθηκαν οι απόψεις των υπαλλήλων που εργάζονται στο Δημοτολόγιο και στο Ληξιαρχείο σχετικά με το ρόλο που διαδραματίζει το Μητρώο Πολιτών στην εργασία τους.

Με την παρούσα εργασία, έγινε μια προσπάθεια να μελετηθεί και να αποτιμηθεί η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του Μητρώου Πολιτών καθώς και του γενικότερου ψηφιακού μετασχηματισμού. Η διεξαγωγή της παρούσας εργασίας κρίνεται σημαντική καθώς η μελέτη της εφαρμογής του Μητρώου Πολιτών θα ενισχύσει τη διερεύνηση και την καταγραφή απόψεων σχετικά με την εφαρμογή του Μητρώου Πολιτών και του Ψηφιακού Μετασχηματισμού καθώς και των πρακτικών διαδικασιών εφαρμογής του.

5.2 Διατύπωση Προβλήματος

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν για τους σκοπούς αυτής της έρευνας σχετιζόντουσαν με τα εξής: α. μέτρηση του βαθμού επιτυχούς σχεδιασμού του Μητρώου Πολιτών, β. μέτρηση του βαθμού υλοποίησης αποτελεσματικού Ψηφιακού Μετασχηματισμού.

Η έρευνα απευθύνθηκε στους υπαλλήλους των Δήμων της ελληνικής επικράτειας. Ο ερωτώμενος θεωρείται κατάλληλος εφόσον εργάζεται στο Δημοτολόγιο και το Ληξιαρχείο. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα από 17/1/2022 έως και 28/02/2022. Στο διάστημα αυτό δεν είχε παρατηρηθεί κάποιο περιστατικό που θα μπορούσε να επηρεάσει τις απαντήσεις των ερωτώμενων.

5.3 Ερευνητικό Εργαλείο

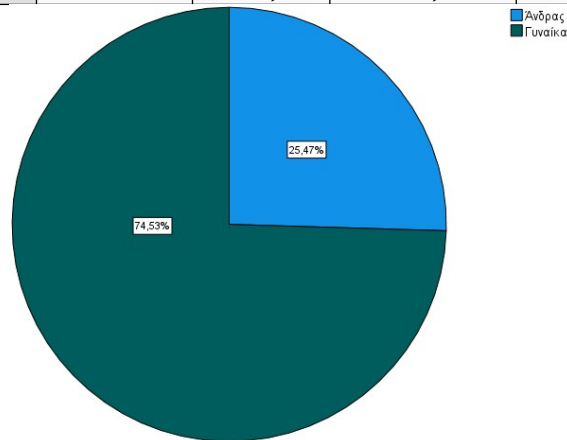
Για τη συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις με μοναδική απάντηση ενώ υπήρχαν και ερωτήσεις στις οποίες έπρεπε να δηλωθεί ο βαθμός συμφωνίας του ερωτώμενου. Όλες οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου για μεγαλύτερη ευκολία ως προς τους ερωτώμενους. Η δομή του ερωτηματολογίου είχε ως εξής: Οι πρώτες ερωτήσεις αφορούσαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων, όπως είναι, το φύλο, η ηλικιακή ομάδα, το ανώτερο επίπεδο εκπαίδευσης, τα έτη υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο – Ληξιαρχείο, περιφέρεια που ανήκουν. Οι πρώτες ερωτήσεις είναι απαραίτητες για να δώσουν πληροφορίες που αποτελούν σταθερά στοιχεία για τους ερωτώμενους. Οι επόμενες ερωτήσεις ήταν γενικότερες και σχετίζονταν με το νέο πληροφοριακό σύστημα «Μητρώο Πολιτών». Χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες απόστασης, (κλίμακα Likert – Διαφωνώ απόλυτα έως Συμφωνώ απόλυτα) καθώς και ονομαστικές, όπου αυτό κρίθηκε σκόπιμο (Churchill, 1979). Η κλίμακα ήταν από το 1 μέχρι το 5, μέσω της οποίας εξέφραζαν το βαθμό στον οποίο η εκάστοτε πρόταση τους έβρισκε σύμφωνους ή όχι. Έπαιρνε τις τιμές Καθόλου, όπου αντιστοιχούσε στο 1, Λίγο, αντιστοιχούσε στο 2, Αρκετά, αντιστοιχούσε στο 3, Πολύ, αντιστοιχούσε στο 4 και Πάρα πολύ, όπου αντιστοιχούσε στο 5.

Τα ερωτηματολόγια περιείχαν πληροφορίες που αφορούσαν την έρευνα, το σκοπό της καθώς και τη σημασία συμμετοχής των ερωτώμενων σε αυτή. Παράλληλα, για την εξασφάλιση μεγαλύτερης συμμετοχής ερωτώμενων, τονιζόταν η πλήρης ανωνυμία και εμπιστευτικότητα των στοιχείων που θα καταγράφονταν καθώς και η χρήση αυτών αποκλειστικά για στατιστική ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων. Υπήρχαν, επίσης, σαφείς οδηγίες σχετικά με τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, ενώ θεωρήθηκε σκόπιμο να αποφευχθούν ασαφείς ερωτήσεις, να αριθμηθούν όλες οι ερωτήσεις και γενικότερα να υπάρχει μια λογική σειρά. Πριν τον τελικό διαμοιρασμό των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε δοκιμαστική έρευνα σε ένα μικρό δείγμα ατόμων και παρόμοιων συνθηκών με την πραγματική έρευνα έτσι ώστε να εντοπισθούν τυχόν λάθη και παραλήψεις και να ολοκληρωθούν οι τελικές διορθώσεις, σύμφωνα με τη διαδικασία της μεθοδολογικής προσέγγισης.

- **Φύλο**

Στο σύνολο των ερωτηθέντων, οι γυναίκες εμφανίζονται με μεγαλύτερο ποσοστό, 74,5%, ενώ το 25,5% είναι άνδρες.

Πίνακας 1-Φύλο					
		Συχνότητα Frequency	Ποσοστό Percent	Έγκυρο Ποσοστό Valid Percent	Αθροιστικό Ποσοστό Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	27	25,5	25,5	25,5
	Γυναίκα	79	74,5	74,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

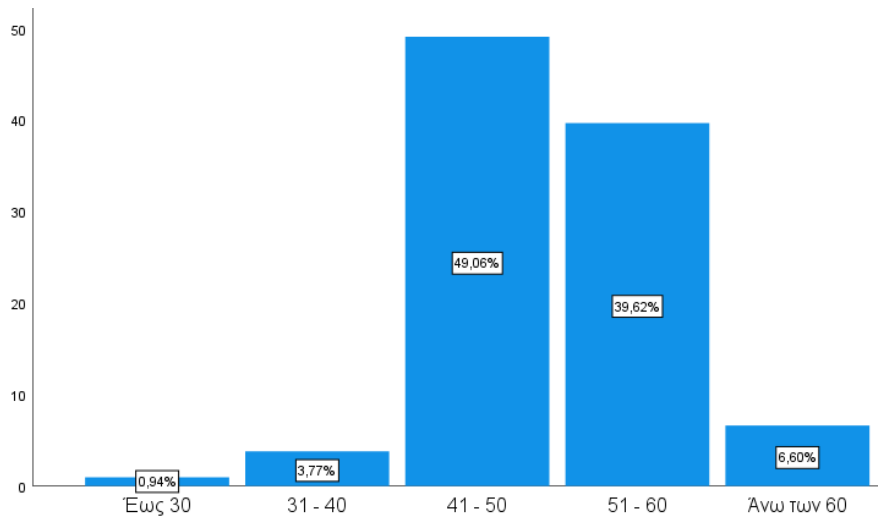

Διάγραμμα 1-Φύλο

- **Ηλικιακή Ομάδα**

Αναφορικά με την ηλικιακή ομάδα, το 49,1% ανήκει στο ηλικιακή ομάδα 41 με 50 ετών, το 39,6% ανήκει στην ομάδα 51 με 60 έτη, το 6,6% είναι άνω των 60 ετών, το 3,8% ανήκει στην ομάδα 31 με 40 έτη, ενώ το 0,6% είναι έως 30 ετών.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Έως 30	1	,9	,9	,9
	31 - 40	4	3,8	3,8	4,7
	41 - 50	52	49,1	49,1	53,8
	51 - 60	42	39,6	39,6	93,4
	Άνω των 60	7	6,6	6,6	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

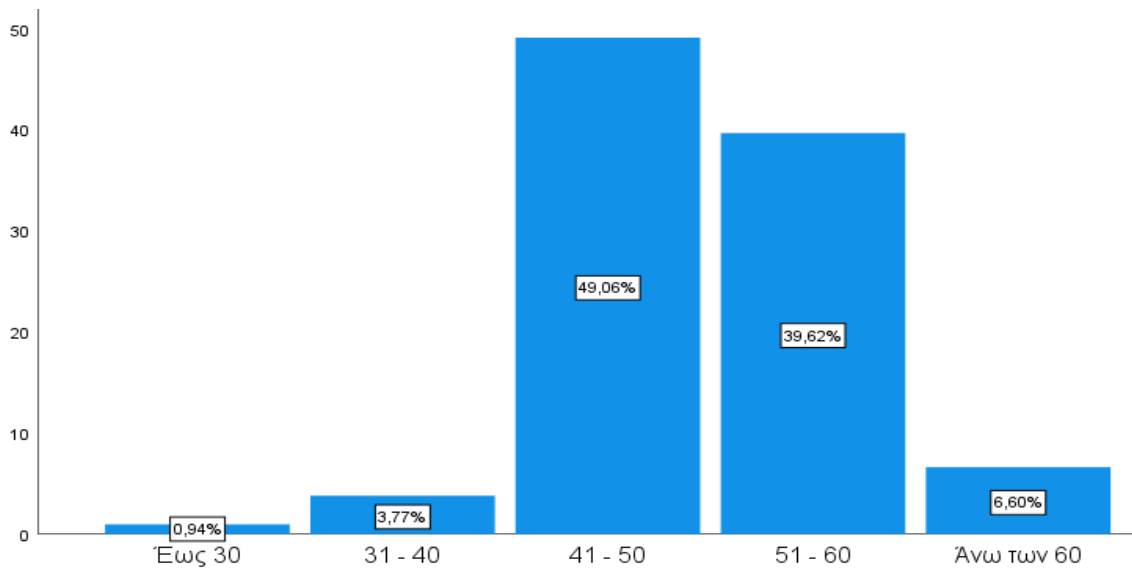

Διάγραμμα 2. Ηλικιακή ομάδα

- **Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης**

Εν συνεχεία, από τους ερωτηθέντες το 39,6% δήλωσαν ότι είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το 35,8% δήλωσε ότι είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το 14,2% είναι Μεταλυκειακής εκπαίδευσης ενώ το 10,4% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Πίνακας 3. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απόφοιτος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	42	39,6	39,6	39,6
	Απόφοιτος Μεταλυκειακής εκπαίδευσης	15	14,2	14,2	53,8
	Απόφοιτος Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	38	35,8	35,8	89,6
	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	11	10,4	10,4	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

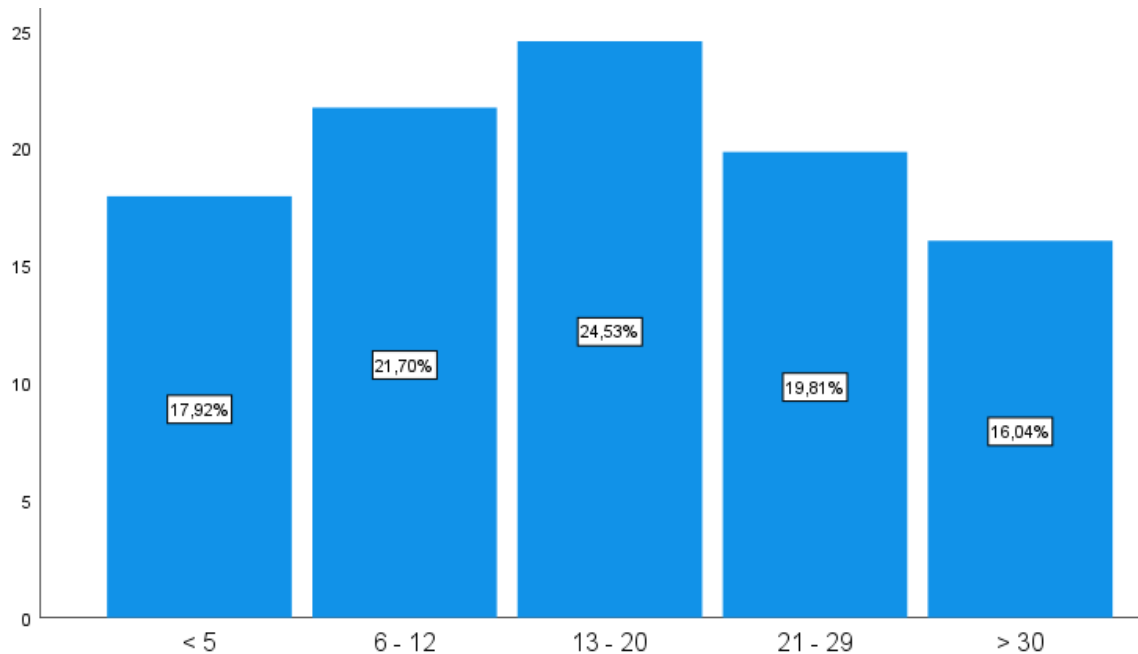

Διάγραμμα 3. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης

- **Χρόνια υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο / Ληξιαρχείο**

Στο ερώτημα πόσα χρόνια υπηρεσίας έχουν στο Δημοτολόγιο/Ληξιαρχείο, το μεγαλύτερο ποσοστό 24,5% δήλωσε 13 με 20 χρόνια, το 21,7% δήλωσε 6 με 12 χρόνια, το 19,8% δήλωσε 21 με 29 χρόνια, το 17,9% λιγότερο από 5 χρόνια ενώ το 16% πάνω από 30 χρόνια.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	< 5	19	17,9	17,9	17,9
	6 - 12	23	21,7	21,7	39,6
	13 - 20	26	24,5	24,5	64,2
	21 - 29	21	19,8	19,8	84,0
	> 30	17	16,0	16,0	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

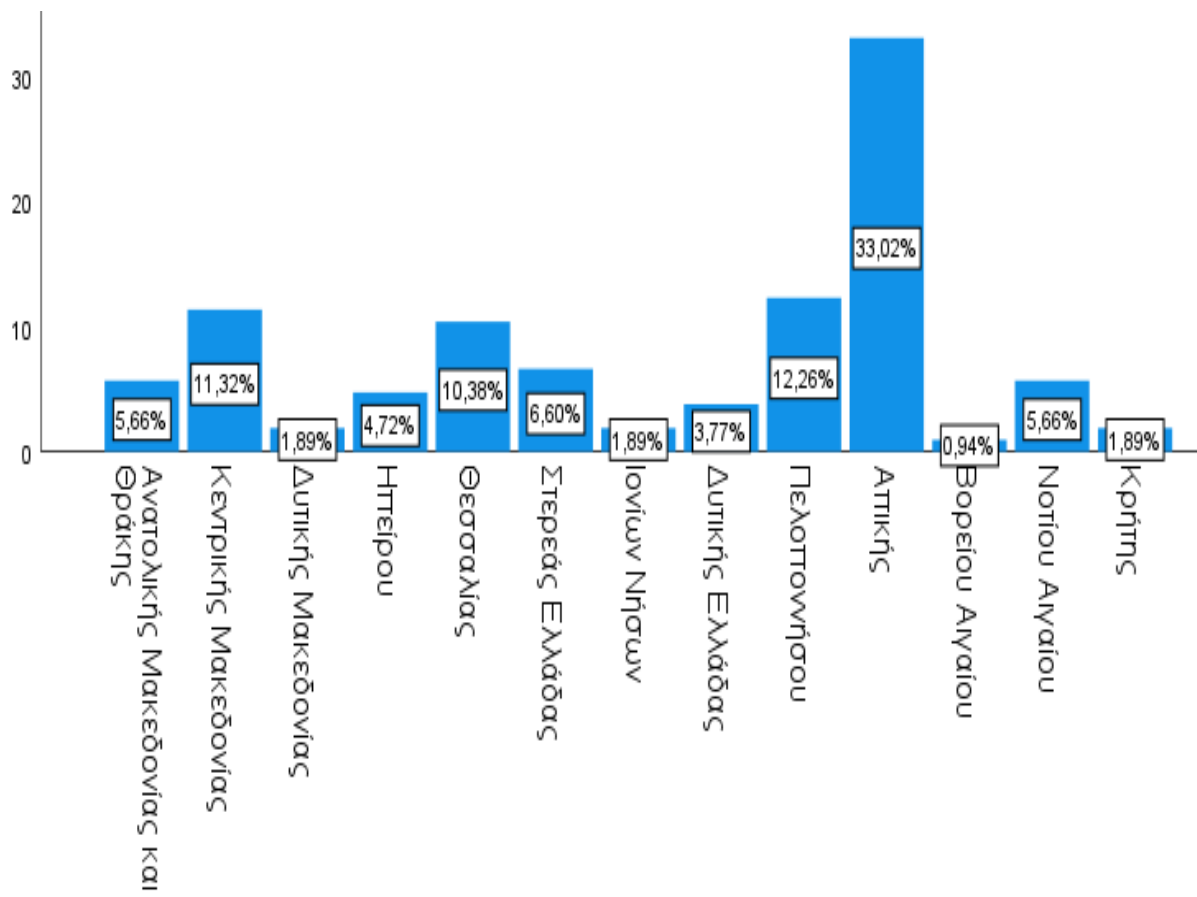

Διάγραμμα 4. Έτη υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο/Ληξιαρχείο

- **Περιφέρεια**

Στη συνέχεια, οι ερωτώμενοι δήλωσαν την περιφέρεια που ανήκουν και διαμορφώθηκε το ακόλουθο αποτέλεσμα: Το 33% ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής, το 12,3% ανήκει στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, το 11,3% ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, το 10,4% ανήκει στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, το 6,6% ανήκει στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, το 5,7% ανήκει στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης αντίστοιχα, το 4,7% ανήκει στην Περιφέρεια Ηπείρου, το 3,8% ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, το 1,9% ανήκει στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Ιονίων Νησιών και Κρήτης αντιστοίχως, και τέλος το 0,9% ανήκει στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	6	5,7	5,7	5,7
	Κεντρικής Μακεδονίας	12	11,3	11,3	17,0
	Δυτικής Μακεδονίας	2	1,9	1,9	18,9
	Ηπείρου	5	4,7	4,7	23,6
	Θεσσαλίας	11	10,4	10,4	34,0
	Στερεάς Ελλάδας	7	6,6	6,6	40,6
	Ιονίων Νήσων	2	1,9	1,9	42,5
	Δυτικής Ελλάδας	4	3,8	3,8	46,2
	Πελοποννήσου	13	12,3	12,3	58,5
	Αττικής	35	33,0	33,0	91,5
	Βορείου Αιγαίου	1	,9	,9	92,5
	Νοτίου Αιγαίου	6	5,7	5,7	98,1
	Κρήτης	2	1,9	1,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

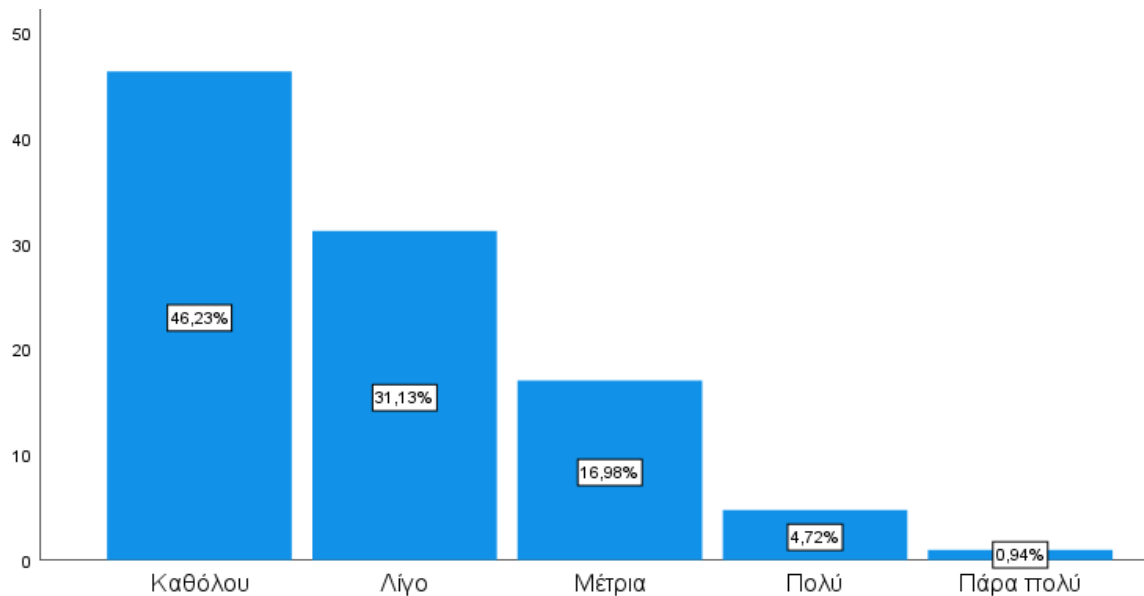
Διάγραμμα 5. Περιφέρειες

- Σας δυσκόλεψε η μετάβαση από το προηγούμενο πληροφοριακό σύστημα στο Μητρώο Πολιτών;

Στο ερώτημα αν οι ερωτώμενοι δυσκολεύτηκαν στη μετάβαση από το προηγούμενο πληροφοριακό σύστημα στο Μητρώο Πολιτών δήλωσαν, στο μεγαλύτερο ποσοστό 46,2%, ότι δεν δυσκολεύτηκε καθόλου, με ποσοστό 31,1% ότι δυσκολεύτηκε λίγο, με ποσοστό 17% ότι η δυσκολία ήταν μέτρια, με ποσοστό 4,7% ότι δυσκολεύτηκαν πολύ ενώ το 0,9% των ερωτηθέντων ότι δυσκολεύτηκαν πάρα πολύ.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	49	46,2	46,2	46,2
	Λίγο	33	31,1	31,1	77,4
	Μέτρια	18	17,0	17,0	94,3
	Πολύ	5	4,7	4,7	99,1
	Πάρα πολύ	1	,9	,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

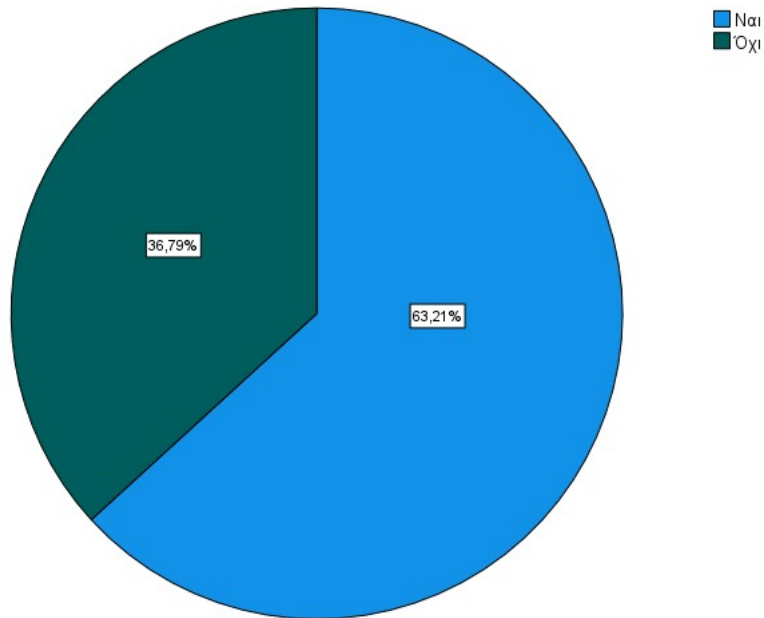

Διάγραμμα 6. Δυσκολία στη μετάβαση στο Μητρώο Πολιτών

- **Είχατε λάβει εκπαίδευση για χρήση του ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξή του;**

Το 63,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είχε λάβει εκπαίδευση για τη χρήση του ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξή του, ενώ το υπόλοιπο 36,8% δεν είχε λάβει καμία εκπαίδευση.

Πίνακας 7. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξη χρήσης					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	67	63,2	63,2	63,2
	Όχι	39	36,8	36,8	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

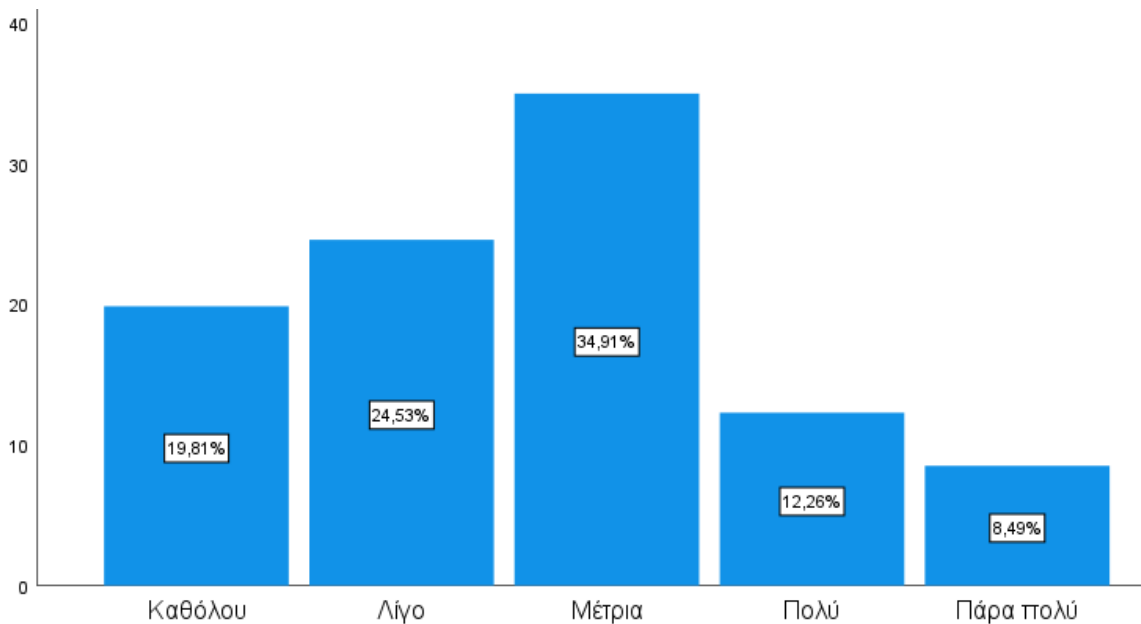

Διάγραμμα 7. Εκπαίδευση ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξη χρήσης

- Σε ποιο βαθμό ήσασταν ικανοποιημένοι από την εκπαίδευση πάνω στο νέο πληροφοριακό σύστημα;

Στη συνέχεια, ερωτήθηκαν κατά πόσο ήταν ικανοποιημένοι από την εκπαίδευσή τους πάνω στο νέο πληροφοριακό σύστημα. Το μεγαλύτερο ποσοστό, 44,3%, δήλωσε ότι είναι λίγο έως καθόλου ικανοποιημένοι, το 34,9% των ερωτηθέντων δήλωσαν μέτρια ικανοποιημένοι ενώ το υπόλοιπο 20,8% δήλωσαν από πολύ έως πάρα πολύ ικανοποιημένοι.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	21	19,8	19,8	19,8
	Λίγο	26	24,5	24,5	44,3
	Μέτρια	37	34,9	34,9	79,2
	Πολύ	13	12,3	12,3	91,5
	Πάρα πολύ	9	8,5	8,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

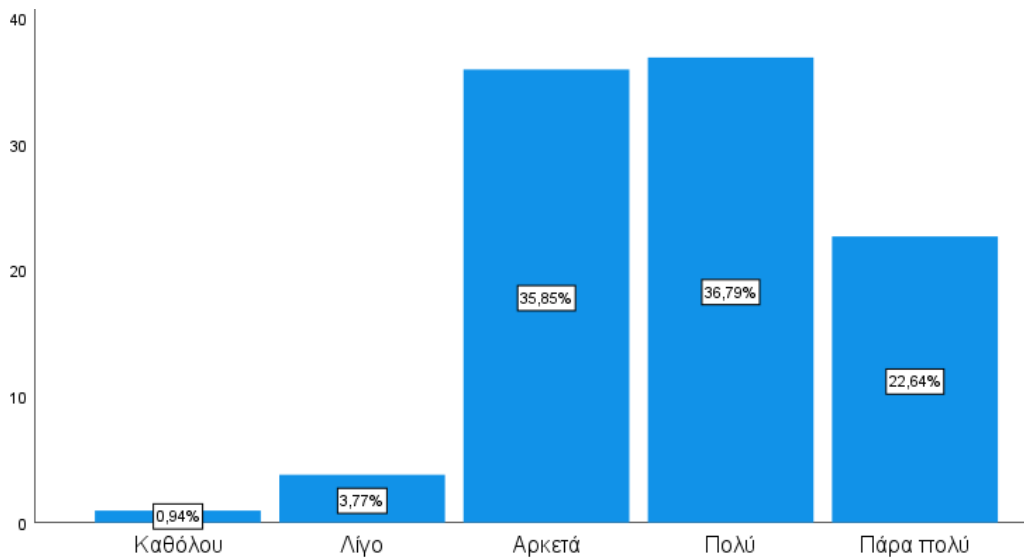

Διάγραμμα 8. Βαθμός Ικανοποίησης από εκπαίδευση στο νέο πληροφοριακό σύστημα

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ είναι εύχρηστο;

Στο ερώτημα πόσο εύχρηστο θεωρείται το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ, το 59,4% των ερωτηθέντων δήλωσε πολύ έως πάρα πολύ εύχρηστο, το 35,8% δήλωσε μέτρια εύχρηστο ενώ μόλις το 4,7% δήλωσε λίγο έως καθόλου εύχρηστο.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,9	,9	,9
	Λίγο	4	3,8	3,8	4,7
	Αρκετά	38	35,8	35,8	40,6
	Πολύ	39	36,8	36,8	77,4
	Πάρα πολύ	24	22,6	22,6	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

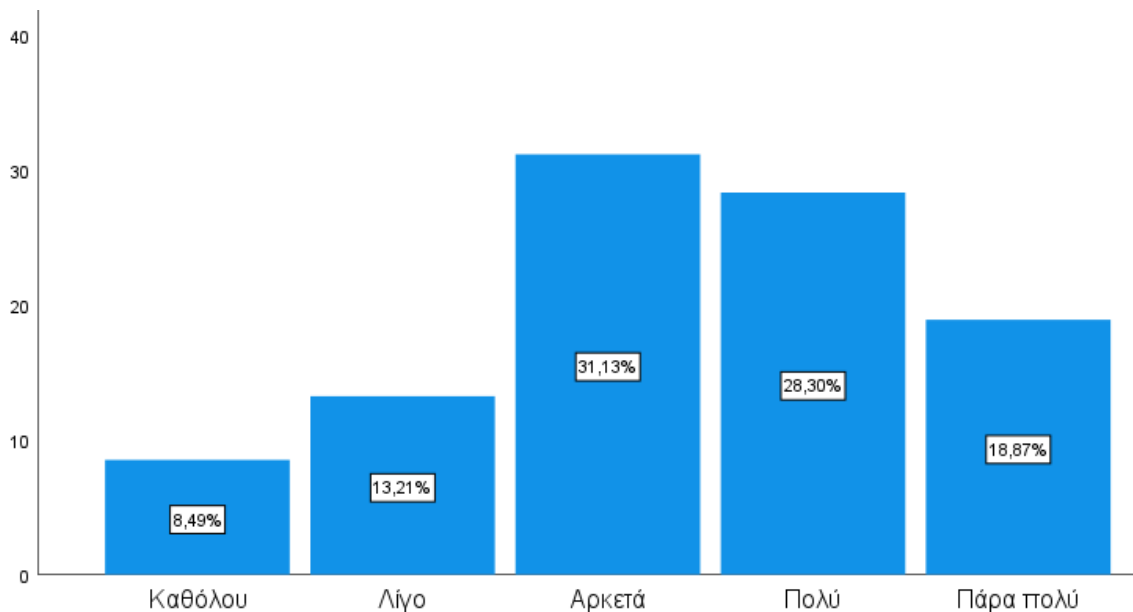
Διάγραμμα 9. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Εύχρηστο

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ μείωσε το εργασιακό σας φόρτο;

Στο ερώτημα αν θεωρούν ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ μείωσε το εργασιακό τους φόρτο, το 47,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το μείωσε από πολύ έως πάρα πολύ, το 31,1% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τους το μείωσε σε μέτριο βαθμό ενώ μόλις το 21,7% θεωρεί ότι το μείωσε λίγο έως και καθόλου.

Πίνακας 10. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση εργασιακού φόρτου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	9	8,5	8,5	8,5
	Λίγο	14	13,2	13,2	21,7
	Αρκετά	33	31,1	31,1	52,8
	Πολύ	30	28,3	28,3	81,1
	Πάρα πολύ	20	18,9	18,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

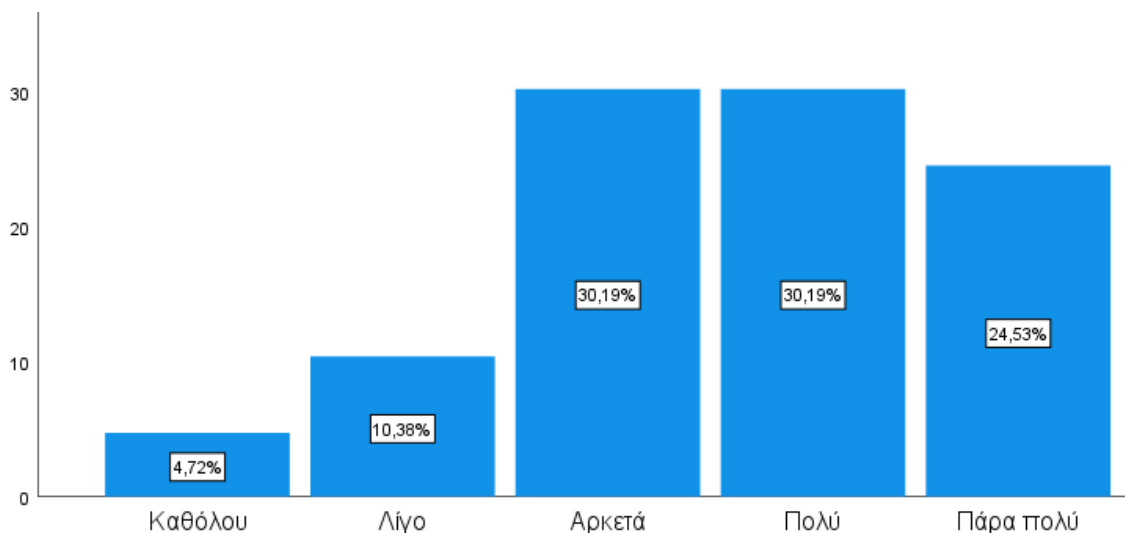

Διάγραμμα 10. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση εργασιακού φόρτου

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ μείωσε το χρόνο που απαιτείται για τη διεκπεραίωση οποιουδήποτε αιτήματος;

Στο ερώτημα αν θεωρούν ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ μείωσε το χρόνο που απαιτείται για τη διεκπεραίωση οποιουδήποτε αιτήματος, το 54,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι θεωρεί ότι το μείωσε πολύ έως πάρα πολύ, το 30,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το μείωσε σε μέτριο βαθμό ενώ μόλις το 15,1% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι το μείωσε λίγο έως και καθόλου.

Πίνακας 11. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. - Μείωση χρόνου διεκπεραίωσης αιτημάτων					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	4,7	4,7	4,7
	Λίγο	11	10,4	10,4	15,1
	Αρκετά	32	30,2	30,2	45,3
	Πολύ	32	30,2	30,2	75,5
	Πάρα πολύ	26	24,5	24,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

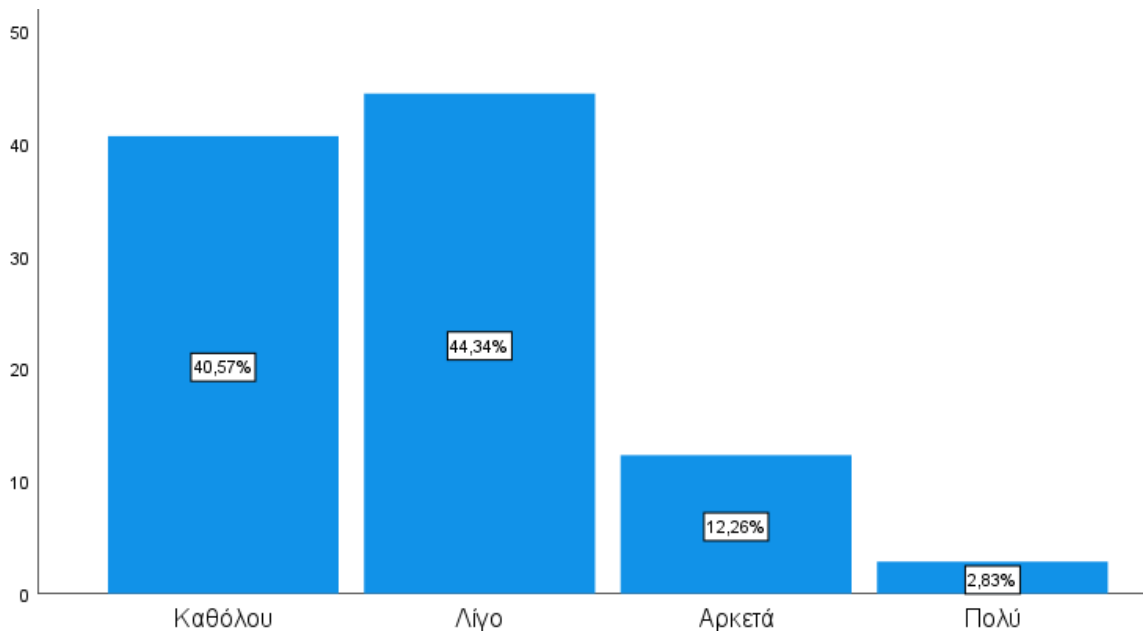

Διάγραμμα 11. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Μείωση χρόνου διεκπεραίωσης αιτημάτων

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ είναι χρονοβόρο;

Αναφορικά με το αν θεωρούν ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ είναι χρονοβόρο, το 84,9% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το θεωρεί λίγο χρονοβόρο έως και καθόλου, το 12,3% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το θεωρεί αρκετά χρονοβόρο ενώ μόλις το 2,8% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι θεωρεί ότι είναι πολύ χρονοβόρο.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	43	40,6	40,6	40,6
	Λίγο	47	44,3	44,3	84,9
	Αρκετά	13	12,3	12,3	97,2
	Πολύ	3	2,8	2,8	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

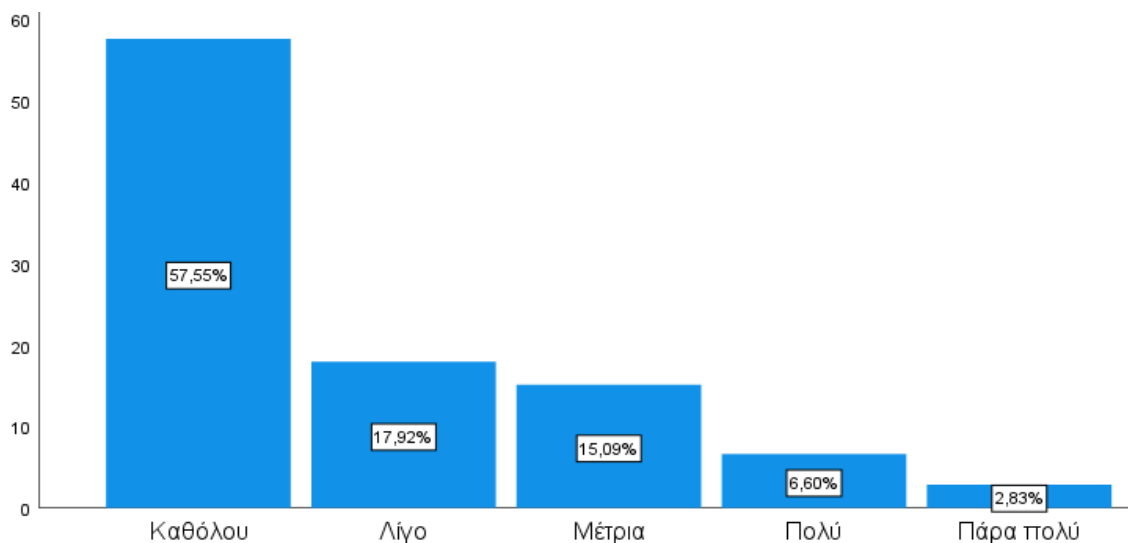

Διάγραμμα 12. Περιβάλλον εργασίας ΜΗΠΟΛ. -Είναι χρονοβόρο

- Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου μετά την οριστικοποίηση μιας ληξιαρχικής πράξης σας δημιουργεί μεγαλύτερο άγχος συγκριτικά με παλιότερα; Στη συνέχεια, ερωτήθηκαν αν η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου, μετά την οριστικοποίηση μιας ληξιαρχικής πράξης, δημιουργεί περισσότερο άγχος συγκριτικά με το προηγούμενο περιβάλλον εργασίας. Το 75,4% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δημιουργεί λίγο ή και καθόλου άγχος, το 15,1% θεωρεί ότι δημιουργεί μέτριο άγχος, ενώ το 9,4% θεωρεί ότι δημιουργεί από πολύ έως πάρα πολύ άγχος.

Πίνακας 13. Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου, μετά την οριστικοποίηση ληξιαρχικής πράξης δημιουργεί περισσότερο άγχος

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	61	57,5	57,5	57,5
	Λίγο	19	17,9	17,9	75,5
	Μέτρια	16	15,1	15,1	90,6
	Πολύ	7	6,6	6,6	97,2
	Πάρα πολύ	3	2,8	2,8	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

Διάγραμμα 13. Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου, μετά την οριστικοποίηση ληξιαρχικής πράξης δημιουργεί περισσότερο άγχος

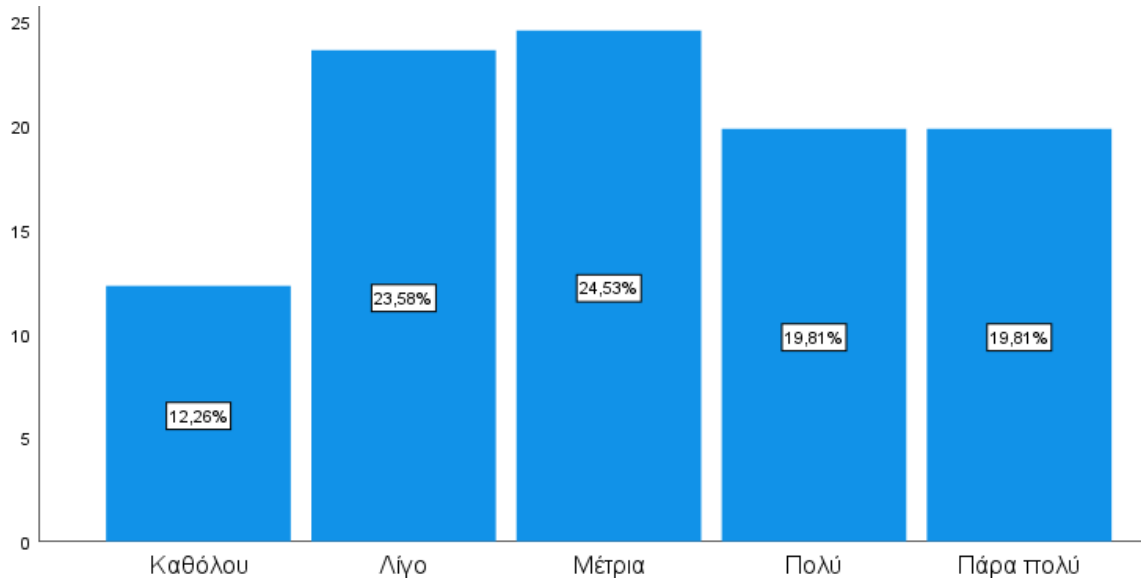

- **Λόγω της άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου – δημοτολογίου, θεωρείτε ότι οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί για την ταχύτερη διεκπεραίωση της υπόθεσης τους;**

Στο ερώτημα αν οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί για την ταχύτερη διεκπεραίωση της υπόθεσής τους, μετά την άμεση διασύνδεση ληξιαρχείου – δημοτολογίου, το μεγαλύτερο ποσοστό 39,6% θεωρεί ότι οι δημότες είναι από πολύ έως και πάρα πολύ απαιτητικοί, σε ποσοστό 24,5% ότι είναι σε μέτριο βαθμό απαιτητικοί ενώ το 23,6% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι είναι λίγο απαιτητικοί και το 12,3% ότι δεν είναι καθόλου απαιτητικοί.

Πίνακας 14. Οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί στην ταχύτητα διεκπεραίωσης, λόγω άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου - δημοτολογίου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	13	12,3	12,3	12,3
	Λίγο	25	23,6	23,6	35,8
	Μέτρια	26	24,5	24,5	60,4
	Πολύ	21	19,8	19,8	80,2
	Πάρα πολύ	21	19,8	19,8	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

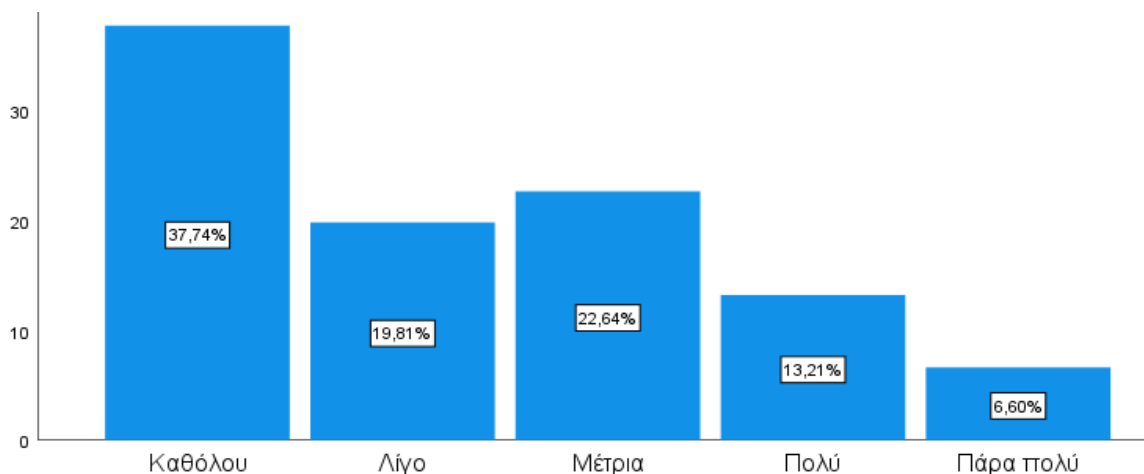

Διάγραμμα 14. Οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί στην ταχύτητα διεκπεραίωσης, λόγω άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου - δημοτολογίου

- Η γενικότερα ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ και διασύνδεση με άλλους φορείς, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές, ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων «Ιριδα») σας προκαλεί εργασιακό στρες; Οι υπάλληλοι που εργάζονται στο δημοτολόγιο ερωτήθηκαν αν η γενικότερα ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ και η διασύνδεση με άλλους φορείς, η ηλεκτρονική αλληλογραφία, οι ψηφιακές υπογραφές, η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων «Ιριδα») προκαλεί εργασιακό στρες. Δήλωσαν ότι τους προκαλεί λίγο έως καθόλου άγχος σε ποσοστό 57,5%, μέτριο άγχος σε ποσοστό 22,6% και πολύ έως πάρα πολύ άγχος σε ποσοστό 19,8%.

Πίνακας 15. Η ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές κλπ.) προκαλεί εργασιακό στρες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	40	37,7	37,7	37,7
	Λίγο	21	19,8	19,8	57,5
	Μέτρια	24	22,6	22,6	80,2
	Πολύ	14	13,2	13,2	93,4
	Πάρα πολύ	7	6,6	6,6	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

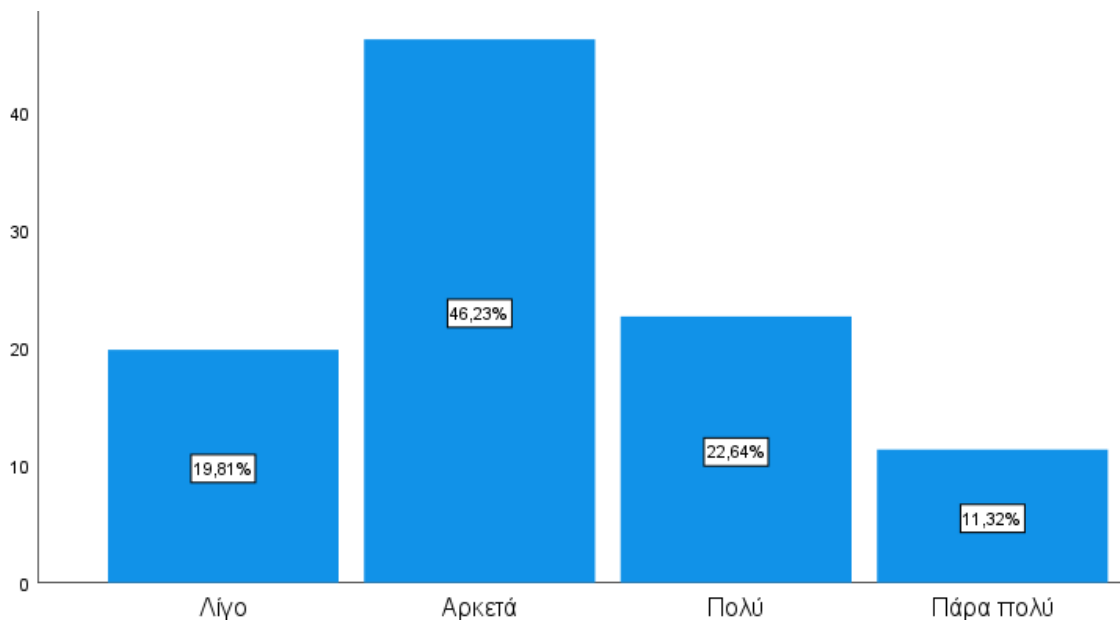

Διάγραμμα 15. Η ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές κλπ.) προκαλεί εργασιακό στρες

- **Πόσο συχνά θεωρείτε ότι η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ διακόπτεται;**

Οι ερωτώμενοι παρατήρησαν ότι η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ διακόπτεται αρκετά συχνά σε ποσοστό 46,2%, πολύ συχνά σε ποσοστό 22,6%, λίγο σε ποσοστό 19,8% ενώ πάρα πολύ συχνά παρατηρεί διακοπή λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ το 11,3% των ερωτηθέντων.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λίγο	21	19,8	19,8	19,8
	Αρκετά	49	46,2	46,2	66,0
	Πολύ	24	22,6	22,6	88,7
	Πάρα πολύ	12	11,3	11,3	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

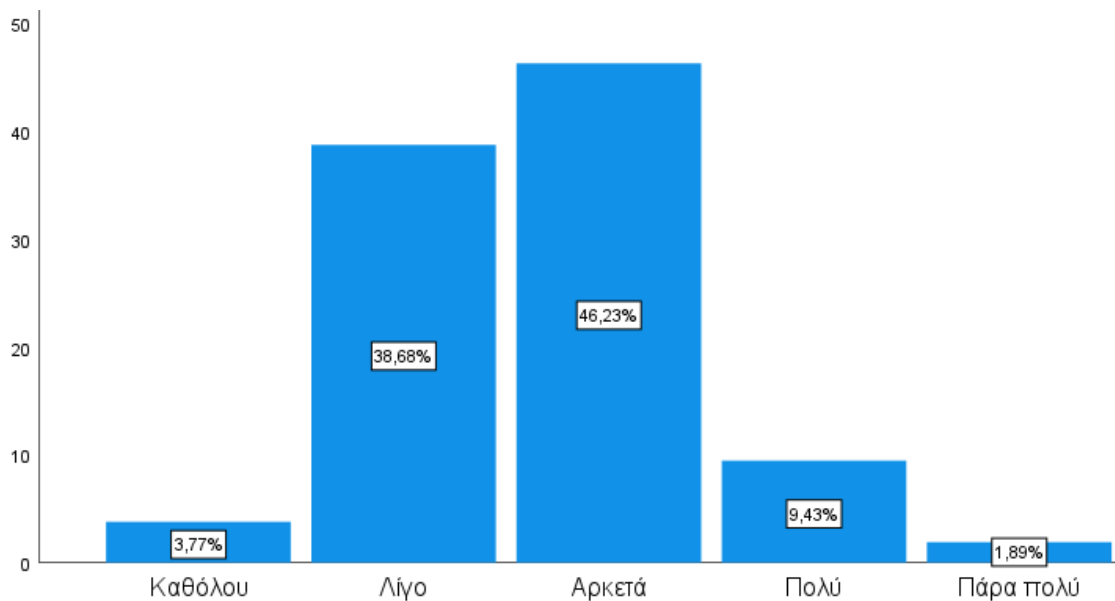

Διάγραμμα 16. Συχνότητα διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ

- **Πόσο συχνά θεωρείτε ότι η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ καθυστερεί να επανέλθει σε λειτουργία μετά από διακοπή;**

Οι ερωτώμενοι παρατήρησαν επίσης ότι αρκετά συχνά η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ καθυστερεί να επανέρθει σε λειτουργία μετά από διακοπή σε ποσοστό 46,2%, καθυστερεί λίγο έως καθόλου σε ποσοστό 42,5% ενώ το 11,3% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι καθυστερεί από πολύ έως πάρα πολύ.

Πίνακας 17. Συχνότητα καθυστέρησης επαναφοράς λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ μετά από διακοπή					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	3,8	3,8	3,8
	Λίγο	41	38,7	38,7	42,5
	Αρκετά	49	46,2	46,2	88,7
	Πολύ	10	9,4	9,4	98,1
	Πάρα πολύ	2	1,9	1,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

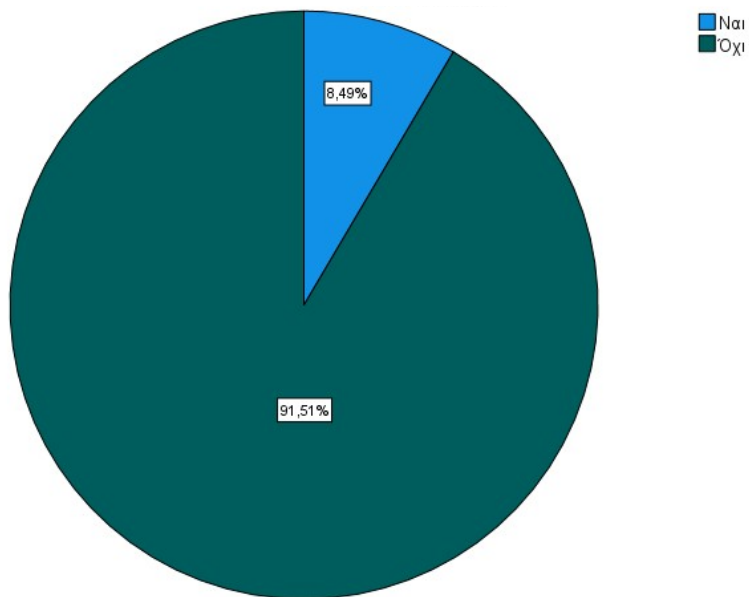

Διάγραμμα 17. Συχνότητα καθυστέρησης επαναφοράς λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ μετά από διακοπή

- Κατά τη διακοπή λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ έχει προβλεφθεί εναλλακτικός τρόπος για την εκτέλεση της εργασίας σας;

Στην περίπτωση που διακοπεί η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ, το μεγαλύτερο ποσοστό 91,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν υπάρχει πρόβλεψη για εναλλακτικό τρόπο εκτέλεσης της εργασίας, ενώ το υπόλοιπο 8,5% θεωρεί ότι υπάρχει εναλλακτική.

Πίνακας 18. Πρόβλεψη συνέχισης εργασίας σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	9	8,5	8,5	8,5
	Όχι	97	91,5	91,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

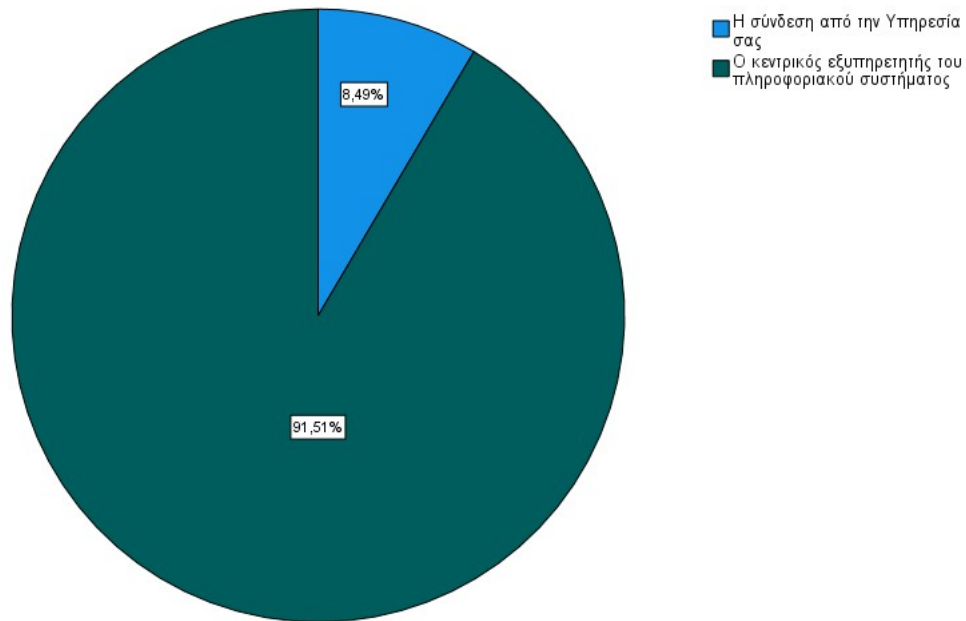

Διάγραμμα 18. Πρόβλεψη συνέχισης εργασίας σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ

- Όταν δεν λειτουργεί το ΜΗΠΟΛ, ποιος θεωρείτε ότι ευθύνεται κατά κύριο λόγο;

Στην περίπτωση που δε λειτουργεί το ΜΗΠΟΛ, το 91,5% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι ευθύνεται ο κεντρικός εξυπηρετητής του πληροφοριακού τους συστήματος ενώ το υπόλοιπο 8,5% θεωρεί ότι ευθύνεται η σύνδεση από την Υπηρεσία τους.

Πίνακας 19. Ευθύνη για μη λειτουργία ΜΗΠΟΛ					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Η σύνδεση από την Υπηρεσία σας	9	8,5	8,5	8,5
	Ο κεντρικός εξυπηρετητής του πληροφοριακού συστήματος	97	91,5	91,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

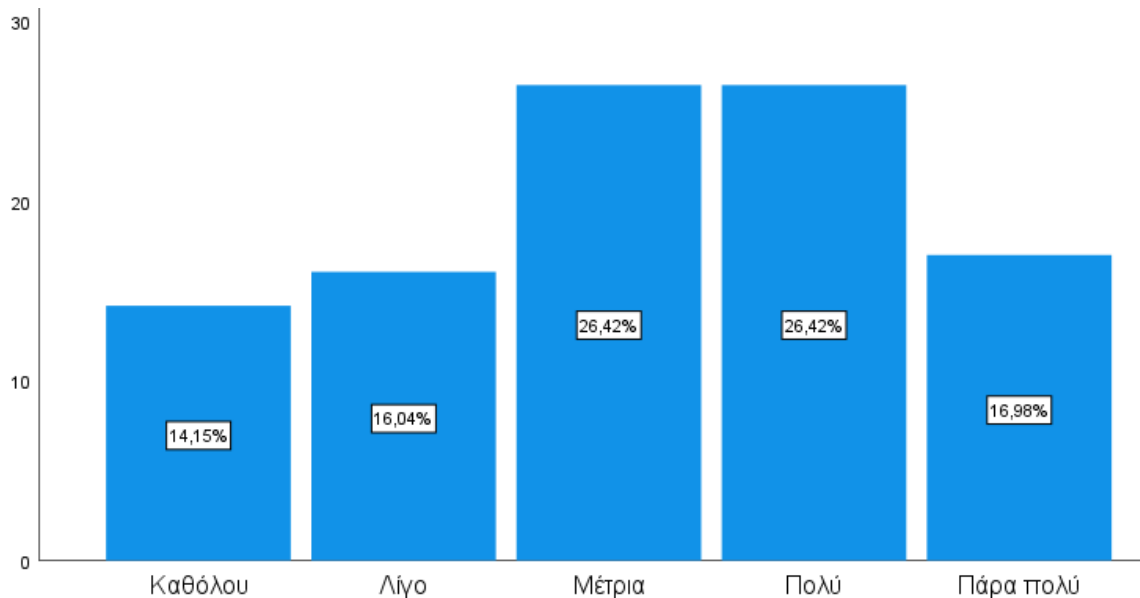

Διάγραμμα 19. Ευθύνη για μη λειτουργία ΜΗΠΟΛ

- Κατά την τηλεργασία, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι καταφέρνετε να διεκπεραιώσετε τα καθήκοντά σας;

Στο ερώτημα σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι καταφέρνετε να διεκπεραιώσετε τα καθήκοντά σας κατά την τηλεργασία, το 26,4% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι καταφέρνουν να τα διεκπεραιώσουν σε μέτριο και μεγάλο βαθμό αντίστοιχα, το 17% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι μπορεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό ενώ το 16% θεωρεί ότι μπορεί να τα διεκπεραιώσει λίγο ή και καθόλου σε ποσοστό 14,2%.

Πίνακας 20. Βαθμός διεκπεραίωσης εργασίας κατά τηλεργασία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	15	14,2	14,2	14,2
	Λίγο	17	16,0	16,0	30,2
	Μέτρια	28	26,4	26,4	56,6
	Πολύ	28	26,4	26,4	83,0
	Πάρα πολύ	18	17,0	17,0	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

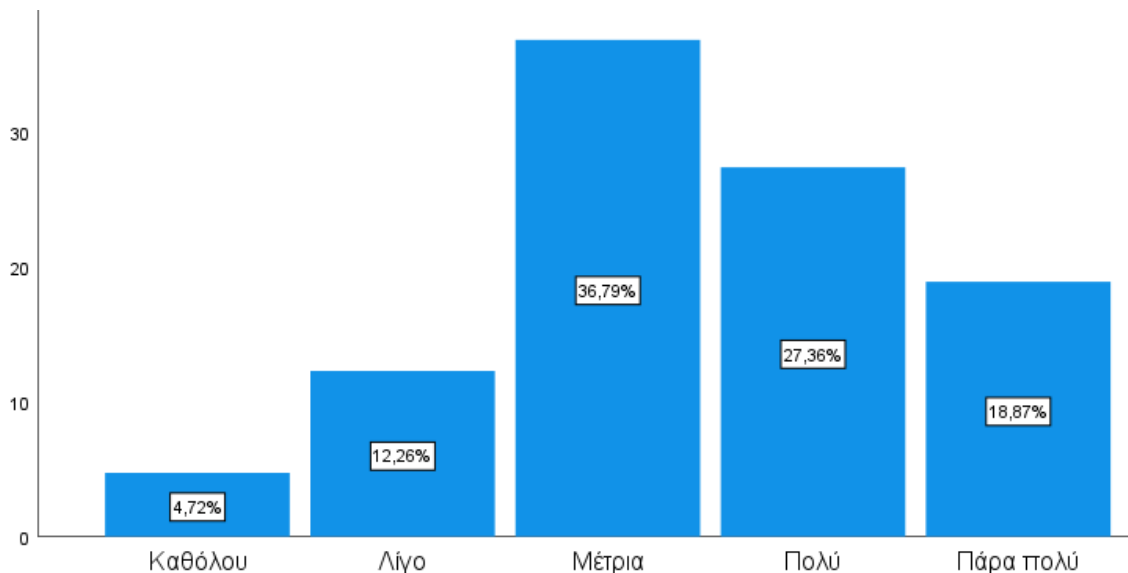
Διάγραμμα 20. Βαθμός διεκπεραίωσης εργασίας κατά τηλεργασία

- **Θεωρείτε ότι η διασύνδεση Δημοτολογίου και Ληξιαρχείου με την πλατφόρμα gov.gr μείωσε την προσέλευση πολιτών στην Υπηρεσία;**

Στη συνέχεια, οι ερωτώμενοι δήλωσαν, σε ποσοστό 36,8%, ότι η διασύνδεση του Δημοτολογίου με την πλατφόρμα του gov.gr μείωσε σε μέτριο βαθμό την προσέλευση των πολιτών στην υπηρεσία τους, σε ποσοστό 27,4% ότι τη μείωσε κατά πολύ, σε ποσοστό 18,9% κατά πάρα πολύ, σε ποσοστό 12,3% λίγο ενώ σύμφωνα με το 4,7% των ερωτώμενων δεν μειώθηκε καθόλου η προσέλευση των πολιτών στην υπηρεσία.

Πίνακας 21. Μείωση προσέλευσης πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου με πλατφόρμα gov.gr

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	4,7	4,7	4,7
	Λίγο	13	12,3	12,3	17,0
	Μέτρια	39	36,8	36,8	53,8
	Πολύ	29	27,4	27,4	81,1
	Πάρα πολύ	20	18,9	18,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

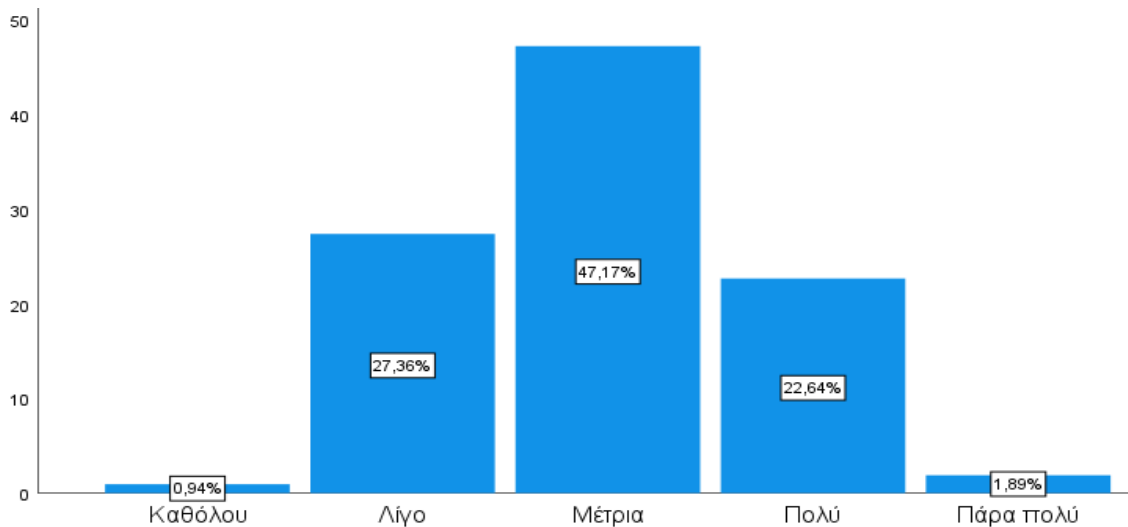
Διάγραμμα 21. Μείωση προσέλευσης πολιτών στην Υπηρεσία λόγω διασύνδεσης Δημοτολογίου με πλατφόρμα gov.gr

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι πολίτες ανταποκρίνονται στην έκδοση πιστοποιητικών / ληξιαρχικών πράξεων από την πλατφόρμα gov.gr;

Στην ερώτηση σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι πολίτες ανταποκρίνονται στην έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων από την πλατφόρμα gov.gr, το μεγαλύτερο ποσοστό 47,2% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ανταποκρίνονται σε μέτριο βαθμό, σε ποσοστό 27,4% ότι ανταποκρίνονται λίγο, το 22,6% ότι ανταποκρίνονται πολύ, το 1,9% ότι ανταποκρίνονται πάρα πολύ ενώ μόλις το 0,9% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι δεν ανταποκρίνονται καθόλου.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	1	,9	,9	,9
	Λίγο	29	27,4	27,4	28,3
	Μέτρια	50	47,2	47,2	75,5
	Πολύ	24	22,6	22,6	98,1
	Πάρα πολύ	2	1,9	1,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

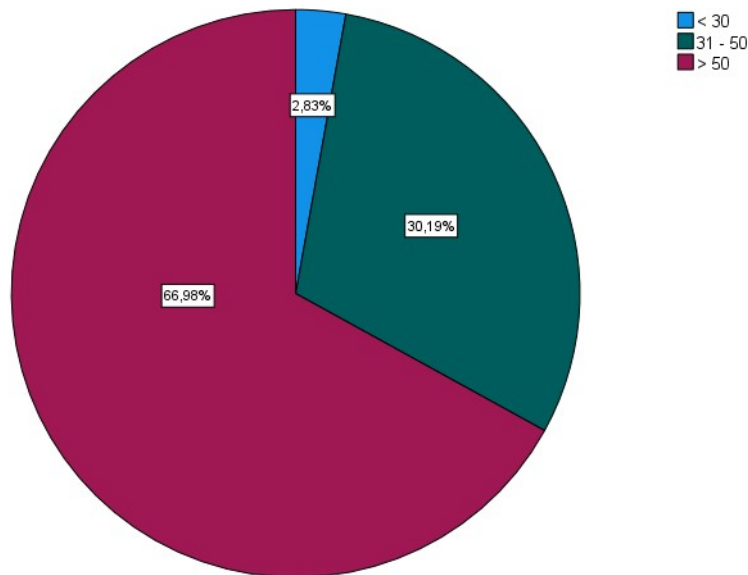

Διάγραμμα 22. Βαθμός ανταπόκρισης πολιτών στην έκδοση πιστοποιητικών/ ληξιαρχικών πράξεων από gov.gr

- Σε ποια ηλικιακή ομάδα θεωρείτε ότι ανήκουν, κατά κύριο λόγο, οι πολίτες που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην υπηρεσία;

Στο ερώτημα σε ποια ηλικιακή ομάδα πιστεύετε ότι ανήκουν οι πολίτες που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην υπηρεσία, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων, 67%, θεωρεί ότι είναι πολίτες άνω των 50 ετών, το 30,2% θεωρεί ότι είναι ηλικίας από 31 έως 50 ετών ενώ το 2,8% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι πρόκειται για πολίτες κάτω των 30 ετών.

Πίνακας 23. Ηλικιακή ομάδα πολιτών που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην Υπηρεσία					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	< 30	3	2,8	2,8	2,8
	31 - 50	32	30,2	30,2	33,0
	> 50	71	67,0	67,0	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

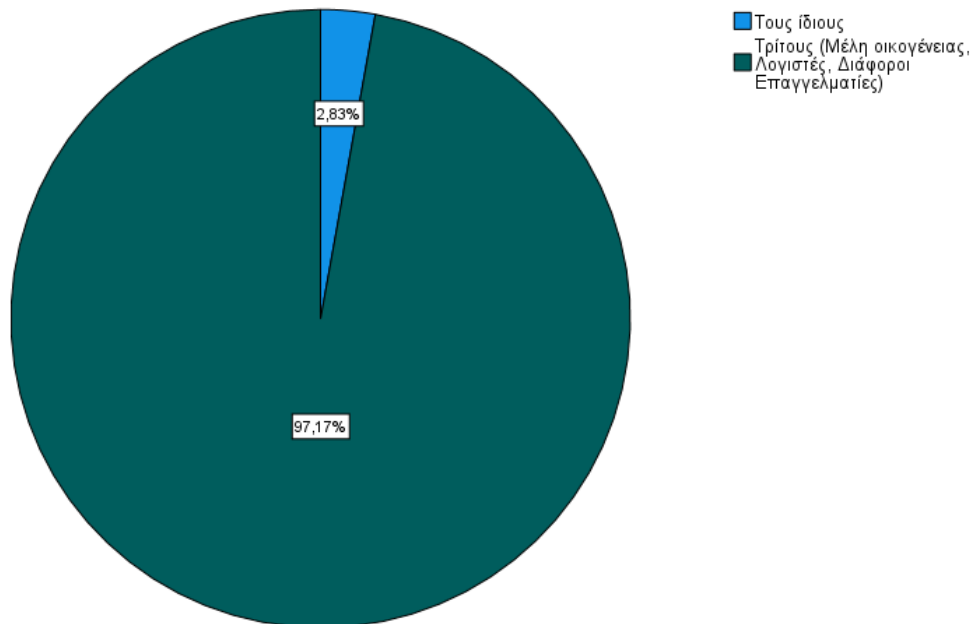

Διάγραμμα 23. Ηλικιακή ομάδα πολιτών που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην Υπηρεσία

- Θεωρείτε ότι οι αιτήσεις των πολιτών, άνω των 60 ετών, στο gov.gr με χρήση διαπιστευτηρίων (κωδικών) taxis υποβάλλονται κατά κύριο λόγο από τους ίδιους ή από τρίτους (μέλη οικογένειας, λογιστές, διάφοροι επαγγελματίες);

Η άποψη ότι οι αιτήσεις των πολιτών στο gov.gr με χρήση διαπιστευτηρίων (κωδικών) taxis υποβάλλονται κατά κύριο λόγο από τρίτους (Μέλη οικογένειας, Λογιστές, Διάφοροι Επαγγελματίες κλπ.) εμφανίζει ποσοστό 97,2% ενώ οι αιτήσεις υποβάλλονται από τους ίδιους τους πολίτες εμφανίζεται σε ποσοστό 2,8%.

Πίνακας 24. Αιτήσεις πολιτών gov.gr με διαπιστευτήρια taxis					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Τους ίδιους	3	2,8	2,8	2,8
	Τρίτους (Μέλη οικογένειας, Λογιστές, Διάφοροι Επαγγελματίες)	103	97,2	97,2	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

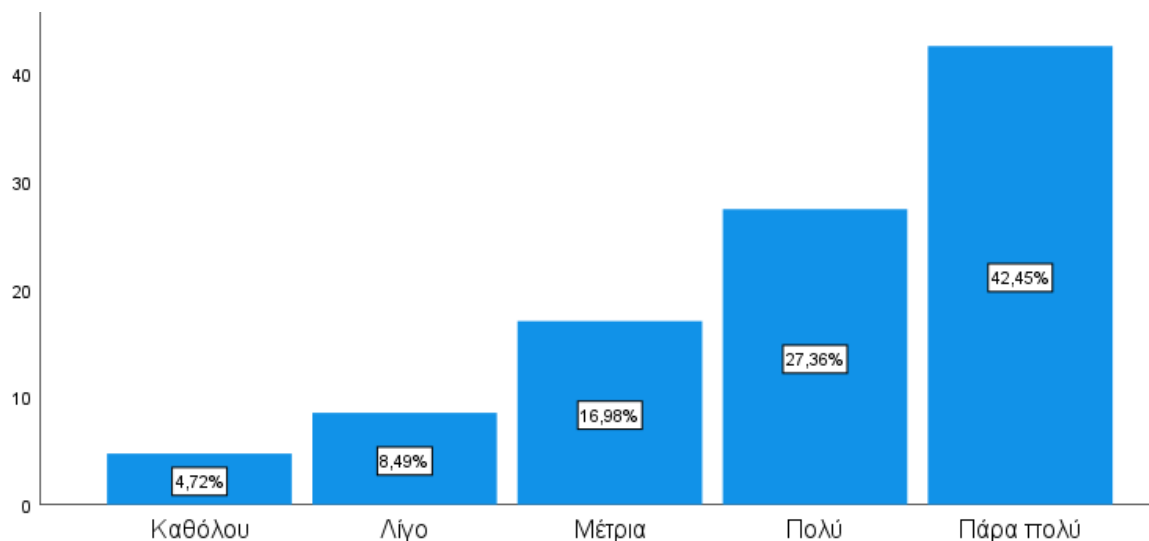
Διάγραμμα 24. Αιτήσεις πολιτών gov.gr με διαπιστευτήρια taxis

- **Θεωρείτε ότι η αποκάλυψη προσωπικών κωδικών taxis σε τρίτους για τη διεκπεραίωση ηλεκτρονικής διαδικασίας, μπορεί να είναι επικίνδυνη για τα προσωπικά δεδομένα;**

Αν η αποκάλυψη προσωπικών κωδικών taxis σε τρίτους για τη διεκπεραίωση ηλεκτρονικής διαδικασίας μπορεί να είναι επικίνδυνη για τα προσωπικά δεδομένα, το 69,9% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι είναι πολύ έως πάρα πολύ επικίνδυνη, το 17% θεωρεί ότι είναι σε μέτριο βαθμό επικίνδυνη ενώ το 13,2% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι είναι λίγο έως και καθόλου επικίνδυνη.

Πίνακας 25. Αποκάλυψη κωδικών taxis σε τρίτους, είναι επικίνδυνη για προσωπικά δεδομένα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	4,7	4,7	4,7
	Λίγο	9	8,5	8,5	13,2
	Μέτρια	18	17,0	17,0	30,2
	Πολύ	29	27,4	27,4	57,5
	Πάρα πολύ	45	42,5	42,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

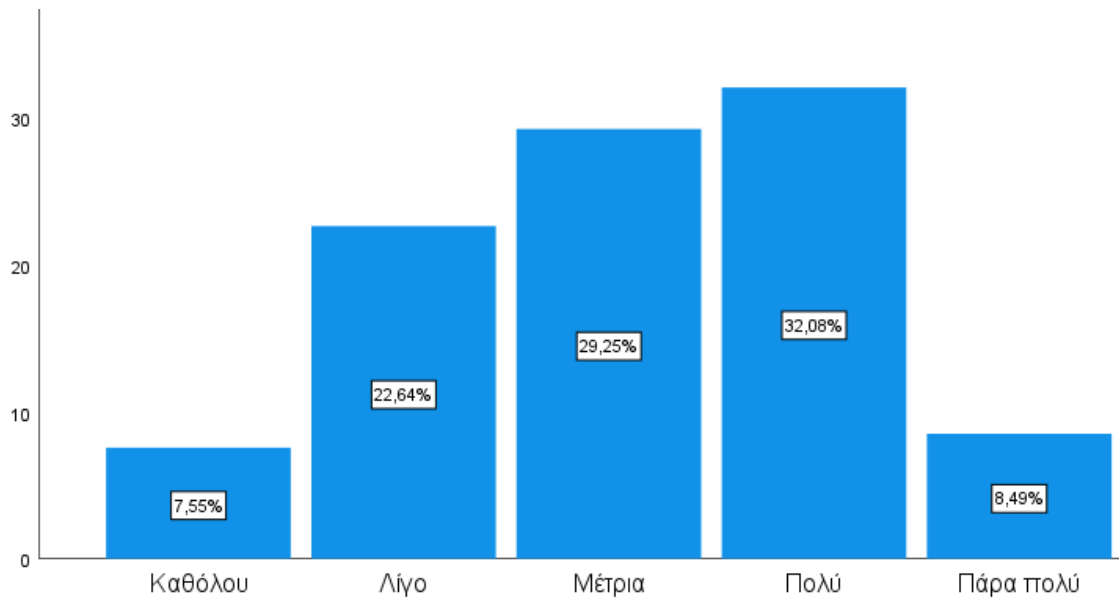

Διάγραμμα 25. Αποκάλυψη κωδικών taxis σε τρίτους, είναι επικίνδυνη για προσωπικά δεδομένα

- **Πόσο συχνά δέχεστε τηλεφωνικά ερωτήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα;**

Στο ερώτημα πόσο συχνά οι ερωτώμενοι δέχονται τηλεφωνήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα το 32,1% δήλωσε πολύ συχνά, το 29,2% μέτρια συχνότητα, το 22,6% λιγότερο συχνά, το 8,5% πάρα πολύ συχνά ενώ το 7,5% των ερωτηθέντων καθόλου συχνά.

Πίνακας 26. Τηλεφωνήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	7,5	7,5	7,5
	Λίγο	24	22,6	22,6	30,2
	Μέτρια	31	29,2	29,2	59,4
	Πολύ	34	32,1	32,1	91,5
	Πάρα πολύ	9	8,5	8,5	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

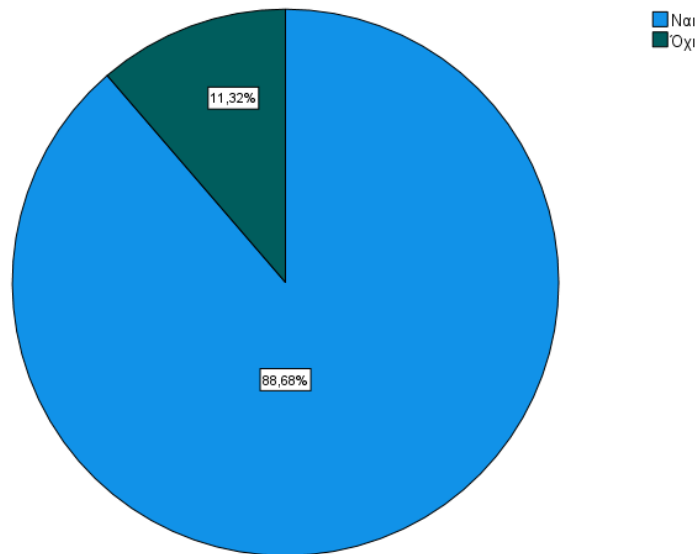

Διάγραμμα 26. Τηλεφωνήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα

- Στα τηλεφωνικά ερωτήματα, πραγματοποιείτε κάποια ταυτοποίηση πριν τη διαχείριση του αιτήματος;

Στη συνέχεια, το 88,7% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι στα τηλεφωνικά ερωτήματα πραγματοποιείται κάποια ταυτοποίηση πριν τη διαχείριση ενός αιτήματος, ενώ το 11,3% δήλωσε ότι δεν πραγματοποιείται καμία ταυτοποίηση.

Πίνακας 27. Ταυτοποίηση για διαχείριση αιτήματος σε τηλεφωνικό ερώτημα					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	94	88,7	88,7	88,7
	Όχι	12	11,3	11,3	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

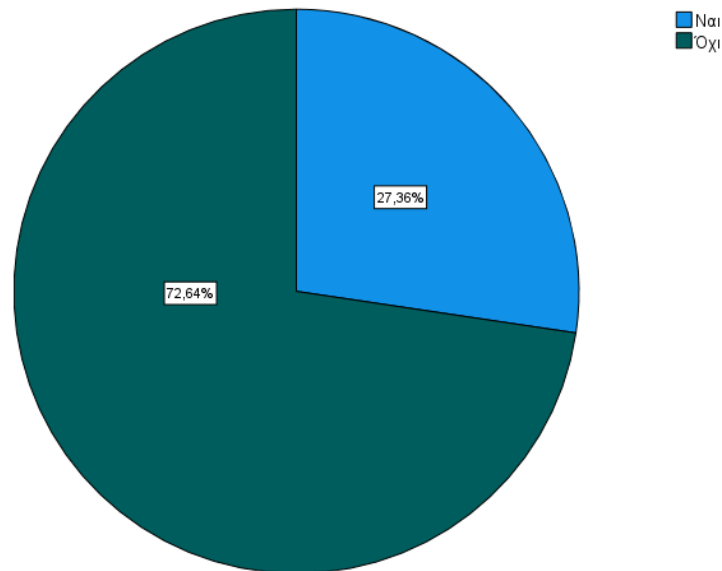

Διάγραμμα 27. Ταυτοποίηση για διαχείριση αιτήματος σε τηλεφωνικό ερώτημα

- Όταν οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά σε εσάς, έχουν προηγουμένως αναζητήσει τις ανάλογες πληροφορίες στο διαδίκτυο;

Οι ερωτηθέντες θεωρούν, σε ποσοστό 72,6%, ότι οι όταν οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά δεν έχουν προηγουμένως αναζητήσει τις ανάλογες πληροφορίες στο διαδίκτυο, σε αντίθεση με το 27,4% που διαφωνεί με αυτή την άποψη.

Πίνακας 28. Οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά, εφόσον αναζήτησαν πληροφορίες διαδικτυακά					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	29	27,4	27,4	27,4
	Όχι	77	72,6	72,6	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

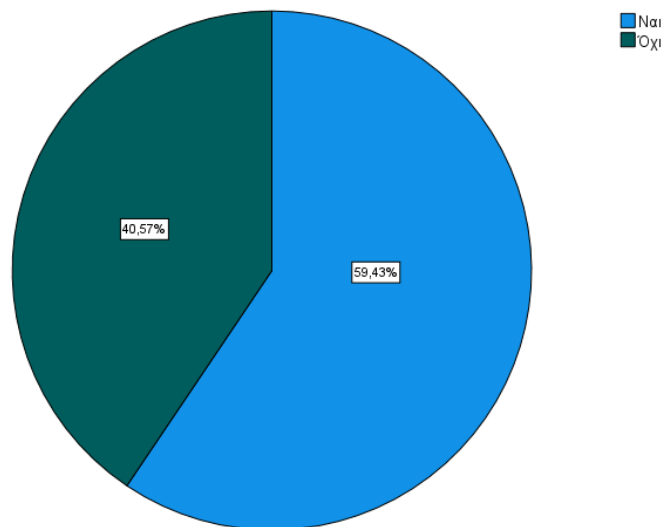

Διάγραμμα 28. Οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά, εφόσον αναζήτησαν πληροφορίες διαδικτυακά

- Χρησιμοποιείτε τη Ψηφιακή Αρχαιοθήκη ως μέσο ψηφιακού μετασχηματισμού;

Στο ερώτημα, αν χρησιμοποιούν τη Ψηφιακή Αρχαιοθήκη ως τρόπο ψηφιακού μετασχηματισμού το μεγαλύτερο ποσοστό 59,4% δήλωσε πως τη χρησιμοποιεί ενώ το 40,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν τη χρησιμοποιεί.

Πίνακας 29. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	63	59,4	59,4	59,4
	Όχι	43	40,6	40,6	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

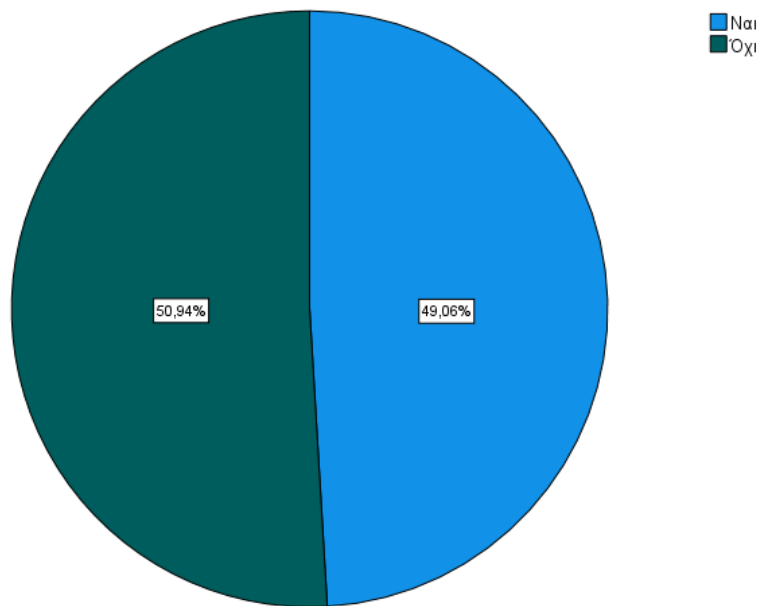
Διάγραμμα 29. Ψηφιακή Αρχαιοθήκη

- **Χρησιμοποιείτε το Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ» ως μέσο ψηφιακού μετασχηματισμού;**

Στο ερώτημα αν χρησιμοποιούν το Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ» ως τρόπο ψηφιακού μετασχηματισμού, το μεγαλύτερο ποσοστό 50,9% δήλωσε ότι δεν το χρησιμοποιεί ενώ το 49,1% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι το χρησιμοποιεί.

Πίνακας 30. Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	52	49,1	49,1	49,1
	Όχι	54	50,9	50,9	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

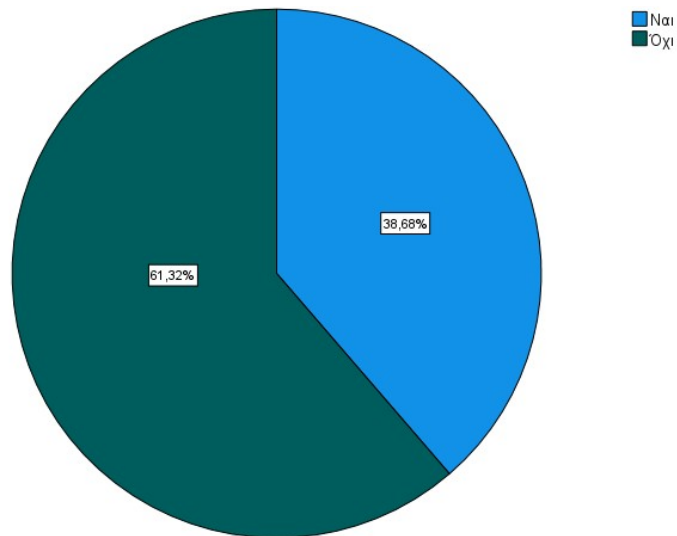

Διάγραμμα 30. Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ»

- Χρησιμοποιείτε τη Ψηφιακή Υπογραφή ως μέσο ψηφιακού μετασχηματισμού;

Στο ερώτημα αν χρησιμοποιούν τη Ψηφιακή Υπογραφή ως τρόπο ψηφιακού μετασχηματισμού το μεγαλύτερο ποσοστό 61,3% δήλωσε ότι δεν τη χρησιμοποιεί ενώ το υπόλοιπο 38,7% ότι τη χρησιμοποιεί.

Πίνακας 31. Ψηφιακή Υπογραφή					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	41	38,7	38,7	38,7
	Όχι	65	61,3	61,3	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

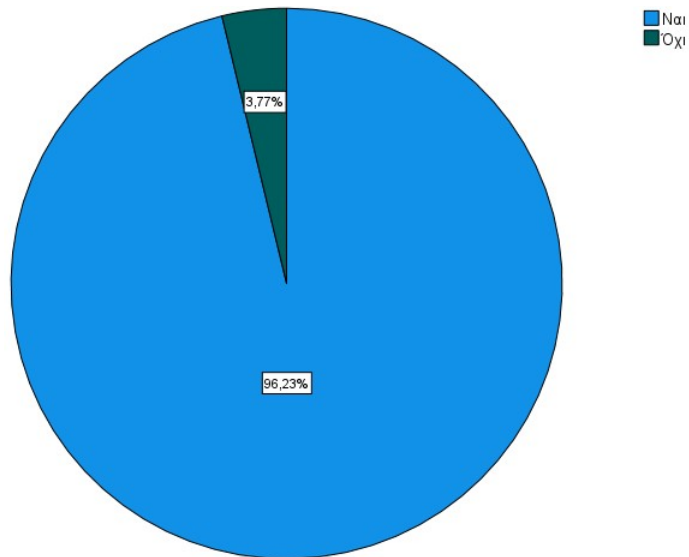

Διάγραμμα 31. Ψηφιακή Υπογραφή

- Έχετε προσωπικό υπηρεσιακό λογαριασμό ηλεκτρονικής αλληλογραφίας;
Το 96,2% δήλωσε ότι διαθέτει προσωπικό υπηρεσιακό λογαριασμό ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email) και μόλις το 3,8% ότι δε διαθέτει.

Πίνακας 32. Προσωπικός υπηρεσιακός λογαριασμός ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	102	96,2	96,2	96,2
	Όχι	4	3,8	3,8	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

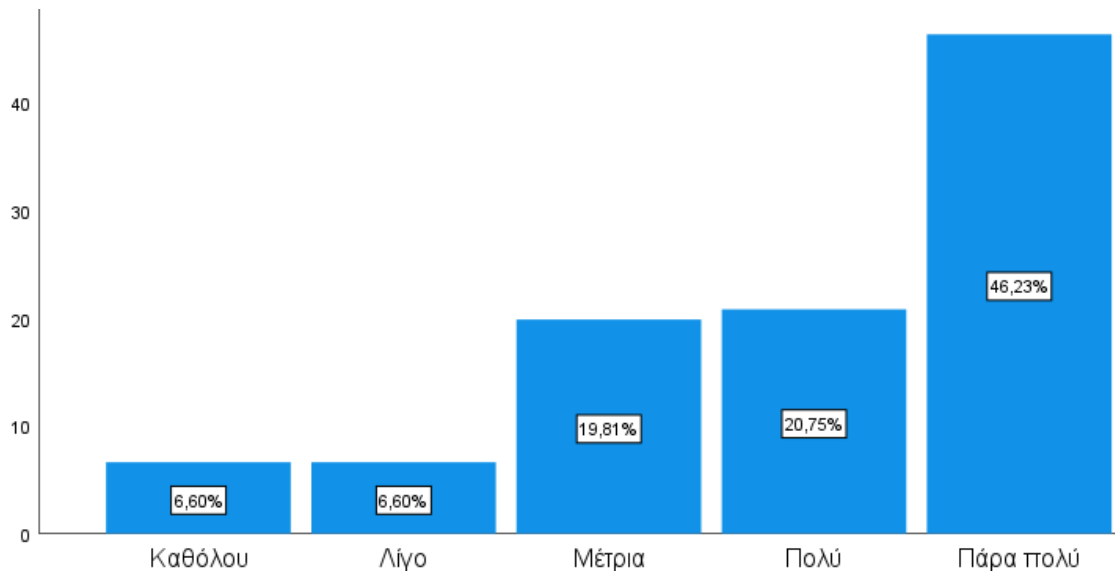
Διάγραμμα 32. Προσωπικός υπηρεσιακός λογαριασμός ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email)

- Η κατάργηση χρήσης τηλεμοιοτυπίας (fax) και η αντικατάστασή του από το email σας διευκόλυνε στην εργασία σας;

Τέλος, η κατάργηση χρήσης του τηλεμοιοτύπου (fax) και η αντικατάστασή του από email διευκόλυνε την εργασία με ποσοστό 67% πολύ έως πάρα πολύ, με ποσοστό 19,8% τους διευκόλυνε μέτρια και με ποσοστό 13,2% από λίγο έως και καθόλου.

Πίνακας 33. Διευκόλυνση εργασίας με αντικατάσταση fax από email

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	7	6,6	6,6	6,6
	Λίγο	7	6,6	6,6	13,2
	Μέτρια	21	19,8	19,8	33,0
	Πολύ	22	20,8	20,8	53,8
	Πάρα πολύ	49	46,2	46,2	100,0
	Total	106	100,0	100,0	

Διάγραμμα 33. Διευκόλυνση εργασίας με αντικατάσταση fax από email

Κεφάλαιο 6. Επίλογος: Συμπεράσματα – Προτάσεις

Από το ερωτηματολόγιο που υποβλήθηκε προκύπτουν πολλά και χρήσιμα συμπεράσματα. Οι υπάλληλοι που εργάζονται βρίσκονται κατά κύριο λόγο στην ηλικιακή ομάδα 41-60 έτη ενώ η συντριπτική πλειοψηφία έχει πολλά χρόνια προϋπηρεσίας στο δημοτολόγιο – ληξιαρχείο και άρα επαρκέστατη εμπειρία. Παρατηρήθηκε εύκολη μετάβαση από το προηγούμενο πληροφοριακό σύστημα στο Μητρώο Πολιτών, παρόλο που περίπου το 63% έλαβε εκπαίδευση πριν την έναρξη χρήσης του συστήματος, η οποία χαρακτηρίστηκε κατά κύριο λόγο λίγης έως μέτριας επάρκειας. Η εμπειρία του ανθρώπινου δυναμικού και ο άρτιος ψηφιακός σχεδιασμός λειτούργησαν αποτελεσματικά. Το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ θεωρείται σχεδόν από όλους αρκετά έως πάρα πολύ εύχρηστο, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό περίπου 80% θεωρεί ότι το νέο πληροφοριακό σύστημα μείωσε τον εργασιακό φόρτο αρκετά έως πάρα πολύ. Το 85% περίπου θεωρεί μάλιστα ότι ο χρόνος διαχείρισης του κάθε αιτήματος μειώθηκε από αρκετά έως πάρα πολύ καθώς ο χρήστης δεν αναλώνεται σε χρονοβόρες διαδικασίες σχεδόν καθόλου. Η άμεση δημιουργία εκκρεμοτήτων προς διεκπεραίωση δε φαίνεται να επηρεάζει ιδιαίτερα τα επίπεδα άγχους των εργαζομένων ενώ οι ταχείς εξελίξεις στον ψηφιακό μετασχηματισμό φαίνεται πως δημιουργούν μέτρια επίπεδα εργασιακού στρες.

Συχνό φαινόμενο αποτελεί η διακοπή της λειτουργίας του πληροφοριακού συστήματος, σημειώνοντας ποσοστό απαντήσεων 46% ότι διακόπτεται αρκετά και 34% ότι διακόπτεται πολύ ως πάρα πολύ. Η πλειοψηφία θεωρεί ότι καθυστερεί αρκετά η επαναφορά του ΜΗΠΟΛ σε λειτουργία, ενώ κρίνει ότι η διακοπή προέρχεται από την κεντρική διαχείριση του συστήματος και δεν οφείλεται στο τοπικό δίκτυο. Κατά τη διακοπή λειτουργίας δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος για να συνεχιστεί η εργασία, όπως υποστηρίζει το 91,5%.

Η τηλεργασία φαίνεται πως ήταν αποτελεσματική καθώς το 70% περίπου δήλωσε ότι καταφέρνει να εργάζεται εξ αποστάσεως με μέτρια ως πάρα πολλή παραγωγικότητα ενώ το υπόλοιπο 30% δήλωσε ότι διεκπεραιώνει τα καθήκοντά του καθόλου έως λίγο.

Η διαλειτουργικότητα του ΜΗΠΟΛ με την ενιαία ψηφιακή πύλη δημόσιας διοίκησης Gov.gr φαίνεται πως έπαιξε σημαντικό ρόλο στη μείωση της προσέλευσης των πολιτών στην υπηρεσία καθώς το 85% θεωρεί ότι μειώθηκε μέτρια έως πάρα πολύ ενώ φαίνεται αρκετή και η ανταπόκριση των πολιτών για έκδοση πιστοποιητικών / ληξιαρχικών πράξεων από το Gov.gr

Οι πολίτες άνω των 50 φαίνεται πως επισκέπτονται περισσότερο την υπηρεσία καθώς έμμεσα προκύπτει είτε χαμηλότερος βαθμός εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες είτε έλλειψη οικιακού εκτυπωτή.

Η συντριπτική πλειοψηφία 97% θεωρεί ότι οι πολίτες άνω των 60 ετών παραχωρούν τους κωδικούς taxis σε τρίτους (λογιστές, μέλη οικογένειας, άλλοι επαγγελματίες), προκειμένου να υποβάλλουν αιτήσεις ή να προβούν σε άλλες ψηφιακές συναλλαγές με το δημόσιο. Το 42% θεωρεί ότι αυτή η πρακτική είναι πάρα πολύ επικίνδυνη για τα προσωπικά δεδομένα ενώ το 43% ότι είναι μέτρια έως πολύ επικίνδυνη.

Στην τηλεφωνική επικοινωνία με πολίτες προκειμένου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων ένα ποσοστό 89% προσπαθεί να κάνει ταυτοποίηση του συνομιλητή ενώ ένα ποσοστό 11% δεν προβαίνει σε καμία ταυτοποίηση. Διαφαίνεται σε ποσοστό απαντήσεων 73% περίπου ότι οι πολίτες δεν αναζητούν πληροφορίες διαδικτυακά πριν επιδιώξουν τηλεφωνική επικοινωνία με την υπηρεσία.

Ψηφιακή αρχειοθέτηση κάνει το 60% των ερωτηθέντων ενώ σχεδόν όλοι έχουν υπηρεσιακό email. Η κατάργηση του φαξ με αποκλειστική χρήση του email φαίνεται πως διευκόλυνε τους περισσότερους εργαζομένους 85% μέτρια έως πάρα πολύ. Ψηφιακή υπογραφή χρησιμοποιεί περίπου το 40% . Το πληροφοριακό σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης εγγράφων φαίνεται πως χρησιμοποιείται από το 49% των ερωτηθέντων.

Συνάγεται το συμπέρασμα ότι η χρήση των ψηφιακών εργαλείων από το ανθρώπινο δυναμικό έχει κάνει αλματώδη πρόοδο και με πολύ καλή προσαρμογή και εξοικείωση. Η χρήση του πληροφοριακού συστήματος φαίνεται να διευκολύνει τους εργαζομένους και να μην αυξάνει ιδιαίτερα τα επίπεδα του εργασιακού στρες. Ήδη η διασύνδεση με το Gov.gr έχει συμβάλει σημαντικά στη μείωση της αυτοπρόσωπης παρουσίας των πολιτών, ενώ έχει αυξηθεί η ταχύτητα ολοκλήρωσης ενός αιτήματος. Η

τηλεργασία φαίνεται να πήγε σε γενικές γραμμές ικανοποιητικά, ενώ υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης.

Γενικά οι εργαζόμενοι διάκεινται θετικά απέναντι στη χρήση του ΜΗΠΟΛ, το οποίο όμως παρουσιάζει αρκετές διακοπές στη λειτουργία του. Θα πρέπει να βελτιωθούν οι ψηφιακές υποδομές του δημοσίου τομέα, να βελτιωθεί η ανθεκτικότητα και η ταχύτητα του δικτύου και να αυξηθεί η διαθεσιμότητα του διαδικτύου. Οι δομές πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών επιδέχονται βελτίωσης. Φαίνεται πως υπάρχουν περιθώρια συνεχούς επιμόρφωσης του ανθρωπίνου δυναμικού ενώ προκύπτει ότι οι πολίτες, οι οποίοι δυσκολεύονται λόγω μειωμένης εξοικείωσης με τις νέες τεχνολογίες χρειάζονται περισσότερη υποστήριξη. Θα πρέπει να προβληθούν περισσότερο οι εκπαιδευτικές δυνατότητες που προσφέρει το κράτος στους πολίτες και να δημιουργηθούν κίνητρα παρακολούθησης μαθημάτων και σε όσους ανήκουν σε μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα. Θα πρέπει να μειωθεί, αν όχι να εκλείψει εντελώς, το φαινόμενο οι προσωπικοί κωδικοί πρόσβασης να χρησιμοποιούνται από τρίτους προκειμένου να εξυπηρετηθούν όσοι δεν έχουν πρόσβαση στην ψηφιακή γνώση ή σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Η υποστήριξη για αγορά οικιακού τεχνολογικού εξοπλισμού θα πρέπει να διευρυνθεί, ώστε να διατίθεται σε όσο το δυνατόν περισσότερους χρήστες, συμβάλλοντας περαιτέρω στην καθημερινή εξάσκησή τους.

Η χώρα μας έχει κάνει τεράστια άλματα στον ψηφιακό μετασχηματισμό, σε συνθήκες υψηλών απαιτήσεων και δυσκολιών. Το όραμα για ένα ψηφιακό κράτος συντελείται ήδη και εξελίσσεται συνεχώς, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής και εργασίας τόσο των πολιτών όσο και του ανθρωπίνου δυναμικού. Οι καινοτομίες στην τεχνολογία εξελίσσονται ραγδαία και η χώρα μας έχει να καλύψει επιπλέον βήματα που δεν έγιναν εγκαίρως κατά το παρελθόν. Με ρεαλιστικό σχεδιασμό, άρτια οργάνωση και προσήλωση στο στόχο της απρόσκοπτης προσαρμογής και συμμετοχής στις τεχνολογικές καινοτομίες η χώρα μας θα επιτύχει το ψηφιακό πλεονέκτημα που θα επιφέρει εξαιρετικά αποτελέσματα ως προς την εξυπηρέτηση των πολιτών, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Βιβλίο

Στράνης, Δ., «*Το Δημόσιο Δίκαιο στο Εργατικό Δίκαιο του 21^{ου} αιώνα, Ιδιωτικό ή και Δημόσιο Δίκαιο;*», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010

Τζέμος Β., «*Οργανωτικό Διοικητικό Δίκαιο, Διαγράμματα*», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2013

Μακρυδημήτρης Α./Πραβίτα Μ.-Η., «*Δημόσια Διοίκηση, Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης*», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012

Κτιστάκη Στ., «*Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη*», Παπαζήσης, Αθήνα, 2009

Μπινιώρης, Σ.: *Διοίκηση Ολικής Ποιότητας T.Q.M.*, εκδόσεις Π.Χ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, Αθήνα, 2009

Παναγοπούλου-Κουτνατζή Φ., «*Οι ισότοποι Κοινωνικής Δικτυώσεως ως Εθνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνής Πρόκληση της Προστασίας της Ιδιωτικότητας*», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010

Μήτρου, Λίλιαν ,«*Ο γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων, νέο δίκαιονέες υποχρεώσεις-νέα δικαιώματα*», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2017

Χριστοδούλου, Κωνσταντίνος, «*Δίκαιο Προσωπικών Δεδομένων, Γενικός Κανονισμός 679/2016/ Εκτελεστικός Νόμος 4624/2019/Ν 3471/2006 για δημόσια ηλεκτρονικά δίκτυα*», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2020

Β. Άρθρα

Βασίλειος Γ. Τζέμος, «*Η “σύννομη” κακοδιοίκηση*», :τεύχος 2/2017

Βλ. Μακρυλάκης, Λ.: «*Η πρακτική εφαρμογή του νέου Γενικού Κανονισμού για την προστασία δεδομένων (Γ.Κ.Π.Δ.) στις διαδικασίες του ΑΣΕΠ. Σκέψεις-Επισημάνσεις*» στο «*ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ*» - *Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ)* Έτος 2019 (4), Τεύχος 3-4 (Ιούλιος-Δεκέμβριος)

Δήμητρα Σιαχάμη: «*Ζητήματα εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων και του εφαρμοστικού νόμου 4624/2019 στο ΕΚΔΔΑ*» στο «*ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ*» - *Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ)* Έτος 2019 (4), Τεύχος 3-4 (Ιούλιος-Δεκέμβριος)

Φενερίκη Παναγοπούλου-Κουτνατζή «*Η προστασία προσωπικών δεδομένων σε περίοδο πανδημίας*» https://www.constitutionalism.gr/2020-03-28_panagopoulou-privacy-koronavirus/

Ελένη Μ. Παλιούρα: «Ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση στην περίοδο του κορωνοϊού COVID-19» «ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ» - Επιστημονικό Περιοδικό Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων (ΕΕΔ), Έτος 2020 (5), Τεύχος 1-2 (Ιανουάριος-Ιούνιος) http://www.publiclawjournal.com/index_2020_1_2.html

Γ. Νομοθεσία – Νομολογία

Το Σύνταγμα της Ελλάδας

Αστικός Κώδικας

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)

ΓΚΠΔ 2016/679 (ΕΕ)

Οδηγία 95/46/ΕΚ

Ν. 3852/2010

Ν. 3463/2006

Ν. 4610/2019

Ν. 2472/1997

Ν. 2703/1999

Ν. 4624/2019

Ν. 344/1976

Ν. 4674/2020

Ν.3852/2010

Παλαιός ΑΚ (Ν.2250/1940)

Ν. 1649/1986

Ν. 3719/2008

Ν. 1329/1983

Ν.3852/2010

ΠΔ 141/2017

ΠΔ 18/1989

Απόφαση ΣτΕ 580/2018

Απόφαση 510/17/15-5-2000 ΑΠΔΠΧ

Απόφαση ΕΔΔΑ (Αριθμός προσφυγής 52484/18)

Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης(Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών(Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις»

Δ. Διαδίκτυο

https://el.wikipedia.org/wiki/Δήμος_Λυκόβρυσσης-Πεύκης τελευταία επίσκεψη 3.2.2022

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BF τελευταία επίσκεψη 3.3.2022

<https://www.aboutspa.gr/aboutspa/> τελευταία επίσκεψη 22.4.2022

<https://www.ypes.gr/ergo-mitroo-politon-archiki/> τελευταία επίσκεψη 22.4.2022

<https://government.gov.gr/se-pliri-litourgia-to-neo-pliroforiako-sistima-ilektronikis-diachirisis-engrafon-irida-tou-ipes/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

<https://likovrisipefki.irantevou.gr/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

<https://likovrisipefki.e-services.gr/> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

<https://webapp.mindigital-shde.gr/login> τελευταία επίσκεψη 12.5.2022

https://digitalstrategy.gov.gr/principles_of_implementation τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

https://digitalstrategy.gov.gr/vivlos_pdf?page=90# τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-greece> τελευταία επίσκεψη 13.5.2022

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Στο πλαίσιο της φοίτησής μου στο ΠΜΣ «Δημόσια Διοίκηση - Δημόσιο Μάνατζμεντ» του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, εκπονώ τη Διπλωματική εργασία μου με τίτλο «Πληροφοριακό σύστημα Μητρώο Πολιτών και Ψηφιακός Μετασχηματισμός».

Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε για να καταγράψει τις απόψεις των εργαζομένων στο Μητρώο Πολιτών σχετικά με το νέο πληροφοριακό σύστημα καθώς και τις απόψεις τους για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο ενώ τα δεδομένα που θα συλλεχθούν, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για επιστημονικούς λόγους, για τη στατιστική επεξεργασία και ανάλυση της έρευνας.

Εκτιμώντας ότι η γνώμη σας είναι σημαντική, θα σας παρακαλούσα να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο επιλέγοντας την απάντηση που σας εκφράζει, λαμβάνοντας υπόψη σας ότι δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο και την συνεργασία σας.

Με εκτίμηση,

Αναστασία Τσολακίδου

Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο
Άνδρας
Γυναίκα
2. Ηλικιακή ομάδα
Έως 30
31 – 40
41 – 50
51 – 60
Άνω των 60
3. Ανώτερο Επίπεδο Εκπαίδευσης
Απόφοιτος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
Απόφοιτος μεταλυκειακής εκπαίδευσης
Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου
Κάτοχος διδακτορικού τίτλου
4. Έτη υπηρεσίας στο Δημοτολόγιο-Ληξιαρχείο
< 5
6 – 12
13 – 20
21 – 29
>30
5. Σε ποια περιφέρεια ανήκετε:
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Κεντρικής Μακεδονίας
Δυτικής Μακεδονίας
Ηπείρου
Θεσσαλίας
Στερεάς Ελλάδας
Ιονίων Νήσων
Δυτικής Ελλάδας
Πελοποννήσου
Αττικής
Βορείου Αιγαίου
Νοτίου Αιγαίου
Κρήτης

Πληροφοριακό σύστημα «Μητρώο Πολιτών»

6. Σας δυσκόλεψε η μετάβαση από το προηγούμενο πληροφοριακό σύστημα στο Μητρώο Πολιτών;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
----------------	-------------	---------------	-------------	------------------

--	--	--	--	--

7. Είχατε λάβει εκπαίδευση για χρήση του ΜΗΠΟΛ πριν την έναρξή του;

Ναι

Όχι

8. Σε ποιο βαθμό ήσασταν ικανοποιημένοι από την εκπαίδευση πάνω στο νέο πληροφοριακό σύστημα;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

9. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιβάλλον εργασίας του ΜΗΠΟΛ: (Απαντάμε σε όλα)

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Είναι εύχρηστο					
Μείωσε τον εργασιακό σας φόρτο					
Μείωσε το χρόνο διεκπεραίωσης αιτημάτων					
Είναι χρονοβόρο					

10. Η άμεση δημιουργία εκκρεμότητας προς διεκπεραίωση στο υποσύστημα δημοτολογίου μετά την οριστικοποίηση μιας ληξιαρχικής πράξης σας δημιουργεί μεγαλύτερο άγχος συγκριτικά με παλιότερα;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

11. Λόγω της άμεσης διασύνδεσης ληξιαρχείου – δημοτολογίου, θεωρείτε ότι οι δημότες είναι πιο απαιτητικοί για την ταχύτερη διεκπεραίωση της υπόθεσής τους;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

12. Η γενικότερα ταχύτερη λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και ο ψηφιακός μετασχηματισμός (ΜΗΠΟΛ και διασύνδεση με άλλους φορείς, ηλεκτρονική αλληλογραφία, ψηφιακές υπογραφές, ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων « Ίριδα») σας προκαλεί εργασιακό στρες;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

13. Πόσο συχνά θεωρείτε ότι η λειτουργία του ΜΗΠΟΛ: (Απαντάμε σε όλα)

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Διακόπτεται					
Καθυστερεί η επαναφορά λειτουργίας του μετά από					

διακοπή					
---------	--	--	--	--	--

14. Κατά τη διακοπή λειτουργίας του ΜΗΠΟΛ έχει προβλεφθεί εναλλακτικός τρόπος για την εκτέλεση της εργασίας σας;

Ναι

Όχι

15. Όταν δεν λειτουργεί το ΜΗΠΟΛ, ποιος θεωρείτε ότι ευθύνεται κατά κύριο λόγο;

Η σύνδεση από την Υπηρεσία σας

Ο κεντρικός εξυπηρετητής του πληροφοριακού συστήματος

16. Κατά την τηλεργασία, σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι καταφέρνετε να διεκπεραιώσετε τα καθήκοντά σας;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

17. Θεωρείτε ότι η διασύνδεση Δημοτολογίου και Ληξιαρχείου με την πλατφόρμα gov.gr μείωσε την προσέλευση πολιτών στην Υπηρεσία;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

18. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι πολίτες ανταποκρίνονται στην έκδοση πιστοποιητικών/ληξιαρχικών πράξεων από την πλατφόρμα gov.gr;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

19. Σε ποια ηλικιακή ομάδα θεωρείτε ότι ανήκουν, κατά κύριο λόγο, οι πολίτες που απευθύνονται αυτοπροσώπως στην υπηρεσία;

<30

31 – 50

> 50

20. Θεωρείτε ότι οι αιτήσεις των πολιτών, άνω των 60 ετών, στο gov.gr με χρήση διαπιστευτηρίων (κωδικών) taxis υποβάλλονται κατά κύριο λόγο από:

Τους ίδιους

Τρίτους (Μέλη οικογένειας, Λογιστές, Διάφοροι Επαγγελματίες)

21. Θεωρείτε ότι η αποκάλυψη προσωπικών κωδικών taxis σε τρίτους για τη διεκπεραίωση ηλεκτρονικής διαδικασίας, μπορεί να είναι επικίνδυνη για τα προσωπικά δεδομένα;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

22. Πόσο συχνά δέχεστε τηλεφωνικά ερωτήματα που αφορούν προσωπικά δεδομένα;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ

--	--	--	--	--

23. Στα τηλεφωνικά ερωτήματα, πραγματοποιείται κάποια ταυτοποίηση πριν τη διαχείριση του αιτήματος;
 Ναι
 Όχι
24. Όταν οι πολίτες απευθύνονται τηλεφωνικά σε εσάς, έχουν προηγουμένως αναζητήσει τις ανάλογες πληροφορίες στο διαδίκτυο;
 Ναι
 Όχι
25. Χρησιμοποιείτε τους παρακάτω τρόπους ψηφιακού μετασχηματισμού; (Απαντάμε σε όλα)

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Ψηφιακή Αρχαιοθήκη		
Πληροφοριακό Σύστημα Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Εγγράφων «ΙΡΙΔΑ»		
Ψηφιακή Υπογραφή		

26. Έχετε προσωπικό υπηρεσιακό λογαριασμό ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email);
 Ναι
 Όχι
27. Η κατάργηση χρήσης τηλεμοιοτυπίας (fax) και η αντικατάστασή του από το email σας διευκόλυνε στην εργασία σας;

Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ